Serie nouă
septembrie 2016
9
(CLXXXII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu muzicologul Ştefan Angi
✓Festivalul "Vara Magică"
✓Le Grand Prix de l'Opéra
✓Adio, Adrian Enescu!
✓Festivalul "Trofeul tinereții" de la Amara
✓Sergiu Malagamba, muzicianul dandy

În imagine:
Ştefan Angi
(foto: Csilla Csákány)

Muzica reprodusă

Probabil că muzica reprodusă (LP-urile, CD-urile, casetele audio-video, radio-ul, televiziunea, internet-ul etc) a schimbat condiţiile consumului şi ale producţiei muzicale în aceeaşi măsură în care tiparul schimbase în urmă cu patru secole conjunctura întregii literaturi. În primul rând, această formă de existenţă a muzicii în lume a ucis amatorismul din arta sunetelor. A sporit calitativ, desigur, performanţa restitutivă, împingând-o spre cote inimaginabile în trecut, dar a şi făcut inutil (?) cântatul live, în familie, aşa cum se întâmpla adesea în urmă cu, să zicem, două secole, când oamenii descopereau muzica prin propria lor experienţă interpretativă. Compozitorii înşişi compuneau pentru acei amatori care se străduiau să se poziţioneze în interiorul fenomenului sonor. Şi la noi s-a scris, nu de puţine ori, cu gândul la anumiţi interpreţi (ne-profesionişti) şi nu pentru public, aşa cum cutuma, înrădăcinată în relaţia creator-receptor, o proclama cu osârdie. În timp însă, această practică s-a dizolvat până la extincţie, iar amatorul de muzică s-a transformat, dintr-o entitate activă, participativă într-una pasivă, asistată: un amator care nu mai cântă, ci doar ascultă; nu mai deţine controlul, ci este controlat. „Lumea ascultă muzica re-produsă şi nu mai învaţă să producă muzică” (McManus). E, în definitiv, un fel de descurajare a diletantismului, dispărând acele comunităţi de amatori care se întâlnesc să facă muzică numai de dragul muzicii. În al doilea rând, răspândirea endemică a muzicii reproduse a generat propagarea unui repertoriu eminamente universal în sens comercial, favorizând o anumită lene culturală şi o mefienţă accentuată faţă de muzicile savante noi, experimentale. Aceasta pentru că muzica reprodusă trebuie să se vândă şi chiar se vinde atunci când ea place deja. Totodată, o atare marfă sonoră contribuie substanţial la aplatizarea sensibilităţii artistice, precum şi la transformarea artei sunetelor dintr-un obiect de ascultare conştientă într-un fundal sonor incontinent, ca un comentariu obişnuit la majoritatea operaţiunilor domestice cotidiene. Astfel, muzica reprodusă asigură individului, dar şi colectivităţilor, un continuum sonor în care se mişcă şi vieţuieşte. În al treilea rând, muzica reprodusă mecanic a introdus în sfera aprecierii artistice imense grupuri periferice de oameni, care în trecut nu au avut acces la cultură, trăind în marginea unei civilizaţii a concertului şi spectacolului. Ca să nu mai vorbim că ea aproape a desfiinţat execuţiile mediocre, descurajând

versiunile rutiniere. În sfârşit, difuzarea pe scară largă, predominant a aceluiaşi gen de muzică (de divertisment) a contribuit decisiv la plafonarea gustului: se agreează şi se consumă acelaşi idiom muzical, eliminându-se lumile sonore autonome. Fiind supusă legilor pieţei, muzica reprodusă trebuie să fie consumată şi să se uzeze rapid, pentru ca să se creeze nevoia unui nou produs. Mai puţină artă, mai multă industrie.

Liviu DĂNCEANU

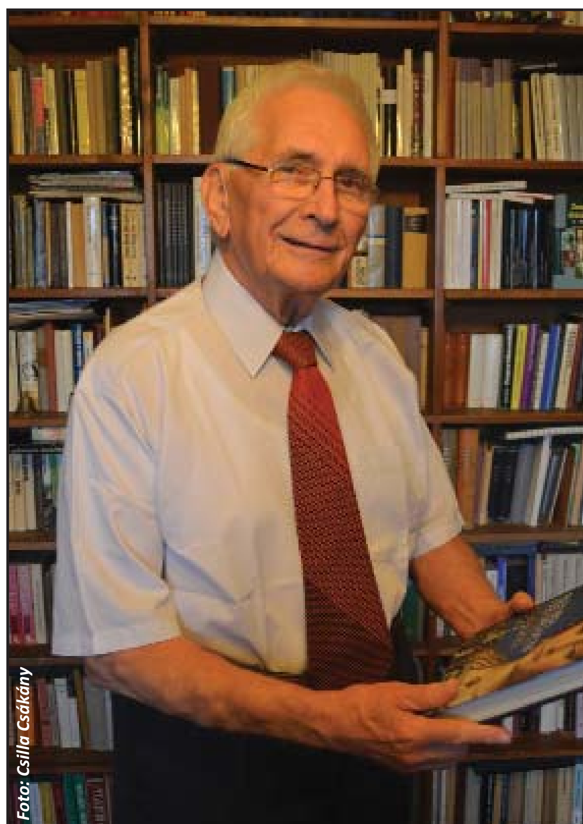
DIN SUMAR

Interviu cu Ştefan Angi.......................2-4
Vara muzicală magică.............................4-7
Muzica în Palatele româneşti....................8
Le Grand Prix de l'Opéra.....................14-15
Văduva veselă la ONB........................16-18
Dialog cu Leo Hussain (I).....................24-25
Adio, Adrian Enescu!...........................26-29
“Trofeul tinereţii” de la Amara............30-34
Formaţiile noastre...............................35-36
Remember Sergiu Malagamba.............37-39
Concerte...40-42
Punctul pe j... azz...............................44-45
Discuri...46-47
Pe micul ecran.......................................48

„Gânduri, Cuvinte, Fapte...”: Dialog cu ŞTEFAN ANGI [I]

Mă aflu într-o anticameră a muzicii româneşti; deceniile de istorie a artei sunetelor umplu cu sonuri calde, simboluri culturale şi scânteieri inteligente odaia transformată în bibliotecă şi mediatecă. Sunete, cărți şi tăceri... Privirea dascălului meu Ştefan Angi, este însoțită de un zâmbet larg, iar volumele organizate cu scrupulozitate de-a lungul etajerelor, parcă îmi şoptesc: *tolle lege!* – „ia, citeşte!” Sunt îndemnată parcă – în spiritul lui Minulescu – să ascult, să citesc şi să tac...

Cine este maestrul din fața mea? Ce este? O istorie în ediție de lux. Titlul unei cărți este adesea definiția ei. Însă adevăratul titlu al unui om este omenia. Ce înseamnă omenie? Dicționarele limbii române (de la Şăineanu la *DEX* 2016) îmi oferă variante ca „politețe, blândețe, amabilitate, respect, înțelegere, onestitate”. Eu aş adăuga modestia. Site-ul *Societății Muzicale* ni-l recomandă pe discipolul lui Márkos Albert, Zoltán Aladár, Jodál Gabor, Max Eisikovits, Jagamas János, Földes László, Lakatos István sau Zsurka Peter, ca „părinte al cursului de estetică muzicală din România”. Iar altele, ca cel al *Monitorului Oficial* (*lege[5].ro*), cel al *Centrului de informare Muzicală din România* (CIMRO), sau cel al *Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România* (UCMR), împreună cu *Enciclopedia muzicii româneşti* (vol. 1) realizată de Vicos (Viorel Cosma), Luvar (Luminița Vartolomei) şi Cosca (Constantin Catrina) ne informează că alături de doctoratul obținut la Moscova cu titlul *Muzică şi afectivitate* (1965), de cărțile *Muzică şi estetică* (1975), *Prelegeri de estetică muzicală* (2004), *Fotografii la minut din atelierele compozitorilor clujeni* (2008), *Cornel Țăranu. Mărturisiri mozaicate, studii şi eseuri* (2014), autorul a primit prin *Decretul nr. 164/1970* ordinul şi medalia „Meritul cultural”, pentru ca în anul 1976 să devină decanul Facultății de Muzică, Compoziție şi Muzicologie din Cluj, iar în 1977 să fie distins cu „Premiul Academiei Române”.

Foto: Csilla Csákány

Pe dascălul clujean iubit şi respectat deopotrivă de colegi şi studenți, toate acestea îl determină să ridice din umeri şi, dezinvolt, să afirme: „în artă, fiecare îşi urmează propriul drum; aici nu există provincii; doar provincialisme.”

Ofer publicului prima parte a interviului cu muzicologul şi esteticianul clujean Ştefan (sau István) Angi, intitulat „Gânduri, cuvinte, fapte...”. Pentru o comprehensiune maximă, am sistematizat conținutul dialogului nostru în patru sectoare: (auto)biografic & formativ, pedagogic, interpretativ şi muzicologic. Parcurgerea lor fiind amplă, obligă la segmentarea firului discursiv în două părți, notate cu I (autobiografia & formarea şi pedagogia) şi II (interpretarea şi muzicologia).

DOMENIUL (AUTO)BIOGRAFIC & FORMATIV

C.Ş.: *Domnule profesor, ați venit pe lume într-un loc pitoresc, la poalele Munților Brețcului, acum mai bine de opt decenii. Ce amintiri legate de artă aveți cu familia dumneavoastră? Cum s-a concretizat parcursul dumneavoastră inițiatic-muzical?*

Şt.A.: Da, m-am născut în comuna Ojdula din județul Covasna, dar copilăria mi-am petrecut-o mai mult în Târgu Mureş. Tata, care era mare meloman, iar mama – actriță în comuna natală, au dorit ca noi, copiii să studiem muzica. Pe atunci eram doar doi, eu şi regretatul meu frate Ladislau, care mai târziu a devenit pictor. Mai târziu, am avut şi o soră care a devenit pianistă şi o excepțională corepetitoare la Opera Maghiară din Cluj (a pregătit cele mai importante opere din Verdi, Wagner, Mozart, Bartók etc.). Eu şi fratele meu am fost evaluați de către un profesor de la Târgu Mureş, care ne-a propus pentru a studia vioara. Dar după cum este destinul... nu după mult timp a venit războiul. Pe când aşteptam o vioară din Viena, comandată special de la maestru, am fost nevoiți să părăsim țara ca emigranți.

După război, ne-am stabilit lângă Ojdula şi am continuat studiile muzicale cu un profesor din Târgu Secuiesc. Au urmat studiile la Liceul apoi la Facultatea de Agronomie, dar iubirea mea față de muzică a continuat, aşa că în anul 1953 am devenit student la Conservator, la secția de „Dirijat coral”. Eu pot să reprezint tipul persoanei care are un... „caracter” al continuității fidele: de atunci până în prezent nu am părăsit Conservatorul, excepție făcând doar cei trei ani pe care i-am petrecut la Moscova pentru studiile doctorale. Iubirea mea față de muzică m-a condus înspre estetica muzicală. Legislația care era în vigoare în vremea aceea, mi-a impus să am şi pregătire filosofică. Astfel, am fost trimis la Moscova deoarece, atunci, în țară nu se preda ca disciplină „Estetica muzicală”.

C.Ş.: *Cu ce profesori ați studiat, marcându-vă traiectul vocațional în perioada studenției la Conservatorul din Cluj?*

Şt.A.: Dirijat coral şi Canto auxiliar am studiat cu regretatul profesor Mircea Breazu, iar Contrapunct cu

Max Eisikovits. La Orchestră am studiat cu maestrul Ciolan, cu Mihály Guttman şi cu George Iarosevici. Am studiat teoria şi practica Dirijatului coral cu maestrul Lucian Surlaşiu şi cu Nagy István – pe atunci se studia această disciplină şi în limba română şi în maghiară. Forme muzicale am făcut cu Jagamas János, iar Estetica mi-a predat-o Földes László.

C.Ş.: *L-aţi cunoscut şi pe maestrul Sigismund Toduţă?*

Şt.A.: Desigur! Orele acelea sunt de neuitat. Stilul lui eufemistic era întotdeauna extraordinar!... Cum îşi încuraja el studenţii? Cam aşa: „Băieţi, este excepţional! Abia acum aţi interpretat în mod… catastrofal!"

C.Ş.: *Dar până să ajungeţi la Moscova, cum s-a aprins în dumneavoastră pasiunea pentru estetică?*

Şt.A.: La Cluj, în 1958, am rămas ca preparator după absolvirea facultăţii. Pe atunci „modelul" ascensiunii didactice era următorul: preparator suplinitor, apoi preparator principal; asistent suplinitor, apoi asistent principal; urma stadiul de lector şi aşa mai departe: scara „ierarhică" era lungă. Eu, ca preparator suplinitor, am ajuns sub coordonarea unui profesor de estetică. Această disciplină a constituit pasiunea mea din trecut. La Agronomie (deoarece făcusem câţiva ani de liceu şi de facultate în această ramură a ştiinţei) studiasem ştiinţele exacte, deci aveam cunoştinţe ştiinţifice ale naturii. În continuare, în mod firesc am dorit să aprofundez şi ştiinţele umane. Ştiinţele exacte şi cele umane, împreună cu pasiunea mea pentru muzică, m-au determinat până la urmă să aleg Estetica. Mihai Chiorean, directorul Conservatorului (în perioada 1953-1962), mi-a spus atunci: „fiule, noi ne–am bucura foarte mult dacă ai preda Estetică, dar trebuie să studiezi Filosofia". Şi aşa am plecat la Moscova.

C.Ş.: *Ce anume v-a determinat să alegeţi Moscova şi nu alt oraş? De exemplu, Sigismund Toduţă a studiat la Roma.*

Şt.A.: În perioada aceea, în plină epocă socialistă erau doar două catedre: la Leipzig şi la Moscova. Eu am cerut să plec la Leipzig pentru că doream să mă familiarizez cu limba germană. Dar am fost trimis la Moscova, fapt pe care nu îl regret deloc, deoarece ulterior am aflat că la Leipzig era o şcoală marxistă get-beget. În plus, la Moscova, am studiat cu un profesor faţă de care şi acum nu pot decât să am gânduri de mulţumire. Era un suedez pe nume Valentin F. Asmus care, printr-un context de circumstanţe a rămas la Moscova. Acolo, la Facultatea de Filozofie de la Universitatea „M.V. Lomonosov" se afla vestita Catedră de Etică şi Estetică. Când Asmus m-a întrebat ce domeniu vreau să aprofundez pentru o posibilă lucrare doctorală, i-am răspuns: „Estetică muzicală". Ştiam că e foarte bun pianist; dar asemenea lui W. Heisenberg, era şi un bun filosof. Şi când m-a întrebat ce vreau mai exact să studiez, i-am răspuns: „muzica şi afectivitatea". Acolo l-am cunoscut pe domnul Alexandru Boboc cu care am rămas prieten până acum.

C.Ş.: *Cum se susţinea în decada şaizecistă o teză de doctorat la Moscova?*

Şt.A.: În perioada anilor 1963-1965, mi-am scris lucrarea de doctorat în limba rusă, având titlul *Muzica şi afectivitatea*; originalul ei se află la Moscova. La susţinere am avut 400 de ascultători în sală. A fost prezentă toată conducerea facultăţii alături de coordonatorul meu. Mi-am prezentat în aproximativ 30 de minute teza, bineînţeles în limba rusă. Apoi a urmat o sesiune de întrebări foarte serioase, cu discuţii şi chestiuni uneori contradictorii, care riscau să dea naştere la controverse. Am cunoscut chiar un profesor căruia nu i-a fost acordat titlul de doctor din cauza acestor discuţii. Eu, de pildă, am fost întrebat ce înseamnă „afectivitate". Pentru că până atunci în limba rusă nu exista cuvântul acesta. Cu acordul conducătorului meu am conceput termenul de „эффективноть" (*afectivnost* – „afectivitate"), care pentru prima dată a figurat ca noţiune ştiinţifică pe coperta autoreferatului meu tipărit. De atunci este aplicat în multe contexte ale literaturii de specialitate în limba rusă, şi uneori mă mai pomenesc utilizatorii termenului socotind ca sursă primară teza mea de doctorat.

Am fost provocat să răspund ce înseamnă „mijlocit" şi „nemijlocit" pentru că teza mea susţine că sentimentul uman poate avea stadii directe, ca emoţie şi indirecte, ca afectivitate. Acest subiect este axul motor al lucrării mele. Până la urmă comisia a votat în unanimitate pentru a mi se acorda calificativul cel mai înalt posibil.

Diploma de Doctor obţinută de Ş. Angi la Moscova

ДИПЛОМ
КАНДИДАТА НАУК

МФС № 000931

Москва 19 марта 1966 г.

Решением
...
Анги Штефан
ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ КАНДИДАТА ФИЛОСОФСКИХ НАУК
Председатель Совета
Ученый Секретарь Совета

DOMENIUL PEDAGOGIC

C.Ş.: *Plecând de la Conservatorul din Cluj, ce asemănări sau deosebiri aţi remarcat între şcoala muzicală românească şi cea rusească?*

Şt.A.: A existat şi există o şcoală românească deosebită. Tata era profesor de geografie şi de istorie dar iubea foarte mult muzica. Colegul său, profesorul de muzică Nagy István i-a spus că manualul de muzică din care se învăța la acea vreme, era model pentru întreagă Europa.

Maestrul Ciolan remarcabil ctitor de filarmonici, a asistat şi la fondarea Filarmonicii de la Dresda. Cum să nu înveți de la un asemenea profesor? Deci am avut o şcoală muzicală foarte bună! Însă eu personal, am realizat câteva plusuri documentare valorice în Moscova.

În primul rând, menționez că frecventam sistematic sala Ceaikovski, unde într-o seară l-am ascultat pe Ruggiero Ricci cântând la vioară, în următoarea l-am ascultat pe Richter… ei, de aceste experiențe personalizate am avut parte, alături de conversațiile pe care le-am purtat cu profesorii şi colegii mei.

Apoi, merită precizat faptul că prin intermediul lui Asmus, am asistat la cursul său de „Estetica lui Platon". Ce motivație aveam?... Pentru că traducea anumite sintagme, locuțiuni, metafore, chiar în şapte limbi, printre care engleză, franceză, germană, rusă… A fost o plăcere extraordinară să particip la un asemenea curs.

De asemenea, am participat la un alt curs susținut de el intitulat: „Intuiția matematică şi filosofia". Pe atunci era la modă bergsonismul şi intuiția ca fenomen estetic.

Apoi, cu Asmus, acasă la el, am studiat aproape din toate cărțile lui Kant. A fost un kantian de talie europeană (nu degeaba studenții mei au fost şi sunt inițiați în clasica estetică a muzicii prin Kant). Deci, tot ce am asimilat la Moscova, abia am aşteptat să aplic în activitatea didactică de la Cluj. După cum totul se leagă însă de concepția omului, de modul în care îşi concepe tezele, teoriile sale, am încercat şi eu să imprim amprente proprii în expunerea documentelor şi informațiilor dobândite în prealabil. Căci este foarte important cum îți gândeşti la modul propriu materialul încă de la început. Astfel a apărut sistemul de axă grotesc – transcendent al categoriilor estetice muzicale, precum şi modelul stratificat structural-istoric al analizei creației muzicale.

Apropo de gândire, îmi place foarte mult următoarea *anaphora* – provenită de la un autor necunoscut:

„Ai grijă de gândurile tale pentru că vor deveni cuvinte./ Ai grijă de cuvintele tale pentru că vor deveni fapte./ Ai grijă de faptele tale pentru că vor deveni obiceiuri. / Ai grijă de obiceiurile tale pentru că îți vor dăltui caracterul. / Ai grijă de caracterul tău pentru că îți va pregăti destinul."

C.Ş.: *Mulțumesc mult! M-a cucerit acest* adagium *şi m-a convins că elementele utilizate în el vor constitui pilonii titlului nostru: „gânduri… cuvinte… fapte…" Însă, domnule profesor, ce obiective v-ați propus să realizați la Conservatorul din Cluj după ce v-ați întors de la Moscova?*

Şt.A.: *În primul rând* mi-am propus să scriu cursul de Estetică muzicală. Prima preocupare a fost pentru categoriile estetice. Toată istoria esteticii vorbeşte despre frumos, tragic, comic, sublim. Dar nu prea găseşti un tratat care cuprinde un sistem categorial al esteticului muzical. Ar putea fi găsite informații, printre alți autori, de exemplu, la Hegel şi Kant. Dar de pildă, Kant tratează foarte mult categoria frumosului. Hegel este cel care abordează toate categoriile. Eu am elaborat un sistem al categoriilor estetice – acesta este de fapt conținutul primului volum al cursului meu. Am început cu conceptul de imagine, şi apoi am trecut la prezentarea perechilor de categorii: frumos – urât, sublim – josnic etc.

Următorul obiectiv a fost să-mi realizez un plan al activității mele ştiințifice, ale cărui rezultate se reflectă în articolele publicate în volumele *Lucrări de muzicologie* („Un sistem de analiză estetică în muzică", 1971; „Față în față cu unele anticategorii estetice", 1979; „Structurarea şi oglindirea contradicțiilor în artă", 1986 etc.).

Astfel am tratat subiecte interdisciplinare; îmi aduc aminte că am prezentat o comuniune a categoriei de sublim la Brâncuşi, la Tiberiu Olah şi Ion Barbu în arta şi cultura contemporană românească. A fost o primă prezentare audio-video de acest tip în Cluj, deoarece la acea vreme încă nu existau aparate. Am fotografiat diapozitive cu diferite reproduceri de Brâncuşi, am înregistrat pe bandă de magnetofon *Coloana infinită* a lui Tiberiu Olah şi studenții noştri au recitat din Ion Barbu.

De pildă apărea motivul „ou": a fost citit *Oul dogmatic* al lui Ion Barbu. Dacă a apărut „coloana infinită", a fost ales ca exemplu sonor *Coloana infinită* a lui Tiberiu Olah ş.a.

Totul a fost montat audio-vizual, a apărut ultima imagine: o poartă mică, țărănească. E foarte interesant faptul că numai la olteni şi la secui există aceste edificii țărăneşti. Şi stă Brâncuşi, trage din pipă la poartă şi apare metronomul tic-tac, tic-tac reprezentând eternitatea. Am prezentat această montare, împreună cu studenții, la facultatea de Filologie, la Medicină, la Agronomie. Aşa era atunci… aceasta făcea parte din activitatea noastră ştiințifică.

(Va urma)

Interviu de
Cristina ŞUTEU

Vara muzicală magică la Ateneul Român

În a doua săptămână a lunii iulie, în Sala mare a Ateneului Român a avut loc evenimentul lansării de către asociația culturală ***Lanto Comunication*** – director Dorin Ioniță - a celei de a cincia ediții a festivalului internațional "Vara magică" – de la 13 iulie la 24 august 2016. Desfăşurat, conform tradiției, în lunile estivale, în arealul Capitalei, Festivalul este oferit melomanilor care îşi petrec perioada vacanțelor, concediilor sau continuă activitatea în Bucureşti. În răstimpul pauzelor de

Valentin Gheorghiu (pian), Marin Cazacu, Iulia Adriana Cazacu

stagiune, ideea aceasta generoasă este pusă în faptă de Dorin Ioniță, cu o energie capabilă a reuni parteneri de primă clasă, dirijori, interpreți, instituții culturale (Filarmonica „George Enescu", Centrul Național de Artă Tinerimea Româna, Fundația "Prietenii muzicii - Serafim Antropov", Radio România Cultural, Radio România Muzical, TVR 2), sponsori.

Festivalului a debutat cu concertul simfonic susținut de *Orchestra Română de Tineret*, sub bagheta maestrului Cristian Mandeal, artistul care, de mai mulți ani, şi-a asumat formarea, educarea şi performanțele acestui ansamblu alcătuit din interpreți ce se afirmă la vârsta intrării în viața muzicală românească. Conducătorul Orchestrei îi îndrumă în programele pregătite pentru dialogurile cu publicul românesc (prioritar cele din Sinaia şi Bucureşti) dar realizează şi turnee peste hotare (recent în Bulgaria apoi, în zilele următoare concertului, la Milano, Italia). Demonstrația de abilitate interpretativă impresionează prin strălucirea ritmică şi coloristică a versiunii *Simfoniei clasice* de Prokofiev şi replica romantică, lirică, spirituală a *Simfoniei Italiene* de Mendelssohn, atent pregătite până la realizarea sonoră şi virtuoză audiată la Ateneul Român. Solistul serii, violoncelistul care urcă grăbit treptele succesului, Ştefan Cazacu, a abordat o pagină concertantă romantică ceaikovskiană, *Variațiunile Rococo*, împletind vigoarea şi poeticul într-o manieră personală admirabilă, interpretare reiterată apoi în finalul Festivalului. *Lanto Communication* promitea două luni bogate de muzică, atrăgând ascultătorii spre ceasuri de bucurie împărtăşită între interpreți şi public. Un amănunt pitoresc: tinerele interprete, membre ale Orchestrei de Tineret, purtau pe scenă, "gest simbolic !", iile româneşti, glorie a mesajului eleganței naționale. În continuarea manifestărilor, recitalul extraordinar susținut de către renumitul violonist Alexandru Tomescu, deținătorul celebrei viori „Stradivarius Elder-Voicu" a creat, şi acum, un moment de mare semnificație. După recenta participare la un „Master Classes Enescu Experience", susținut în Moldova, la Mihăileni, pentru tineri violonişti de pretutindeni, artistul a răspuns invitației societății culturale *Lanto communication* cu două capodopere violonistice majore, aparținând lui Béla Bartók şi J.S. Bach, propunând confruntarea celor două „catedrale sonore" care aparțin unor epoci deosebite – modernismul şi barocul. Prezența *Sonatei pentru vioară solo*, cu care Bartók şi-a încheiat viața componistică în 1944, comandă adresată lui de Yehudi Menuhin, a fost urmată de minunea creată cu secole în urmă de Johann Sebastian Bach – *Partita a II-a cu Ciacona" în Re minor*, cea mai fascinantă ascensiune spirituală a violonisticii barocului. Forța de creație interpretativă de care a dat acum dovadă Alexandru Tomescu reprezintă o demonstrație convingătoare a personalității sale, proiectate pe calea ascensiunii măiestriei întregite de farmecul ambiental al modalității de adresare care reuneşte arta construcției şi

Horia Andreescu

Mihaela Petre

rafinamentul ideatic al sunetului, expresivitatea melosului, nuanțelor, subtilitatea complexă a polifoniei, amploare a unei viziuni capabile să rezoneze generos sub bolta sălii Ateneului Român. Câteva zile mai târziu, în recitalul său, violonista Ioana Cristina Goicea aducea în fața melomanilor o versiune altfel concepută a *Ciacconei din Partita a II-a* umată de *Sonata a III-a* de

Enescu, *Sonata nr. 6 op.30* de Beethoven şi *Variaţiuni op. 15 de* Wieniawski, în compania pianistului Răzvan Costin Filipoiu, într-un recital care a meritat toată atenţia ascultătorilor.

Orchestra *Romanian Sinfonietta*, dirijor Horia Andreescu, a reprezentat o demonstraţie elocventă privitor la ceea ce au proiectat în actualitate organizatorii Festivalului. Sunt elocvente valoarea experienţei artistice a Maestrului Horia Andreescu, care are capacitatea de a construi programe de concert atractive, cu forţa şi stăpânirea artei pedagogice ce educă şi formează mereu

Cristian Oroşanu

noi generaţii de muzicieni. Ne amintim de succesul anterior repurtat de această tânără orchestră, care urmează, după *Orchestra Română de Tineret*, evoluţia propriei sale istorii. Prezenţa ansamblului orchestral, anul trecut, la "Konzerthaus Berlin" într-un concert ce l-a avut ca dirijor tot pe Horia Andreescu, intră în acest "curriculum vitae" ce recomandă profilul aparte al formaţiei afirmată cu noi manifestări concertistice de nivel internaţional. După concertul susţinut la Sinaia cu o seară mai înainte, ansamblul simfonic s-a confruntat cu publicul bucureştean, prezentând *Concertul românesc* de Ligeti, *Concertul nr. 1, în sol minor* de Max Bruch - solist tânărul violonist moldovean Daniel Iulian Druţac - şi *Simfonia nr. 9 în mi minor*, *"Din lumea nouă"* de Dvořák. Orchestra *Romanian Sinfonietta* a reluat cu succes acelaşi program în deschiderea Festivalului "Alto Aldige" de la Toblach - Tirolul Oriental, ca o dovadă a perspectivei valorice de care este capabilă noua generaţie de muzicieni tineri din România.

Festivalul „Vara Magică" a avut ca invitat la Ateneul Român o prestigioasă orchestră de tineret, *Jovem Orquestra Portuguesa*, înfiinţată în 2010, sub îndrumarea lui Pedro Carneiro – director artistic şi dirijor principal. Formaţia este îndrumată de membrii *Orchestrei de Cameră a Portugaliei* şi alţi artişti, ajungând treptat la nivelul unei orchestre simfonice ample, cu sprijinul *European Federation of National Youth Orchestras* şi a *Orchestrei Române de Tineret*. După ce a susţinut un program de prezentare în faţa publicului românesc estival din Sinaia, i-am ascultat la Ateneul Român, sub bagheta dirijorului Pedro Carneiro, cu un program spectaculos şi dificil, alcătuit din *Simfonia a V-a* de Beethoven şi *Simfonia a V-a* de Şostakovici. Pretenţiile realizărilor interpretative – repertoriu clasic versus repertoriu modern – sunt deosebit de mari, cele două capodopere orchestrale având suficiente argumente de interes stilistic şi virtuozitate orchestrală. Impresionează, în interpretarea ansamblului, seriozitatea cu care au fost rezolvate prin studiu aceste două titluri, exactitatea prestaţiei, armonizarea sonorităţilor, calitatea execuţiei, rezultate de efect spectacular, remarcabil conturate în arhitectonică şi frazare, dacă ţinem seama că muzica beethoveniană este binecunoscută, pe când discursul lui Şostakovici surprinde prin particularităţile sale de secol XX. Tinerii muzicieni portughezi au pledat pentru calitatea remarcabilă a performanţelor orchestrale, obţinând un evident succes de public.

În timpul acestei a V-a ediţii a Festivalului am remarcat afluenţa celor veniţi să audieze concertele, fiecare program având o altă semnificaţie, în care s-au aflat prezenţi, pe scara vârstelor, artişti de seamă profund ataşaţi acestor programe, la invitaţia organizatorului, Dorin Ioniţă. Este suficient să-i amintim pe pianiştii Valentin Gheorghiu, Roxana Gheorghiu şi violoncelistul Marin Cazacu, pentru a justifica atractivitatea serilor muzicale. Afişul a adăugat o noutate, debutul pe scena Ateneului al *Orchestrei Junior*,

Ioana Cristina Goicea, Răzvan Costin Filipoiu

ansamblul reprezentativ al Şcolii de vară pentru tineri muzicieni, proiect iniţiat la Sinaia de Marin Cazacu. Pentru pregătirea programului membrii tinerei formaţii au fost educaţi cu abilitate şi bune rezultate de către dirijorul Cristian Oroşanu. Am remarcat printre interpreţi şi evoluţia cu merite deosebite a talentatei violoniste Iulia Adriana Cazacu. Ideea alcătuirii programului acestui concert a îmbinat cu originalitate

diverse formule şi stiluri. Astfel, pentru repertoriul orchestral al primei părţi, s-a prezentat muzică barocă – *Concertul în fa minor pentru două piane şi orchestră* de J.S. Bach – şi vieneză clasică – *Divertismentul în Re major* de Mozart şi joviala Simfonie *Distratul* de Haydn. Partea a

Orchestra portugheză de tineret, dirijor Pedro Carneiro

doua a cuprins două creaţii camerale semnate Serghei Rachmaninov – *Trio elegiac* şi *Suita pentru două piane, op. 17*. Pentru calitatea versiunilor interpretative ţinem seama de muzicienii amintiţi mai înainte, a căror valoare strălucită justifică succesul concertului.

Finalul celei de a V-a ediţii a Festivalului internaţional „Vara Magică" conturează, pentru publicul bucureştean, o autentică concluzie datorată impresiilor concertului susţinut de *Orchestra de Tineret România – Moldova*, proiect realizat de *Lanto communication*, partener asociat Centrul Naţional de Artă *Tinerimea Română*. În primii ani de activitate această orchestra a susţinut programe muzicale în Republica Moldova şi în România, la Sinaia şi Bucureşti, sub bagheta dirijorilor Adriano Marian, Petre Sbârcea, Mihail Secichin şi Gabriel Bebeşelea. Acum, la pupitrul evenimentului final din 24 august, pe scena Ateneului Român s-a aflat, asemenea momentului inaugural al ediţiei, din 13 iulie, maestrul Cristian Mandeal, un artist de prestigiu al contemporaneităţii, entuziast animator şi formator al viitorului asigurat de generaţiile tinerilor muzicieni. Programul a debutat cu *Suita I, op. 9* de George Enescu, într-o superbă versiune muzicală omagiind momentul aniversării zilei de naştere, din 19 august, a marelui compozitor. Din capodoperele romantismului au fost alese pagini de P. I. Ceaikovski, prin lucrări oglindind lumea operei – aria lui Lenski din *Eugen Oneghin*, în minunata transcripţie instrumentală a lui Marin Cazacu, şi cea a universului concertant, reluarea *Variaţiunilor Rococo* cu virtuozul Ştefan Cazacu. Cortina simfonică de încheiere a fost dedicată celor patru secole de comemorare a lui Wiliam Shakespeare, prin audiţia spectaculoasă a *Suitei de balet Romeo şi Julieta*, *op. 64* de Serghei Prokofiev. Comentăm, în ansamblu, cotele strălucitoare ale unui eveniment care rezonează cultural cu renumele artistic al Ateneului Român, conferind acestei sărbători magice estivale semnificaţii remarcabile. Oaspeţii ediţiei a V-a au fost muzicieni români, interpreţi şi formaţii (*O.R.T.*, *Romanian Sinfonietta Orchestra Junior*), portughezi şi moldoveni, ca şi maeştri prestigioşi ce fac parte, la standarde culturale eruropene, din agenda managerială a conducătorului societăţii *Lanto Communication*, Dorin Ioniţă şi partenerului asociat Marin Cazacu. Să menţionăm că această seară finală a Festivalului, din 24 august, a avut şi o continuare, concertul *Orchestrei de Tineret România-Moldova* având să fie urmat de un program similar susţinut la „Konzerthaus Berlin", în seara de 26 august, în cadrul „Festivalului Young Euro Classic", unde Orchestrele noastre de tineret erau invitate pentru a patra oară. Cea

de a V-a ediţie reafirmă forţa parteneriatului prin care *Lanto Communication*, condus de Dorin Ioniţă, dedică publicului un Festival de vară ce răspunde exigenţelor culturale europene. Avem sentimentul că se împlineşte astfel un proiect care merită laude pentru modul în care defineşte în avans renumele Bucureştiului ca „oraş al culturii".

Grigore CONSTANTINESCU

Lăuta şi chitara în Palatele Româneşti

Pornind, să formuleze pas cu pas, ca într-o aventură superbă a spiritului românesc, un itinerariu detaliat al câtorva dintre cele mai reprezentative construcții din punct de vedere istoric metamorfozate în ambianțe primitoare ale unor concerte-eveniment, Asociația Culturală "Pro Valores" a dedicat cea de-a patra ediție a turneului **"Muzica în Palatele României"** unor instrumente perfect acordate cu estetica interiorului acestor clădiri. Lăuta şi chitara şi-au confirmat rapid, nu doar acustic ci şi ca imagine vizuală, apartenența la ambientul veritabilelor bijuterii arhitectonice ridicate cu veacuri în urmă de nume ilustre din istoria acestei nații; iar Costin Soare, cel care le-a mânuit cu meşteşug şi expresivitate s-a dovedit a fi posesorul acelei charisme care aureolează, firesc, actul interpretativ.

Printre cele zece locații ale ambițiosului turneu organizat de preşedintele Asociației, jurnalistul Sebastian Crăciun, s-au aflat clădiri marcante, repere deja apreciate de vizitatorii români şi străini, dar şi edificii de curând redate circuitului turistic, astfel că cei interesați de concertele respective au putut şi admira, în perioada 3-21 august, cu egală bucurie, vastele spații ale Palatului Marincu din Calafat, bisericii Cetății Prejmer, Castelului Károlyi din Carei, Castelului Nako din Sânnicolau Mare, Cetății Făgăraş, Palatului Brâncovenesc de la Mogoşoaia, Palatului Culturii din Iaşi, Palatului Cuza din Iaşi – Muzeul Unirii, Palatului Sturdza de la Miclăuşeni şi Palatului Cuza de la Ruginoasa.

Călătorind dinspre Ardeal spre Moldova, lăuta şi chitara lui Costin Soare au poposit, în zi de duminică – 14 august – la Palatul Brâncovenesc de la Mogoşoaia. Găzduit în Lapidarium, recitalul a atras un public numeros, dornic de relaxare prin terapii sonore în medii non-convenționale. Rezonanța deosebită a acelui spațiu architectonic ne-a introdus imaginativ în perioada Renaşterii, căreia i-au aparținut şi primele partituri din program: *Non dite mai* de Valentin Bakfark, *Can she excuse* şi *Lachrimae Pavan* de John Dowland, respectiv *Piva* şi *Calata alla spagnola ditto terzetti*. Lăuta a marcat, astfel, debutul recitalului "de palat", pentru ca chitara să continue traseul cronologic spre finalul secolului XIX şi începutul secolului XX cu *Asturias* de Isaac Albeniz, *Capricho arabe* de Francisco Tarrega, *Danza brasileira* de Jorge Morel, *Alfonsina y el mar* de Ariel Ramirez, *La Catedral* de Agustin Barrios-Mangore, *Choros* de Heitor Villa-Lobos şi, ca încheiere, *Gran Jota* de acelaşi Francisco Tarrega.

Reflectând carnația romantică a unei Spanii cu influențe orientale, numele lui Albeniz şi al lui Tarrega sunt astăzi considerate emblematice pentru repertoriul chitaristic, deşi, paradoxal, primul dintre ei n-a compus niciodată anume pentru acest instrument. Însă spectaculosul *Preludiu* la faimoasa sa suită pentru pian, *Cantos de España,* a devenit mult mai cunoscut ulterior în versiunea pentru instrumentul cu şase corzi, elaborată sub titlul *Asturias (Leyenda),* aşa cum s-a întâmplat şi cu celelalte părți ale noii *Suite Española.* Depăşind granițele Europei, periplul prin literatura muzicală pentru chitară ne-a purtat apoi către America de Sud, în Argentina, Brazilia, Paraguay şi din nou în Brazilia, pendulând între caracterul dansant al absolut fermecătorului *Danza brasileira*, tenta nostalgică a evocării figurii poetei Alfonsina Storni din *Alfonsina y el mar*, sugestivitatea

atmosferei de coral schițate cu sensibilitate şi căldură în cele trei părți din *La Catedral* (*Preludio/Saudade-Andante religioso-Allegro solemne*) şi puritatea *Choros*-ului lui Villa-Lobos, ca esență a unei minuțioase şi extrem de inspirate sinteze a folclorului stradal pan-brazilian. Revenirea în Europa s-a produs, apoi, prin intermediul unei piese de rezistență, special alese pentru finalul programului: *Gran Jota* lui Francisco Tarrega, destinată a pune în lumină la nivelul tuturor parametrilor fonici (inclusiv cel al spectrului timbral) potențiala virtuozitate a chitarei, instrument investit în general cu atributele unei comunicabilități mai degrabă intime, discrete, de o rafinată eleganță.

Nelăsând aşteptat preconizatul bis al recitalului, Costin Soare a optat, inteligent, pentru sentimentala temă a filmului lui Rene Clement, *Jocuri interzise*, amintind totodată şi de legendara figură a chitaristului Narciso Yepez, cel care a adus acestei teme celebritatea în întreaga lume.

Acum, în Palate s-a aşternut deja liniştea… Răbdătoare, spațiile încărcate de istorie îşi aşteaptă vizitatorii cu aceeaşi generozitate, întorcându-le ecoul propriilor muzici… Mai au de aşteptat doar un an! (Foto: Marius Vâjoaica)

Loredana BALTAZAR

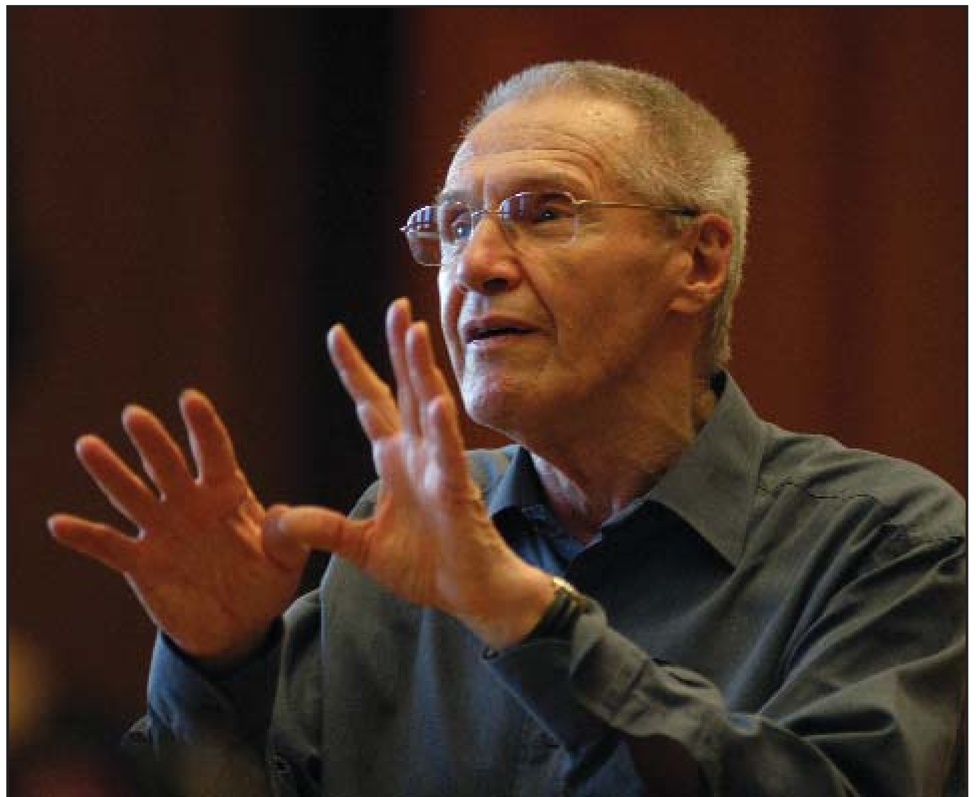
Conferință aniversară: György Kurtág 90

În acest an, György Kurtág a împlinit nouăzeci de ani. Pentru a marca această vârstă venerabilă, centre culturale din lumea întreagă au organizat evenimente aniversare. Conferința muzicologică din Budapesta (2-3 iunie a.c.) susținută în onoarea maestrului sub egida Institutului de Muzicologie, avându-i ca gazde pe muzicologii Péter Halász și Anna Dalos, a permis sau, mai curând, a obligat la abordări muzicologice dintre cele mai cuprinzătoare, cu trimiteri spre vasta istorie a muzicii, spre ascunzișuri lingvistice, spre îngemănări interartistice, spre dialoguri culturale, toate acestea identificabile muzical prin câte un gest, un caracter, o structură – artă aforistică, în cel mai înalt grad de concentrare și expresivitate. Nu vom da aici curs listei a aproape treizeci de participanți veniți din toate colțurile lumii, ci vom prezenta importanța anumitor contribuții, revelatoare atât din perspectiva tematicii, cât și a autorității referenților, în raport cu o succintă descriere a calităților stilului Kurtág.

Majoritatea referenților și-au îndreptat analizele lor înspre genul miniatural. Transferul densității bogăției imaginii artistice în limitele notației muzicale a fost remarcat de toți interpreții, care au avut șansa de a-și pregăti lucrările sub îndrumarea exigenței maestrului. Prezentarea lui Ulrich Mosch – cunoscător al operei lui Kurtág, în special ca urmare a examinării amănunțite a schițelor de la Fundația „Paul Sacher” din Basel, la a căror catalogare a contribuit semnificativ –, a surprins aspectul gestual al muzicii lui Kurtág din prisma interpretării muzicale, a cărei fidelitate față de ideea muzicală începe înainte de atacul primelor sunete, odată cu proiectarea imaginii artistice.

Paul Griffiths, critic muzical și muzicolog, care prin cărțile sale s-a afirmat ca specialist în muzica modernă și contemporană, a realizat o paralelă exemplară între György Kurtág și Samuel Beckett, reflectată prin corespondențe între cele două *ars poetica*: raportul dintre necesitatea expresiei și imposibilitatea constituirii acesteia în substanță concretă; reducerea discursului la elemente structurale elementare, fundamentale; aspectul fragmentar, izolat, de relaționare structurală și semantică dusă până la absurd. Întâlnirea lui Kurtág cu opera lui Beckett s-a situat în contextul primei sale crize creatoare și personale deopotrivă (Paris, 1957-1958), moment în care Kurtág și-a redefinit estetica, pornind – la vârsta de peste treizeci de ani, după formarea academică, după o primă etapă creatoare consistentă – cu un nou opus 1. La vârsta de nouăzeci de ani, Kurtág lucrează la capodopera vieții sale – o operă bazată pe piesa de teatru *Sfârșitul jocului* de Samuel Beckett, a cărei premieră, planificată inițial în primăvară, pentru această toamnă, la Teatro alla Scala din Milano, se lasă încă așteptată.

Născut la Lugoj, Kurtág a asimilat din copilărie ambianța culturală plurilingvă din Transilvania. Afinitatea pentru descoperirea tainelor unei limbi a învățat-o de la Felician Brînzeu, profesorul de limba și literatura română din clasele primare. Astăzi, Kurtág se numără printre puținii compozitori, care a compus pe texte originale (nu traduceri) în șase limbi diferite. Un moment important pentru relația lui Kurtág cu România a fost surprins de Bianca Țiplea-Temeș, în analiza la *Colinda-Baladă*, singura creație de mare anvergură pe text românesc compusă de Kurtág, prezentată acum cinci ani,

în primă audiție absolută, la Cluj-Napoca. Pornind de la o colindă culeasă de Bartók din Transilvania, acum peste o sută de ani, Kurtág reușește să ilustreze ceea ce a însemnat pentru el „matricea stilistică” în care a trăit și s-a format ca muzician: limba română, învățată la Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj prin jocurile lingvistice realizate de Felician Brînzeu și conexiunea cu Bartók, al cărui discipol a fost pe plan spiritual, a cărui creație a asimilat-o, asemenea unei „limbi materne”.

Momente de reală valoare documentară (Expoziția Bartók de la Muzeul de Istorie a Muzicii) și artistică (recitalul cu program-Kurtág, în interpretarea remarcabilă a studenților Academiei „Franz Liszt”) au avut rolul de a îmbogăți latura teoretică a evenimentului, care devine o dovadă în plus a interesului muzicienilor de pretutindeni pentru opera maestrul nonagenar.

Iulia MOGOȘAN

Cursurile muzicale de vară de la Horezu, a II-a ediție (Horezu Summer Music Academy)

Desfășurate pe parcursul a zece zile de o intensitate deosebită, lucrările acestei ediții ale ***Academiei muzicale de vară Horezu 2016*** au oferit frumoase oportunități de perfecționare unui grup de tineri aspiranți la calificare în domeniul muzicii instrumentale și vocale. Cei 19 pianiști proveniți din școlile și liceele vocaționale s-au bucurat de îndrumarea individuală a prof. univ. dr. Viniciu Moroianu, lector univ. dr. Carmen Enescu Botezatu și prof. univ. dr. Lavinia Coman. Grupul de 11 cântăreți în devenire au beneficiat de cursurile intensive ale inegalabilei maestre Georgeta Stoleriu, iar tânărul solist și profesor Octavian Lup și-a condus cu mare dibăcie clasa de 7 elevi și studenți violonceliști. Concomitent cu pregătirea la instrument, cursanții au avut la dispoziție ore de analiză a pieselor din repertoriu, de antrenare specială a auzului muzical performant, de inițiere în armonie și compoziție din partea profesorului Nicolae Coman. Demne de consemnat sunt și atelierele de citire la prima vedere sau de improvizație, sesiunile de cântat la patru mâini și de acompaniament al unor cântăreți, activități realizate de către pianiști, care au avut astfel oportunitatea ca, pe lângă sugestii de abordare a noilor repertorii anuale, să ia contact cu creația unor importanți compozitori moderni și contemporani.

Roadele îndrumărilor complexe și ale studiului individual eficient au fost prezentate public în două recitaluri de pian și două de violoncel, care s-au bucurat de mare succes. Am admirat, de asemenea, spectacolul liric original creat de doamna Georgeta Stoleriu și susținut de întreaga clasă a cântăreților. Programul s-a intitulat ***Cânt pentru Sfânta Fecioară*** și s-a desfășurat în sala de conferințe a Palatului Domnesc aparținând Mănăstirii Hurezi. Pentru ospitalitate și receptivitate maximă avem de mulțumit cu deosebire Maicii Starețe a așezământului. Momente privilegiate am trăit și cu ocazia recitalului de violoncel solo susținut de Octavian Lup în spațiile anexe ale Mănăstirii Arnota, unde, potrivit mărturiei depuse de Maica Stareță Ambrozia, s-a auzit pentru prima dată muzică instrumentală. O altă premieră a realizat profesoara Eliza Târțopan prin recitalul de flaut prezentat sub arcadele insolite ale Peșterii Polovragi, care au rezonat surprinzător de bogat la muzici semnate de Cl. Debussy, E. Bozza, P. Elinescu etc. Un punct maxim de interes artistic l-a ocazionat recitalul cameral al violonistei Mioara Moroianu, prim concertmaistru al Filarmonicii *George Enescu* din București și al pianistului Viniciu Moroianu. Cei doi maeștri au interpretat cu prestanță, autoritate stilistică și inspirație *Sonata pentru pian și vioară* de Irina Odăgescu și *Sonata pentru vioară și pian op. 18* de Richard Strauss. Am prefațat cu mare drag recitalurile profesorilor, oferind detalii semnificative despre cariera lor solistică, precum și informații relevante privind repertoriul interpretat. De asemenea, am susținut două prelegeri despre rolul audiției în formarea și cultivarea auzului muzical performant.

Aș dori să consemnez ca activități adiacente desfășurate în cadrul programului, consultanța individuală oferită de profesoara Elida Târțopan pe tematica dezvoltării personale și a managementului carierei. Farmecul specific al taberei l-a dat, și de această dată, combinația inedită între implicarea intensă în pregătirea muzicală individuală și drumețiile organizate în împrejurimi. Seara de neuitat oferită cu generozitate de soții Cristi și Mirela Iovan în ambianța „ca la țară” a gospodăriei lor de la Slătioara, vizitarea mănăstirilor Arnota, Hurezi, Polovragi sau Alina - Maria ne-a îmbogățit orizontul cu noi valori de spiritualitate românească, în vreme ce locuri precum casa de vacanță *Piatra Romanului* a inginerului Silviu Popescu, edificată la înălțimea de 1700 metri, în mirificul peisaj de la *Vârful lui Roman* ne-au trezit admirația față de oamenii cutezători și puternici care au ridicat în astfel de zone greu accesibile, aproape lipsite de căi de acces, adevărate oaze de confort și relaxare în natură.

La reușita deosebită a ediției din această vară au contribuit și oportunitățile oferite de spațiul de cazare, pentru care suntem datori să mulțumim cu o adâncă reverență *Asociației Culturale* ***Irina Șațchi***, reprezentată de lector univ. dr. Dorina Arsenescu și prof. Izabela Cernătescu, cărora li s-a alăturat cu devotament și abnegație Elida Târțopan. La surmontarea dificultăților organizatorice au contribuit cu eficiență și fostul primar al orașului Horezu, domnul Ilie Fârtat, directorul Casei de Cultură din localitate, domnul Cristi Iovan și directoarea Clubului Copiilor, doamna Elena Pavelescu. Lacrimile din ochii tinerilor noștri la fotografia de final au spus fără cuvinte că programul și-a atins țelurile instructive și că, oricât de greu va fi, în vara viitoare ne vom întâlni din nou.

Lavinia COMAN

Festivalul Internațional "Enescu – Orfeul Moldav"

S-au împlinit 135 de ani de la nașterea lui George Enescu și Festivalul ce-i poartă numele a ajuns la a XXXVII-a ediție. Enescu și-a servit țara doar cu sufletul, cum frumos afirma. Prin arta sa, marele Pinx, cum îi spunea Mihail Jora, ne-a adus recunoașterea în Europa și America. A cântat în mari săli de concerte ale lumii, dar și la căpătâiul răniților din spitale, fiind convins că "artiștii lumii sunt niște apostoli ai păcii". În *Amintiri,* Bernard Gavoty realizează că Enescu "a trăit, a gândit, a respirat totul" prin muzică. "În lumea muzicii eu sunt cinci într-unul: compozitor, dirijor, violonist, pianist și profesor". La începutul fiecărei toamne, prin manifestările artistice ce-i sunt consacrate la Tescani și Bacău, Enescu revine în memoria noastră, parcă sugerându-ne că roadele verii ce se adună în hambare ne măsoară vremelnicia raportată la eternitatea valorilor spiritului.

Viorica Cortez

La ediția din acest an, ce s-a desfășurat în perioada 25-28 august la Tescani, timp de patru seri, s-a parcurs un atrăgător traseu muzical, deschis și încheiat, simetric de două formații ale Filarmonicii "Mihail Jora" din Bacău: *Duo "Capriccio"*: Mihaela Spiridon – Ozana Kalmuski Zarea și *"Fagotissimo"*: George Hariton, Mihai Timofti, Mihai Badiu, Mihai Gavril. *Duo "Capriccio"* decorat cu Medalia comemorativă pentru merite deosebite în promovarea culturii românești la 50 de ani de la trecerea în neființă a compozitorului George Enescu, a interpretat *Miniaturi romantice*, dansante, de Fr. Chopin, Fr. Schubert, F. Mendelssohn – Bartholdy. J. Brahms, iar "Fagotissimo" piese, tangouri, valsuri de J. Weissenborn, M. Norris, W. Milles, G. Verdi, P. Schickele, A. Burford, S. Joplin, A. Piazzola. În continuare, dans : de Falla, Saint-Saens, Carlos Gardel, Vittorio Monti, Pablo de Sarasate și Ch. Sinding, cu Trio Amaj, familie de muzicieni ce concertează în Italia, în Europa, întrunind sufragiile publicului și criticilor.

A doua seară a aparținut recunoscutei mezzosoprane Viorica Cortez.

Mi-o imaginam, strălucitoare în *Carmen,* de neuitat în *Dalila* ori *Fedora,* întruchipând pe *Azucena, Amneris, Giulietta* , *Ulrica* ori *Elisabetta*, la Scala din Milano, la Carnegie Hall ori Covent Garden, la Opera din Paris, la Staatsoper, la Arena din Verona. Cânta și acum, cu plăcere și dedicare, cu multă naturalețe în casa în care Enescu a definitivat *Oedip*-ul.

Viorica Cortez mărturisea publicului: "am făcut de două ori ocolul lumii și nu am crezut că voi avea emoții aici, pe aceste meleaguri moldave".

Președinte al Societății Muzicale Enescu, în Franța, artista ne asigură, "cât o să-mi dea Dumnezeu zile, voi cînta George Enescu. Eu îl cinstesc peste tot. "

Viorica Cortez și Alina Pavalache – artist care o acompaniază la propriu, nu numai la pian, au oferit un regal muzical. Ele pregătesc *Concursul "Georges Enesco"* de la Paris, competiție dedicată cântăreților, ce va avea loc în luna octombrie.

Privilegiații ascultători s-au delectat cu: *Ave Maria* lui G. Caccini, creații românești ale lui Achim Stoia, V. Popovici, Cântece pe versuri de Cl. Marot ale lui Enescu, dar și lucrări din repertoriul universal de J. Brahms, Fr. Schubert, Fr. Liszt, F. Obradors, A. Vlassov. Unul dintre bis-urile oferite cu generozitate a fost *Habanera*, binecunoscutul "*L'amour est un oiseau rebelle*" și la fel de celebrul opus *Les chemins de l'amour* al lui Francis Poulenc.

O ediție spumoasă care a întrunit sufragiile melomanilor prezenți!

Ozana KALMUSKI-ZAREA

Requiem și speranță

Un remarcabil eveniment muzical s-a consemnat în Bacău la începutul lunii septembrie. În Sala „Ateneu" a Filarmonicii „Mihail Jora" și la Catedrala Catolică „Sfinții Petru și Paul" au răsunat acordurile monumentalului **Requiem op. 89** pentru soliști, cor și orchestră de Antonin Dvořák. Fragmente ale *Requiem*-ului au fost interpretate în 23 decembrie 2011 la funeraliile dizidentului și politicianului ceh Václav Havel. *Requiem*-ul de Dvořák – a cărui premieră a avut loc la Birmingham, în 1891 - este străbătut de un leitmotiv ce pare a simboliza speranța dată de Învierea lui Isus. Comparată adesea cu *Requiem*-ul lui Verdi, lucrarea are 13 secțiuni.

Interpretarea presupune o impozantă desfășurare de forțe, la care și-au dat concursul Orchestra filarmonică băcăuană, sub bagheta dirijorului american Will Kesling – desemnat profesor al Cursurilor Internaționale de Dirijori - alături de Corul Academic „Gavriil Musicescu" al Filarmonicii „Moldova" din Iași dirijat de Doru Morariu. Soliștii, trei dintre ei de la Opera din Sofia (Bulgaria): soprana Mariana Panova, tenorul Mihail Mihaylov, basul Plamen Kumpikov și mezzosoprana Florentina Irina Onică de la Opera Națională din Iași.

Din 1991, la debut, Dr. Kesling a devenit unul din cei mai populari dirijori americani invitați în Rusia, fiind 10 ani dirijor principal invitat al Orchestrei Simfonice din St. Petersburg.

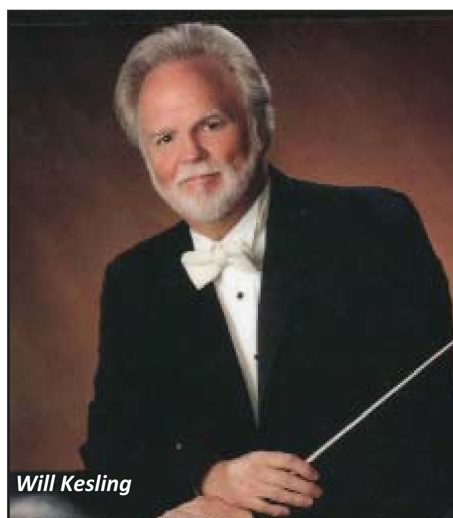
Conduce nenumărate ansambluri corale și 43 de orchestre simfonice profesioniste din toată

lumea în *Requiem*-ul de Verdi, *Te Deum* de Dvořák, *Carmina Burana* de C. Orff, *Simfonia a IX-a* de Beethoven etc. În 2004, la centenarul morţii lui Dvořák, Kesling dirijează *Requiem*-ul în Praga.

Premiat de Congresul SUA în 2003, cu Medalia de Aur Ronald Reagan, un an mai târziu, Will Kesling este director al Societăţii Corale din Florida şi al Orchestrei simfonice din Gainesville.

Despre talentul şi prestaţia sa, *Washington Post* titra: "profesionalism adevărat". Este ceea ce a dovedit Kesling, cu prisosinţă, în cele două ore de muzică oferite publicului, ce se vor concretiza într-o reuşită înregistrare.

Interesat de simboluri, asemeni lui Johann Sebastian Bach, Dvořák aduce acest opus în

Will Kesling

cutremurătoare pagini romantice. De la *Requiem aeternam* ce doreşte evocarea fericirii – atribuit corului, la *Dies Irae ("Ziua Mâniei")*. Peste violoncele, trompete şi tromboni, corul descrie ororile din *Ziua Judecăţii*, când păcătoşii sunt azvârliţi în „flăcările eterne" ale Iadului. Emoţii domolite în *Tuba mirum*, foarte atent creionate de dirijor şi ţinute într-o nelinişte menită să amintească că nimeni nu este sigur când va primi milostivirea lui Dumnezeu. După cvartetul soliştilor, *Recordare, Jesu pie* şi *Confutatis maledictis*, unde corul descrie condamnarea păcătoşilor şi linişteа celor binecuvântaţi. *Lacrymosa* este urmată de o mare fugă, *Quam olim Abrahae*, unde corul şi-a etalat cu abilitate calităţile.

Cutremurător lirismul din *Sanctus* şi meditaţia finală *"Agnus Dei" ("Mielul lui Dumnezeu")*, care se termină în fragmente ale motivului crucii, ca meditaţie asupra misterelor vieţii şi ale morţii.

Ozana KALMUSKI ZAREA

SABIN V. DRĂGOI a primit, în sfârşit, şi la Timişoara un bust

În muzica românească se remarcă şi o personalitate venită din părţile vestice ale ţării, Sabin V. Drăgoi, născut în preajma Aradului dar care s-a impus în perioada şederii la Timişoara în domeniul compoziţiei al folcloristicii al învăţământului şi al dirijatului coral. Aici a scris cele dintâi creaţii importante ca şi prima operă adevărat românească „Năpasta", de aici a pornit în culegerea melosului popular şi a studierii acestuia, aici şi-a adus aportul la dezvoltarea învăţământului muzical ca dascăl, director şi apoi rector sau în fruntea teatrului liric staţionat aici şi nu în ultimul rând ca sprijinitor şi dirijor de cor, când cântul coral se afla la loc de frunte pe aceste meleaguri. Poate încununarea activităţii sale a adus-o Bucureştiul ca profesor la Conservatorul „C.Porumbescu şi ca director la Institutul de Folclor sau a creaţiilor zămislite în ultima perioadă a vieţii, ca şi titlul de Membru corespondent al Academiei Române, dar Timişoara rămâne locul de pornire şi impunere a personalităţii sale reprezentând figura muzicală centrală a secolului XX din această parte vestică a Banatului.

În Timişoara maestrul a fost din totdeauna apreciat, ovaţionat de mulţime chiar cu ocazia premierei primei sale opere, i-au fost scrise cronici şi articole elogioase, împlinirea a 80 de ani (6 ani după moarte) i-a fost sărbătorită de către Filarmonică se constitue chiar un cor bărbătesc reprezentativ ce i-a purtat numele iar Editura Orizonturi Universitare publică un studiu amplu în volumul „Viaţa Academică din Banat" şi nu în ultimul rând i se conferă o Stea pe trotuarul din faţa Filarmonicii între Enescu, Bartok sau Brahms. Totuşi, alte localităţi din partea vestică a ţării l-au onorat pa muzicianul nostru şi cu opere de artă cu busturi, cum e cel din faţa Şcolii pedagogice din Deva, unde a predat la început în faţa Liceului de muzică din Arad care-i poartă numele şi în faţa Căminului cultural din Belinţ de unde a cules foarte multe melodii populare ce au făcut obiectul unor studii şi sursa melodică a unui şir de creaţii corale.

Sabin V. Drăgoi a fost însă uitat de cei care s-au îngrijit de Aleea busturilor din Parcul Central, dar reparaţia a venit acum acordându-i-se un loc distinct în continuarea şirului unor personalităţi ce au contribuit la ctitoria bisericii Ortodoxe Române cu hramul „Naşterea Maicii Domnului" din Piaţa Al. Mocioni-Iosefin, prima Catedrală timişoreană, construită după Unire. În scuarul de lângă biserică - alături de Iacob Marian, Ing.Victor Vlad, Pr.Ioan Imbroane, Av. Emanuel Ungureanu şi

Iochim Miloia - la un loc de cinste a fost dezvelit la 22 mai 2016 o nouă operă de artă plastică, bustul de bronz al marelui nostru muzician realizat de sculptorul Aurel Gheargþe Ardeleanu, autorul şi a celor dinainte dar şi a altor oameni de vază ai urbei.

Prin această realizare Consiliul parohial şi inițiatorul şi înfăptuitorul părintele paroh Vicar Eparhial Dr. Ionel Popescu au făcut un lucru deosebit şi important pentru muzica bisericească zămislită şi practicată la noi, aducând astfel un omagiu real compozitorului şi mai ales dirijorului de cor Sabin V. Drăgoi. Reputatul maestru a scris o seamă de lucrări de factură religioasă începând cu *Colindele* şi *Cântecele de stea* apoi *Liturghiile*, dintre care cea pentru cor bărbătesc a fost şi imprimată de studenții Facultății de muzică şi alte coruri răzlețe sau acea „slujbă spiritualizată" - cum era denumită de Lucian Surlaşiu -, ce a fost „Constantin Brâncoveanu" o operă-oratoriu, de fapt un serviciu divin dramatizat. Ca dirijor de cor a adus de la corul „Doina" sau „Crai Nou", pe care le-a înălțat spre performanțe artistice considerabile, spiritul perfecțiunii în corul bisericesc „Doina Banatului" al parohiei pe care l-a condus cu abnegație şi al tuturor activităților de cânt cu cei mai tineri sau cu adulți, adevărați veterani în domeniu.

La ceremonie a participat ca oficiant principal şi Mitropolitul Banatului, Înalt Preasfinția Sa Ioan Selejan, întărind prețuirea de care se bucură şi azi Sabin V. Drăgoi. A mai vorbit şi scriitorul Eugen Dorcescu, corul a cântat (destul de precar) cunoscutul „Trandafir de pe răzoare" iar un cvartet instrumental ne-a oferit, în loc de lucrări ale celui omagiat, pagini din muzica clasică.

Damian VULPE

Excelența madrigalescă la Braşov

Corul Madrigal îşi continuă destinul inconfundabil şi după trecerea la cele veşnice a celui care a fondat şi a condus timp de mai bine de 40 de ani formațiunea care îi poartă şi azi amprenta şi numele, dirijorul Marin Constantin. Acesta este cel mai frumos şi important mesaj al zilei în care Braşovul a avut privilegiul de a găzdui, în Catedrala catolică a oraşului, recitalul excepțional al celei mai prestigioase formații corale a României.

Anna Ungureanu (discipola maestrului Marin Constantin) a condus, cu eleganță şi prestanță, un program muzical care poartă amprenta renascentistă a repertoriului care a consacrat Corul Național de Cameră Madrigal – „Marin Constantin" - o emblemă vie a vieții muzicale româneşti şi universale, cu o tradiție de peste 50 de ani în lume. Lucrările de tip motet şi madrigal s-au impus prin sonoritatea corală atât de specifică, unicat în Europa, dăltuită în sunet cu migală de către Marin Constantin şi continuată astăzi de cei pe care i-a format cu atâta profesionalism şi dragoste.

Frazarea amplă şi elastică, sonoritatea fragilă şi totuşi plină de virtuozitate câteodată, liniştea (sonoră şi sufletească!) ce aureolează adesea acest tip de muzică (ce aminteşte, nostalgic, de serenitatea unor veacuri îndepărtate), accentuarea imprevizibilă şi fascinantă, omogenitatea vocală şi spirituală a membrilor corului (care era un fundament al interpretării maestrului), claritatea palimpsestului polifonic, noutatea repertoriului adus în fața publicului sunt câteva din calitățile de excepție ale serii de iulie în care catedrala a răsunat delicat sub impulsul vocal al coriştilor.

Corul Național de Cameră Madrigal – „Marin Constantin" s-a dezvoltat pe multiple planuri în ultimii ani, nu doar pe cel interpretativ: s-au creat resurse (puse deja în practică în mod foarte viu) pentru implementarea unei tradiții madrigaleşti şi printre alți reprezentanți ai artei muzicale. În acest context s-au susținut sesiuni de lucru în foarte multe oraşe ale țării, în care au fost implicate coruri din zonele respective, pentru promovarea coralității aşa cum nu s-a mai făcut niciodată pe pământ românesc. Anvergura proiectului CANTUS MUNDI a făcut ca valorile artei corale madrigaleşti să pătrundă şi până la acei oameni care, până cu puțin timp în urmă, nu ar fi visat la astfel de prezențe muzicale în viața lor. La Braşov, evenimentul a avut loc în perioada 8-10 aprilie 2016, sub titulatura Cantus Mundi, promovând valorile artei interpretative corale printre micii sau mai marii muzicieni ai locului.

De altfel, şi recitalul braşovean a fost un eveniment non-profit, eventualele resurse financiare rămase în urma concertului urmând a fi investite într-un proiect de educație culturală, Tabăra Muzicală Cantus Mundi, care îşi propune să adune la un loc copii din toată țara, sub forma unei tabere de muzică corală realizată împreună cu membrii Corului Național de Cameră Madrigal – "Marin Constantin" la Braşov.

Fie ca lumina sonorității madrigaleşti să se reverse cu plenitudine asupra fenomenului coral românesc, aşa cum a făcut-o într-o tradiție care a depăşit, deja, o jumătate de veac.

Petruța MĂNIUȚ-COROIU

O nouă ediţie a Concursului „Le Grand Prix de l'Opéra”

Desfăşurată sub auspiciile Operei Naţionale Bucureşti, în coordonarea prof. univ. dr. Mihai Cosma, consilier artistic, competiţia internaţională de canto intitulată „Le Grand Prix de l'Opéra” a ajuns la cea de-a patra ediţie. Este un concurs membru al Federaţiei Mondiale a Concursurilor Internaţionale de Muzică (WFIMC) cu sediul la Geneva, organizaţie fondată în 1957, afiliată Consiliului Internaţional al Muzicii (UNESCO). Peste 120 de competiţii mondiale fac parte din Federaţie.

Regulamentul concursului a permis participarea tinerilor de orice naţionalitate, având vârste de până la 33 de ani (voci feminine) şi 34 de ani (voci bărbăteşti), dornici să cucerească premiile în bani, alături de contracte la teatre lirice din străinătate, la Opera Naţională Bucureşti, la Radio România (înregistrări sau apariţii pe podiumul de concert). Pentru prima dată în România, un concurs de canto a beneficiat şi de un sistem modern conceput pentru Premiul Publicului, astfel încât votul online, în timp real, pe Facebook, a putut fi urmărit de către toţi participanţii.

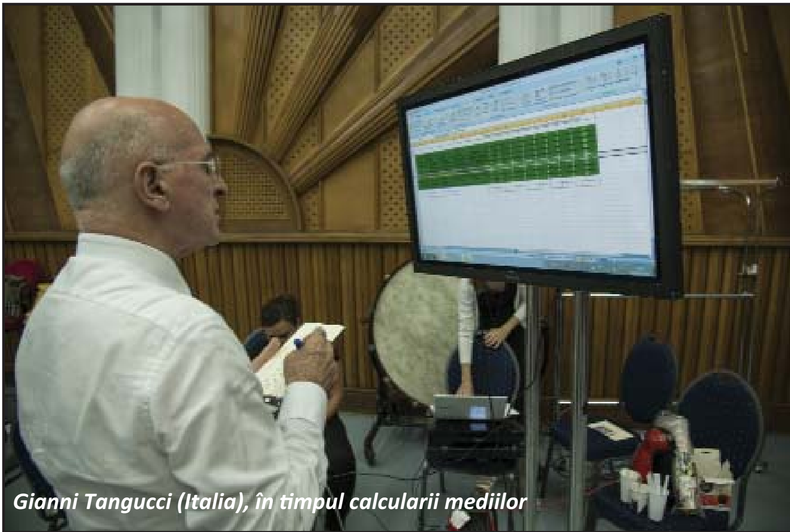

Juriul, la lucru

„Le Grand Prix de l'Opéra” a comportat două faze, cea preliminară şi cea publică (prima etapă, semifinala şi finala). Conform datelor din elegantul caiet-program, s-au înscris 131 de concurenţi din 30 de ţări europene, asiatice, nord- şi sud-americane, africane. Cei mai mulţi participanţi au fost din România (23), Polonia (17), Rusia (15), Ucraina (14), Coreea (12). Este de remarcat că 44 dintre cei 131 au venit cu studii de bază sau perfecţionare, terminate sau în curs de efectuare, în alte ţări decât cele de origine, Italia, Germania, Anglia, Franţa, Spania, Austria, Canada, Statele Unite, Rusia, Ucraina, Elveţia, Danemarca, România.

Faza preliminară (28 mai) a cuprins evaluarea „în orb”, pe baza unei arii prezentate pe suport electronic, de către un juriu românesc compus din sopranele Marina Mirea şi Sanda Şandru, baritonul Vasile Martinoiu, tenorul Alexandru Badea, dirijorul Adrian Morar, pianistele acompaniatoare Luminiţa Berariu şi Ioana Maxim, muzicologul Mihai Cosma. Filtrul a fost puternic, în faza publică (17-20 august), desfăşurată în sălile Radio România (studiourile de concerte „Mihail Jora” şi „Alfred Alessandrescu”), ajungând numai 52 de concurenţi. Etapa I-a şi semifinala au cerut interpretarea a câte unei arii, cea din urmă aleasă de juriu. Tot comisia a ales şi cele două arii pentru finală, din totalul de cinci indicate de competitori pe fişele de concurs.

Selecţia a fost în continuare dură, după prima etapă, în semifinală au ajuns 26 de concurenţi, printre care doi români, baritonul Alexandru Constantin şi mezzosoprana Antonia Cosmina Stancu, iar în finala acompaniată de Orchestra Operei Naţionale Bucureşti dirijată de polonezul Michał Klauza s-au calificat 9 tineri. Toţi finaliştii au luat premii.

Juriul internaţional al fazei publice a fost alcătuit (în ordine aflabetică) din: **John Allison**, redactor şef al revistei Opera, Marea Britanie şi fondatorul Premiilor Oscar ale operei; **Mihai Cosma**; **Brenda Hurley**, director al Zürich International Opera Studio; **Joan Matabosch**, director artistic al Teatro Real Madrid; **Hein Mulders**, directorul Essen Philharmonie şi al Aalto Theater Essen; **Jesus Noriega**, director artistic al Operei Naţionale Olandeze, Amsterdam; tenorul **Dennis O'Neill**, CBE, director al

Gianni Tangucci (Italia), în timpul calcularii mediilor

Academiei de Canto Galeze, Cardiff; **Gianni Tangucci**, Maggio Fiorentino Formazione (Florenţa)

Palmares bogat

PREMIUL I (6000 Euro): **Long Zhang**, tenor, China; **PREMIUL II** (3000 Euro): **Pavel Petrov**, tenor, Belarus/Elveţia; **PREMIUL III** (1500 Euro): **Svetlina Stoianova**, mezzosoprană, Bulgaria/Scoţia; **Premiul de excelenţă GERMANIA**, pentru interpretarea unei arii de un compozitor german, oferit de Ambasada Germaniei la Bucureşti, sponsorizat de Fundaţia Michael Schmidt (1000 Euro): **Alina Adamska**, soprană, Polonia; **Premiul de excelenţă ITALIA**, pentru interpretarea unei arii de un compozitor italian (sau o arie scrisă în limba italiană), oferit de Ambasada Republicii italiene la Bucureşti (1000 Euro): **Bianca Tognocchi**, soprană, Italia; **Premiul de excelenţă ROSSIA**, pentru interpretarea unei arii de un compozitor rus, oferit de Ambasada Federaţiei Ruse la Bucureşti, sponsorizat de Lukoil România SRL (1000 Euro): **Paweł Konik**, bariton, Polonia/S.U.A.; **Premiul Radio România**: **Antonia Cosmina Stancu**, mezzosoprană, România; **Premiul Publicului**: **Antonia Cosmina Stancu**; **Premiul Special al Juriului** pentru un tânăr cântăreţ cu vârsta sub 25 de ani (1000 Euro): **Antonia Cosmina Stancu**; **Contract pentru un rol**, oferit de Teatro Real Madrid: **Alina Adamska**; **Contract pentru un rol**, oferit de Aalto Theater Essen: **Pavel Petrov**; **Contract pentru un rol**, oferit de Opera Naţională Bucureşti: **Ilona Krzywicka**, soprană, Polonia; **Contract cu Opera Naţională Bucureşti**, pentru participarea la un eveniment din stagiune: **Elisaveta Sveshnikova**, soprană, Rusia; **Premiul "Colla Parte"** pentru un tânăr maestru acompaniator, oferit de prof. univ. dr. Viorica Rădoi (300 Euro): **Paweł Cłapiński**, Polonia. În afara acestora, tenorul **Long Zhang** a primit şi un Premiu-surpriză, oferit de Gianni Tangucci, constând dintr-o săptămână de pregătire intensivă în cadrul unui masterclasses la Accademia di Maggio Musicale Fiorentino.

Long Zhang (tenor, China)

Laureaţii şi juriul

Ceremonia de decernare a premiilor a beneficiat de prezenţa Excelenţelor lor Ambasadorii Germaniei, Italiei şi Rusiei, care au înmânat diplome laureaţilor şi au rostit discursuri apreciative la adresa evenimentului şi concurenţilor.

Costin POPA

Văduva veselă, o demonstrație originală de... actualizare

Am avut prilejul de a urmări, în ultimul deceniu, unele *aventuri spectaculare* care aveau drept temă de meditație regizorală procesul de "becalizare" a societății contemporane româneşti. Mai demult, la Teatrul Național Bucureşti, montarea beneficia, drept temă cu variațiuni, de comedia franceză **Burghezului gentilom** al lui Molière, în viziunea adusă la zi de regizorul român Petrică Ionescu. Mai de curând, la deschiderea stagiunii Operei Naționale Bucureşti, am vizionat tot o temă cu variațiuni, aleasă acum de regizorul Andrei Şerban - opereta vieneză **Văduva veselă** de Franz Lehar. Numitorul comun al ambilor regizori creatori pe scene

regizorul Andrei Şerban

muzicale internaționale, a figurat pe prima noastră scenă lirică, unde fiecare dintre ei semnase o versiune a operei **Oedipe** de Enescu.

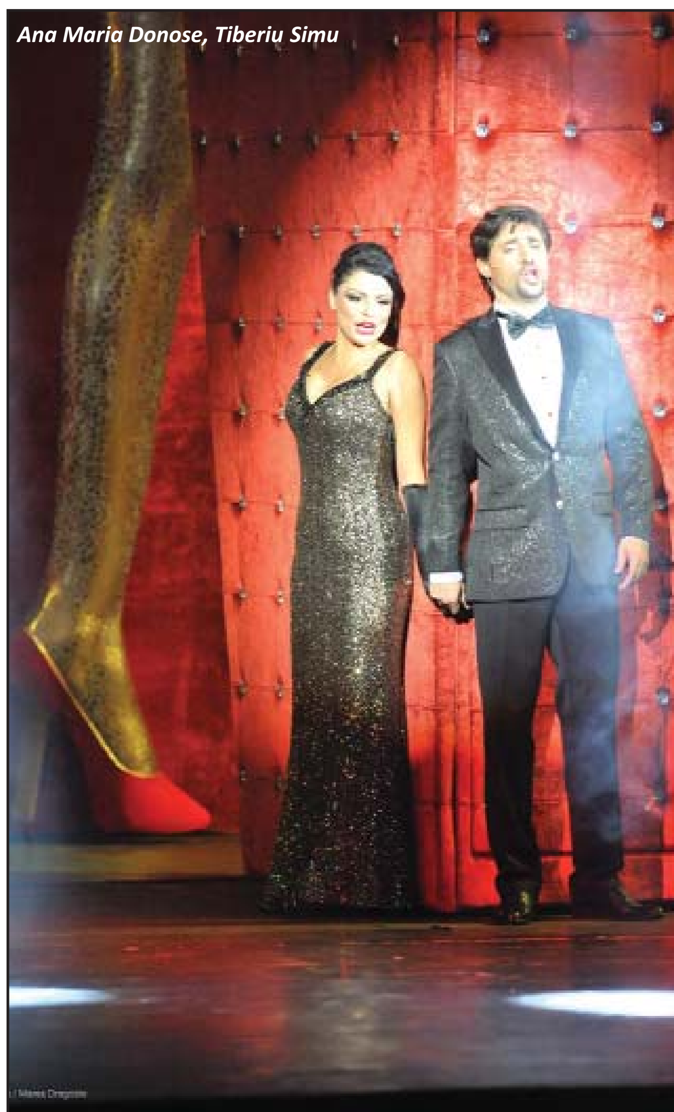
Revenind la cel mai recent spectacol cu care s-a deschis acum stagiunea de toamnă a teatrului, ne urmărea şi o altă idee "paralelă", întunecimea cu care Graham Vieck a încheiat cu lanțuri la intrare, stagiunea, oferind publicului un paradoxal **Fidelio** de Beethoven. Iată deci "roata" pe care se plasează preferințele sau dezamăgirile publicului încă dispus să frecventeze ciclul stagiunilor lirice actuale de la noi, ce încearcă să refacă repertoriul original, tradițional, demitizând genul teatrului liric.

La un an după marele succes de la Viena, prima victorie componistică a lui Franz Lehar, Compania "Grigoriu" a adus la Bucureşti opereta **Văduva veselă** (inspirată din comedia franceză bulevardieră **"Ataşatul de ambasadă"**), capul de afiş fiind Nicolae Leonard. Decenii mai târziu, în 1957, spectacolul cunoaşte un mare succes cu Ion Dacian, interpretul titular şi regizorul noii premiere bucureştene a Teatrului de Operetă. Asemenea unui magnet, afişul capodoperei lui Lehar atrage iarăşi publicul, argument principal al montării actuale cu care managerul interimar al Operei Naționale Bucureşti, Doamna Beatrice Rancea, semnează prima sa stagiune, începută la 1 septembrie 2016. Sunt suficiente motive pentru a plasa premiera aceasta pe canavaua istoriei teatrului nostru liric, premieră care are ca argument de realizare cea dintâi coproducție cu Opera română Iaşi şi numeroşi coparticipanți – solişti, balet, cor, orchestră, asistență de scenografie, coregrafie, regie. La momentul în care publicăm aceste însemnări, **Văduva veselă** s-a reîntors la ea acasă, pe scena ieşeană.

Comentariile de fond ale reprezentației din Capitală au mai multe argumente "Pro şi contra". Față de oferta sălii teatrului, corecturile de sonorizare preiau

compozitorul Franz Lehar

experiențele şi soluțiile stagiunilor Teatrului Național de Operetă şi Musical "Ion Dacian", mai bine-zis reglările de emisie având la bază, pentru solişi, muzică, orchestră, cor şi proză, microfoane individuale. Consecințele le cunoaştem mai demult, fiind lipsite de eficacitate şi degradând calitatea artistică a producțiilor. Cu atât mai

Ana Maria Donose, Tiberiu Simu

mult cu cât, dintotdeauna, spectacolele Operei s-au cântat fără sprijinul amplificării şi pupitrului tehnic, "vocile de aur" au parcurs cariere strălucite şi aplaudate de melomani, impunând marile nume ale istoriei liricii

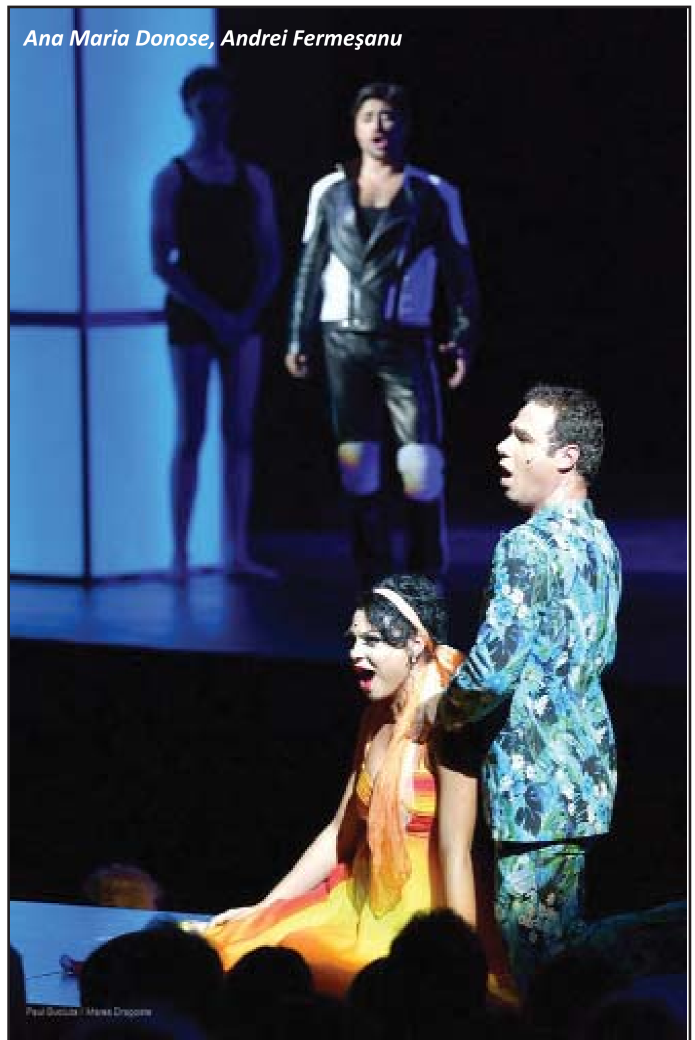
Valentin Vasiliu, Marta Sandu

naţionale. Se ştie, fiecare sală are propriul ei mod de acustică, la operă pentru cânt, la teatru, pentru rostire de text. După opinia multor realizatori, ajustările acustice se fac doar atunci când aceste reguli nu se respectă.

Un al doilea argument "contra" ar fi adaptarea libretului lui Viktor Léon şi Léo Stein la texte preluate din scrierile lui Andrei Pleşu şi Miron Radu Paraschivescu, în dorinţa comentării actualităţii sociale de "aici şi acum", cu balast politizant şi nu numai (să ne amintim replica finală a comentatorului – Njegus - care se referă la actualitatea noastră, "condusă de golănaşi"). Cu referiri la text, presupunem că adaosurile plurilingvistice din proză şi cânt, au figurat şi în spectacole de pe alte meridiane teatrale în care alternarea textelor în limbile engleză, germană, franceză şi, după caz, maghiară… română, proba un naţionalism pontevedrin găzduit de comunitatea europeană încă de la începutul secolului XX. Fără a cunoaşte în detaliu "marca" realizatorilor invitaţi, în afara maestrului Andrei Şerban, enumerăm nume înscrise pe afiş - Daniela Dima, semnatară a adaptării dialogurilor şi regizor asociat, Anka Lupeş, scenograf, autor al unui decor multifuncţional rotativ (alternând sala de toaletă cu salonul de bal, grădina şi sauna din palatul miliardarei), Andrea Gavriliu, coregraf de dansuri ocazionale populare sau de cabaret, Lucian Ţurcanu şi Nicolae Stancu, *light design*, executanţi ai luminilor comandate de regizor (inclusiv ninsoarea cu rost de cortină finală). Pentru viitor, probabil vom fi mai informaţi la ce să ne aşteptăm.

Momentele muzicale care au garantat în lungul secolului succesul partiturii lui Lehar şi-au găsit un amplasament aleatoric sau de ocazie, fie într-un mijloc de scenă ("Micul pavilion"), în preajma unei piscine, pe un semibulevard care mărgineşte promenada pe fosa orchestrei şi oarecari incursiuni în sala de spectacol, condiţionând împrejurările naraţiunii cu mai mult sau mai puţin succes (inclusiv pitorescul virtualului cabaret "Maxim's" din tabloul final, în care cântă, dansează şi convorbesc grisetele, oamenii politici, în preajma bufetului cu băuturi).

După câteva fraze orchestrale introductive, sub gestul dirijoral al lui Vlad Conta, cortina dezvăluie începutul acţiunii în care ambasadorul pontevedrin Zetta se pregăteşte de întâmpinarea Văduvei vesele, pentru a salva ţara de pierderea moştenirii primite de ea. Valentin Vasiliu, pitoresc ca înfăţişare, îşi cunoaşte rolul şi obligaţiile diplomatice, antrenând în jurul său personalul ambasadei şi consilierul comentator, foarte utilul Njegus, excelent pus în valoare de actorul Claudiu Bleonţ. De la

Ana Maria Donose, Andrei Fermeşanu

acest început debutează parada distribuţiei, suficient de numeroasă pentru a umple de fervoare scena. Normal, intrarea Hannei Glavary provoacă o agitaţie aparte din partea bărbaţilor dispuşi să-i iubească averea, cu atât mai

mult cu cât celebra doamnă este, la momentul respectiv, un personaj senzațional ca eleganță și disponibilitate a vocalității. Soprana Ana Maria Donose, subiectul principal al intrigii și sentimentelor, se comportă ca o divă, misiune greu de susținut de-a lungul parcursului consistent al desfășurării celor patru ore ale spectacolului. Primadona primește prețul succesului pentru interpretarea de excepție a *Cântecului Viljei* din actul secund. Cele mai semnificative confruntări scenice îi sunt oferite din partea Atașatului de Ambasadă, Danilo Danillovici, care trebuie să fie, la alegerea regizorului, chipeș, atractiv și, cu o voce de efect, sprijinit de microfon, îndatoriri cărora tenorul Tiberiu Simu (Opera din Cluj) le face față cu brio. Tenorul secund, eficient, dar mai puțin liric, compune un personaj, pentru Camille, atașat afectiv de o persoană feminină agreabilă, cu care combină jocuri și intrigi sentimentale. Cuplul Valencienne și Camille are misiunea de a încurca relațiile personajelor de prim plan, ceea ce, ca prestație muzicală și prezență scenică, reușește soliștilor ieșeni Marta Sandu și Andrei Fermeșanu. Figuri feminine și masculine vorbesc și cântă după indicațiile regizorale, perindându-se prin fața publicului – Gabriela Daha, Tatiana Purcaru, Ștefan Linu, Vasile Filimon, Tudor Florența și, cu anumite compoziții personale distincte, cuplul de "observatori" Robert Buzilă, Ovidiu Manolache. Celebrul septet – "Wie die Weiber man behandelt" ("Cum să abordezi femeia") – aduce laolaltă toate personajele masculine, îmbrăcate, poate chiar exagerat ca pontevedrin, în costume de saună cu prosoape albe prinse pe șolduri. Există probabil o scuză pentru aspect și creșterea ansamblului până la zece participanți; tradițional cei șapte cavaleri purtau… fracuri și cântau calitativ mai omogen ritmic și intonațional. Singurul care doar privește scena - și o face bine! – este Njegus comentatorul.

Paul Buciuta / Marea Dragoste

Claudiu Bleonț

Multe efecte moderne, oglindesc noua modă a stilului "regietheater", modă care este depărtată de viziunea elegantă a operetei vieneze, în care ce se vede și ce se aude aparține trecutului, încețoșat în memoria spectatorilor de altă dată. Este adevărat, peste **Văduva veselă** au trecut două Războaie Mondiale și încă multe alte evenimente tulburi. Fără a deveni dramă, opereta lui Franz Lehar se înfruntă cu trecerea timpului și uitarea lăsând, în prezentarea actuală, o impresie care solicită credibilitatea inspiratoare a demonstrației unei teme cu variațiuni, cum spuneam la începutul observațiilor de cronicar, care reflectă performanța de "becalizare" a actualității.

Paul Buciuta / Marea Dragoste

Grigore CONSTANTINESCU

PATRU SECOLE DE OPERĂ

Profesor dr. Grigore Constantinescu, cunoscut şi apreciat muzicolog, ne-a oferit o nouă carte în Editura Operei Naţionale (**PATRU SECOLE DE OPERĂ - Istorie şi stiluri, personalităţi creatoare, capodopere, repertorii**), apărută într-un mod neaşteptat şi de neînţeles la o întârziere de doi ani de la editarea ei. Lectura mea cu un profund interes şi participare afectivă, ca iubitor al teatrului liric, m-a îndreptăţit să scriu rândurile de faţă, binemeritate pentru un exeget de înalt profesionalism şi experienţă în acest domeniu. De altfel, toate lucrările anterioare o certifică cu prisosinţă.

Cartea reprezintă, de fapt, o istorie detaliată analitică a genului operistic care se adresează nu numai specialiştilor ci şi tuturor iubitorilor acestuia.

Structura ei presupune o gândire judicioasă a evoluţiei şi dinamicii operei atât pe plan sincronic cât şi diacronic, conţinând trei părţi şi un epilog.

În prima parte, autorul întreprinde o analiză pertinentă a operei baroce şi a celei clasice, de la Renaştere spre baroc.

În barocul italian Claudio Monteverdi poate fi considerat, fără nicio îndoială, părintele operei prin „Orfeu” din 1607 şi continuând cu „Il Ritorno d'Ulisse in Patria” (1640), „L'incoronazione di Poppea” (1642).

I-au urmat Alessandro Scarlatti, Domenico Scarlatti, Giovanni Battista Pergolesi. Autorul prezintă succint creaţiile acestora pe care le analizează. Foarte sugestiv şi sintetic la finalul fiecărei şcoli a barocului el oferă un synopsis ce include pe compozitorii respectivi şi creaţiile acestora, marcând, bineînţeles, anul apariţiei. Utilizează acest sistem, de fapt, în întreaga carte, sintetizând la finalul fiecărui capitol reperele importante, fapt excelent pentru cititor.

Analizând opera barocă şi clasică franceză, autorul surprinde trăsăturile dominante stilistice ale unor reprezentanţi marcanţi ai acestei literaturi: pe primul plan Jean Baptiste Lully, care face tranziţia de la baroc spre clasicism, Jean-Philippe Rameau, un important compozitor clasic, ce ilustrează „ secolul luminilor”, dar şi Christoph Willibald Gluck, de asemenea Luigi Cherubini.

O secţiune este dedicată barocului şi clasicului englez, prin figurile lui Henry Purcell şi G. Fr. Händel, relevându-se predilecţia acestora pentru anumite subiecte şi teme.

Opera barocă, dar şi clasică germană, are câteva modele de compozitori ilustraţi nuanţat de către autor şi în funcţie de importanţa lor pentru epoca respectivă: G. P. Telemann, J. S. Bach, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven. Muzicologul dotat cu ample referinţe documentare ale epocii respective punctează, de fiecare dată, influenţele stilistice preluate din maniera momentului de către compozitorii respectivi.

De pildă, Mozart este receptiv la dramaturgia curentului „rococo” şi Sturm und Drang, ca urmare a iluminismului.

Partea a doua a lucrării, de o dimensiune adecvată, întreprinde o analiză de profunzime a teatrului muzical în perioada romantismului, relevându-se cu spirit analitic marile şcoli naţionale romantice. De la compozitorii italieni romantici din prima jumătate a secolului al XIX-lea: Luigi Cherubini, Antonio Salieri se traversează o lungă perioadă, de fapt, un întreg secol de muzică, făcându-se raportare la adevărate modele de compozitori, intrate într-o arhivă cu valoare istorică: Berlioz, J. Offenbach, Ch. Gounod, G. Bizet, C. Saint-Saëns, J. Massenet, la ruşi, precum Al. Borodin, M. Glinka, P. I. Ceaikovski, Rimski-Korsakov, M. Musorgski. Grigore Constantinescu întreprinde o analiză muzicologică documentată şi de relief a tranziţiei spre romantismul austro-german al secolului al XIX-lea care conduce spre marii compozitori din prima jumătate a acestui secol: Carl Maria von Weber, Felix Mendelsohn-Bartholdy, Fr. Schubert, Robert Schumann şi alţii. O importanţă specială o acordă personalităţii lui Richard Wagner din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Fără îndoială, el a fost un mare creator liric, dramele sale fiind construite pe librete personale. El a dat un important rol orchestrei, prin acele mijloace componistice unice, prin dezvoltarea unui sistem de imagini şi simboluri a leitmotivelor.

Cu Wagner, muzica europeană capătă o altă dimensiune, integrându-se într-o etapă nouă a unor forme muzicale complexe şi în acelaşi timp inovatoare. Se întreprind aici decupaje analitice privind marile creaţii wagneriene pentru toţi cei care doresc s-o cunoască şi înţeleagă. Apreciez, îndeosebi, spiritul de ghid muzical rafinat al autorului care ne conduce spre familiarizarea cu lucrările wagneriene atât de dificile la primul palier al înţelegerii şi receptării publicului.

Autorul nu poate eluda nici pe reprezentanţii spectacolului liric din a doua jumătate a secolului al XIX-lea: A. Ponchielli şi G. Verdi. Geniul verdian presupune o schimbare şi redimensionare a discursului muzical. Foarte sugestivă este observaţia pe care o face, atunci când afirmă: „pe un cu totul alt drum decât Wagner, italianul simfonizează discursul şi s-ar putea spune,

ridică orchestra, în actul spectacolului, din fosă pe scenă".

Incursiunea plină de sugestii şi informații utile pentru cititorii care vor să cunoască şi înțeleagă universul istoric al operei într-o dinamică a sa ne va conduce spre partea a III-a, în care autorul ne ajută să pătrundem tainele operei moderne şi contemporane. El operează, şi de această dată, disocierea analizei pe diversele şcoli stilistice naționale: cea franceză cu Debussy, Ravel (curentul impresionist în muzică), Honegger, Poulenc şi alții, cea a veriştilor italieni, prin Mascagni, Leoncavallo, Puccini, Cillea, dar şi a modernilor, precum: Luigi Dallapicola, L. Berio, şcoala modernă germană: A. Schönberg, A. Berg, R. Strauss, P. Hindemith, dar şi contemporanii: Carl Orff, H. W. Henze şi alții, cea rusă, reprezentată prin S. Rachmaninov, I. Stravinski, S. Prokofiev.

Ceea ce mi se pare util este integrarea în acest periplu şi a unor şcoli componistice mai puțin cunoscute, prin cea engleză: B. Britten, ungară: B. Bartok, G. Ligetti, şcoala spaniolă: M. de Falla, americanii: G. Gershwin, L. Bernstein, A. Previn. Călătoria muzicală la care ne invită Grigore Constantinescu se încheie, aşa cum se cuvenea, cu şcoala românească: George Enescu, Tiberiu Brediceanu, Paul Constantinescu, dar şi compozitori contemporani: Anatol Vieru, Pascal Bentoiu, Doru Popovici, Aurel Stroe, Liana Alexandra, Dan Dediu şi alții.

Epilogul lucrării conține un util ghid al celor mai importante teatre de operă din lume la care se alătură o fotografie, făcându-se, în acelaşi timp, un istoric al fiecărui edificiu cultural.

Parcurgând cartea lui Grigore Constantinescu dorim să conchidem prin câteva observații relevante privind excursul său printr-o istorie a operei universale. Bazându-se pe o solidă informație în acest domeniu, muzicologul întreprinde, după opinia noastră, o exegeză bazată pe o cunoaştere aprofundată a teatrului liric. Informațiile sale sunt necesare pentru cititorii care vor să se informeze în acest domeniu. Este o lucrare ştiințifică întreprinsă cu rigoare şi o acribie filologică. Dar, aş putea adăuga, fără nicio îndoială, că este, în acelaşi timp, şi un dicționar util pentru iubitorii genului, care vor regăsi în paginile sale date importante atât biografice cât şi legate de creația compozitorilor respectivi. Ceea ce frapează pe un cercetător asiduu al genului operistic este construcția cărții care se dovedeşte judicios gândită şi întreprinsă într-o viziune istorică, care-i conferă relief, dar mai ales o anumită dinamică a dezvoltării în timp a fenomenului. Deşi fac parte din categoria unui public receptor avizat, mărturisesc cu emoție că am învățat mult din parcurgerea lecturii respective. Spun acest lucru pentru că îl consider pe Grigore Constantinescu un cercetător dotat cu o anumită exigență în elaborarea unor lucrări de acest gen.

Pentru mine cartea sa este un elaborat valoros şi extrem de necesar pentru cititorii dornici să se inițieze în acest vast domeniu pe care-i invit s-o citească cu o anumită înțelegere. Sunt sigur că vor avea satisfacții multiple, dar şi o anumită informație extrem de necesară pentru cunoaşterea şi aprofundarea fenomenului.

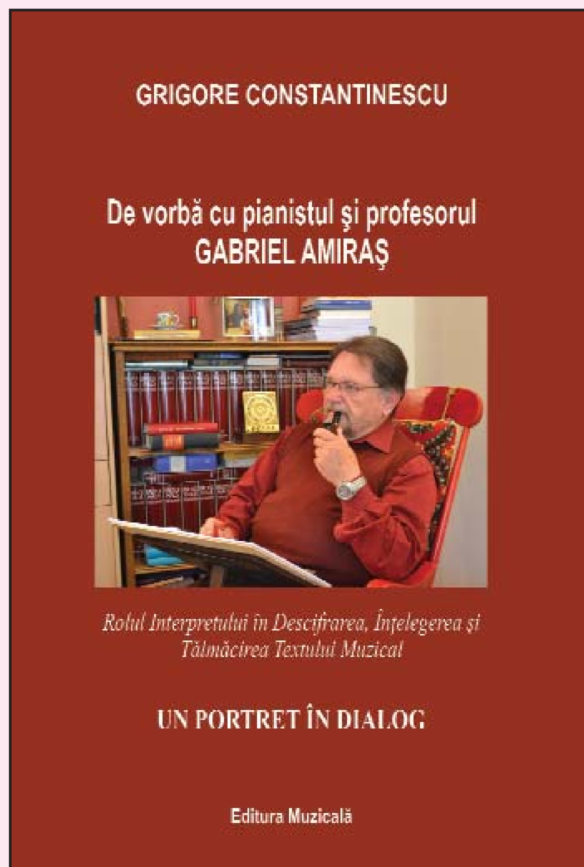
Mihai-Alexandu CANCIOVICI

Un portret în dialog: GABRIEL AMIRAŞ de vorbă cu GRIGORE CONSTANTINESCU

Recenta apariție la Editura Muzicală a volumului de convorbiri între doi muzicieni români importanți produce o bucurie majoră iubitorilor artei pianistice. Încă de la început, protagonistul anunță că tema principală „este cea de **traductibilitate** a textului muzical (în înțeles metaforic), în sensul extragerii şi redării conținutului emoțional inspirat din imensa gamă de trăiri umane – care este cuprins în amănuntele arhitecturii şi narativului compoziției." (Grigore Constantinescu, *De vorbă cu pianistul şi profesorul Gabriel Amiraş. Rolul interpretului în descifrarea, înțelegerea şi tălmăcirea textului muzical, Un portret în dialog*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 2016, p. 15)

În prima jumătate a cărții sunt grupate problematici legate de rolul interpretului de creator autentic al operei muzicale, de studiul partiturii, de selectarea edițiilor pentru textele în lucru. Sunt formulate aprecieri critice asupra unor sisteme renumite de studiu la instrument precum metoda Leimer - Gieseking, tratatul lui Ernest Ansermet, asupra stilului de interpretare prestabilit, despre care afirmă: „Limbaj perfect unitar n-a avut nici un titan al muzicii, dar nici al literaturii sau al artelor plastice – deci <perfecțiunea> interpretării trebuie să se acomodeze specificului lucrării şi nu al compozitorului, luat în general, adică al <stilului> său." (Grigore Constantinescu, op. cit., p. 90) Dată fiind importanța temei, autorul revine pentru a-şi clarifica şi mai bine ideile: „Nici un mare compozitor nu are numai un singur <stil> general propriu, din contră, diferitele etape de creație sunt profund influențate de experiențele şi evenimentele trăite pe parcurs, care adâncesc şi îmbogățesc conținutul emoțional al mesajului, iar îndelungata practică a <tehnicii scrisului> pe parcursul etapelor îl va încuraja să descopere moduri de exprimare tot mai complexe, şi astfel inovative."(Idem, p. 134) Este abordată problema evoluției artistului pe scenă, construirea şi realizarea recitalului ca manifestare publică pe deplin reprezentativă pentru marca valorică şi estetică a interpretului. Se vorbeşte despre abordarea

muzicii concertante şi a muzicii de cameră, despre ornamentaţie, despre sunetul pianistului, registraţie şi scriitura pianistică. Discuţia continuă pe tema repertoriului ca lume sonoră predilectă a pianistului, pe mult discutata problemă a tuşeului. Pianul este prezentat ca instrument vrăjit, despre care Amiraş afirmă, pe bună dreptate că „nu pianul <sună>, creând universul sonor – ci *Pianistul!* El este alchimistul care <fabrică> sunetul." (Ibid., p. 171) În sprijinul convingerii sale, evocă „expresivitatea sunetului de o incomparabilă frumuseţe (prin <rotunjime> şi timbru, prin acea <cantabilitate>) care reiese din înregistrările fonografice realizate de Skriabin – în ciuda tehnologiei primitive disponibile la acea vreme – pe care le-am putut asculta la Muzeul Skriabin din Moscova, în timpul studenţiei mele." (Ibid., p. 179) Aflăm opinii nuanţate despre digitaţie şi despre mâinile pianistului, despre poziţia acestuia în faţa instrumentului ca opţiune absolut personală, despre legătura organică dintre auzul interior şi găsirea automată a „soluţiei prin care să-şi modeleze, configureze întregul corp pentru a produce acel sunet." (Ibid., p. 200)

De un interes maxim sunt consideraţiile maestrului asupra pedagogiei pianistice la nivel universitar. Sunt evocate examenele finale ale absolvenţilor de la conservatorul moscovit, care erau recitaluri publice şi concerte simfonice, susţinute într-o sală prestigioasă, de obicei vestita sală a Conservatorului „P.I. Ceaikovski". Aici se cuvine să punctăm faptul că şcoala rusă a preluat această tradiţie, prin întemeietorii săi, direct de la protocolul de absolvire al Conservatorului din Leipzig, dezvoltat acolo pe parcursul secolului al XIX-lea.

A doua secţiune a volumului este dedicată întâlnirilor cu mari artişti care l-au marcat pe autor. Din lunga listă fac parte Sviatoslav Richter, M. Rostropovici, D. Oistrah, Lazar Berman, D. Şostakovici, A. Haciaturian, C. Silvestri, E. Mravinski, S. Celibidache, Karl Böhm, Charles Münch, Jacques Pernoo, Erich Bergel. Artistul îşi evocă maeştrii, începând cu mama şi prima sa profesoară, Palma Amiraş, apoi vorbind cu emoţie despre Gheorghe Halmoş, Alfred Brendel, Paul Badura-Skoda, Jörg Demus. O poartă fermecată ni se deschide atunci când citim amintiri din anii de studiu la Conservatorul din Moscova, sub îndrumarea marelui pedagog Heinrich Neuhaus. Ne impresionează portretul viu ale prietenului său bucureştean Dragoş Tănăsescu, sau al profesoarei Florica Musicescu, de care s-a apropiat în timpul celor doi ani de îndrumare postuniversitară de care a beneficiat din partea acesteia.

Reţinem, ca rod al unei intense activităţi didactice, desfăşurate în cursul deceniilor la Cluj, Bucureşti şi Trossingen, un şir de elevi prestigioşi precum Dana Borşan, Luiza Borac, Viniciu Moroianu, Remus Manoleanu, Andrei Deleanu, Cristian Beldi, Florin Farcaş, Adriana Bera, Sorin Dogariu, Ştefan Agoşton, Lena Vieru, Niklas Sivelow etc.

Artist şi profesor emblematic pentru arta pianistică europeană a ultimelor decenii, Gabriel Amiraş marchează cu o realizare majoră, prin această carte, împlinirea a 80 de ani de viaţă. Cred că parcurgerea volumului de faţă va aduce nu doar specialiştilor, elevilor şi studenţilor, ci şi marelui public amator, un spor consistent de cunoaştere a performanţei în arta de a cânta la pian. Autorul se prezintă aici cu toate reuşitele, neîmplinirile, întrebările şi frământările sale, rămase fără răspuns. Un merit important în crearea acestui document memorialistic şi profesional revine muzicologului Grigore Constantinescu, pentru iniţiativa şi perseverenţa demonstrată în îndelungatul proces de gestaţie a textului, precum şi pentru întrebările iscusite pe care s-a priceput să le formuleze. La finalul lecturii vom avea o bună percepţie asupra condiţiei artistului şi a educatorului în epoca modernă, aşa cum reiese din experienţa personală pe care maestrul ne-o împărtăşeşte: „Generaţia mea nu a avut în mare parte *libertatea de alegere* pe care o au tinerii artişti din ziua de azi. Dacă mi-ar fi în putere să refac ceva din viaţa mea, atunci în primul rând *m-aş opune categoric* – poate tocmai din cauza spiritului meu rebel, contrariant – acelor *norme* ideologice şi de comportament care au fost stabilite arbitrar, şi erau impuse la modul general, devenind regulile de urmat (*comme il faut*), concentrându-mă în schimb exclusiv pe *exprimarea propriilor mele concepţii şi valori."* (Ibid., pp. 308, 309)

În concluzie, avem în faţă o carte captivantă, care nu e doar despre muzică şi pian, ci ne propune o perspectivă amplă asupra vieţii unui om, pedagog şi creator, care a muncit mult, a călătorit mult, a cunoscut cele mai diverse experienţe formative, într-o perioadă istorică plină de zbucium şi instabilitate; iar efectele acestor experienţe l-au determinat mereu să se interogheze şi să se reformuleze, în temeiul convingerilor şi opţiunilor ferme pe care le-a dobândit cu trecerea timpului.

Lavinia COMAN

Târg Internațional de Carte

La mijlocul lunii august a avut loc în China cea de-a 23-a ediție a Târgului Internațional de Carte. Desfăşurat într-un spațiu expozițional imens, situat în apropierea Aeroportului din capitala chineză, târgul a avut unu număr foarte mare de vizitatori, veniți să afle noutăți din lumea editorială, reprezentată de mari

Cristina Andrei

edituri şi de un număr impresionant de țări participante. Printre acestea şi România, cu un stand organizat de ICR în colaborare cu Ministerul Culturii. Standul României a fost unul de dimensiuni medii, mai mare decât al majorității țărilor vecine nouă, dar, desigur, fără să se apropie de dimensiunile celor mai importanți expozanți (SUA, Marea Britanie, Germania, Rusia, țări asiatice).

Mi-a atras atenția varietatea de titluri şi de genuri publicistice, fiind prezente pe rafturi cărți foarte interesante, din domenii precum turism, natură, istorie, artă, beletristică, dar şi volume semnate de scriitorii români în vogă, precum Mircea Cărtărăscu, Andrei Pleşu etc. Poate ar fi meritat pus un accent mai mare pe cărți de ştiință (SF-ul a fost însă prezent), dar, desigur, faptul că cea mai mare parte a volumelor erau în limba română a făcut ca selecția să fie orientată prioritar pe anumite direcții. Totuşi intersecția lingvistică româno-chineză a fost valorificată în mod grăitor, prin lansarea unor volume precum Gramatica limbii române contemporane de prof. univ. Dong XiXiao, prodecan al Institutului de Limbi si Culturi Europene din cadrul Universității de Studii Străine din Beijing, şi versiunea în limba chineză a lucrării Istoria culturii române moderne semnat de Grigore Gheorghiu, traducere de prof. univ. Dong XiXiao, ambele apărute la Editura Studii şi Cercetări Lingvistice din Beijing.

Câteva albume superbe au fost printre cele mai admirate cărți, legate de turism, de Delta Dunării, mânăstiri, Maramureş, imaginea României… Şi Editura Casa Radio şi-a manifestat prezența în mod creator, completând cu CD-uri oferta de carte. Binevenite au fost secvențele folclorice live realizate de Grigore Leşe, care au oferit culoare şi personalitate activităților de la stand.

Probabil cea mai mare surpriză a fost reprezentată de creațiile unicat ale lui Cristian Todie, care realizează uluitoare transformări în 3D ale cărților, rezultând obiecte cilindrice spectaculoase, în urma îndoirii paginilor pe anumite axe.

Pe parcursul târgului, delegația României a avut întâlniri cu reprezentanți ai celor mai importante grupuri editoriale din China. De asemenea, a fost marcată Ziua Limbii Române.Organizatorii români au invitat mai mulți autori să facă prezentări şi să lanseze propriile cărți, aceste acțiuni beneficiind desigur şi de traducere în limba chineză, astfel încât standul României a fost mereu animat de prezența publicului local.

De asemenea, a fost lansat şi cel mai recent volum dedicat de Viorel Cosma lui George Enescu, o carte-album, cu fotografii minunate, prima parte dintr-un proiect editorial susținut de ICR şi de Muzeul Național "George Enescu". Pentru prezentarea acestuia au fost prezenți muzicologii Cristina Andrei (director general al Muzeului) şi Mihai Cosma (Universitatea Națională de Muzică), care au vorbit în două ocazii despre această utilă carte ce reflectă în imagini copilăria şi tinerețea marelui muzician român. Alocuțiunile lor au fost în mod inspirat completate de prezența tânărului violonist Andrei Mihail, care a interpretat piese pentru vioară solo inedite, recuperate de Sherban Lupu din arhiva Muzeului Enescu şi tipărite cu ajutorul ICR, dar şi binecunoscuta piesă "Lăutarul" (din debutul Suitei "Impresii din copilărie"). Volumul despre Enescu a fost prezentat în forma sa bilingvă română-engleză, apărută în 2015, dar şi în noua formulă română-franceză, abia ieşită de sub tipar.

Mihai Cosma

A fost un prilej excelent de promovare a figurii lui Enescu şi a României în general, într-un context cu adevărat reprezentativ, dacă ținem cont de faptul că târgul a reunit cele mai importante forțe editoriale ale lumii, 2400 de expozanți din 86 de țări.

Participarea României la târg, ca şi prezența acolo a invitaților, se datorează ICR şi Ministerului Culturii.

C. MIHAI

Felicitări, Solartis Quartet!

Între 14-28 august a avut loc la Viena ediția anului în curs a evenimentului de notorietate internațională cunoscut sub numele de „ISA SUMMER ACADEMY", de fapt, un complex de cursuri pentru tineri muzicieni, cursuri de creativitate, intonație, management, medicina corpului, combinate cu competiții, recitaluri şi, respectiv, concerte. Selecția pentru participare a fost, ca de obicei, una destul de dură şi minuțioasă, explicabil de altfel, dacă ar fi să se țină cont şi numai de garnitura de profesori ce i-au ținut pe participanți cu sufletul la gură şi în priză zilnic, de la 9 dimineața până la 9 seara – îi menționez aici pe Jan Talich, Petr Prause, Johannes Meissl, Anita Mittener, Eugenia Epsthein, Joseph Kluson, Vida Wujic, Hyun Kii Joo – ca şi de ceilalți artişti – cei mai buni din țările lor de proveniență: Franța, Anglia, Japonia, Turcia, Olanda, Italia etc. De aceea, nu poate decât să mă bucure şi să mă emoționeze pe măsură prezența României acolo prin cvartetul Solartis, unul din cele 10 selecționate din toată lumea şi poate una din cele mai aşteptate formații de gen, în egală măsură de colegi, ca şi de profesori. Şi asta, datorită crescândelor aprecieri de care cei patru componenți ai lui: Sabin Penea (vioara I), Ana Maria Marian (vioara a II a), Laura Zecheru (vioală) şi Andrei Nițescu (violoncel), le-au caştigat de-alungul carierei lor, fie la întâlnirile anterioare, de aici sau de prin lume, fie din succesele repurtate la recitaluri şi concerte susținute pretutindeni. Personal, cunosc acest cvartet încă de la naşterea lui, respectiv din 2012, când impresionată de ceea ce auzeam în sala mare a Universității Naționale de Muzică din Bucureşti, le-am prevăzut o viață muzicală lungă şi de succes, ştiind, simțind, dar şi intuind în membrii lui, pe lângă talent cu carul, determinare şi vocație, mai ales plăcerea de a cânta şi de a împărtăşi publicului povestea sonoră a fiecărei lucrări. Şi e normal să mă bucur atât de mult că nu m-am înşelat. De altfel, cartea lor de vizită, din care spicuiesc doar câteva dintre realizări, vorbeşte de la sine: au susținut recitaluri în Bucureşti - la Ateneul Român, la Universitatea Națională de Muzică, la Festivalul Internațional „George Enescu" două ediții la rând (2013 şi 2015) -, au cântat în oraşele de tradiție din țară şi străinătate: 2015 - Roma, Italia, 2014 – Plovdiv, Bulgaria, unde au luat şi premiul II, urmat repede de premiul special „Antonin Dvorak" şi acum, la Viena; au susținut două proiecte interesante, cu stagiuni de recitaluri camerale în Bucureşti, şi toate astea cu sălile pline etc. Revenind însă la Viena de acum, îi felicit pentru prezența şi performanța, muzical vorbind, atât de vioaie, pozitivă, spectaculoasă şi exotică, chiar din concertul lui Hyunk Ki Joo (din faimosul duo Igudesmann & Joo), unde au fost invitați să cânte un cvartet pe o piesă celebră a formației Beatles, în aranjamentul jazzistic semnat Sabin Penea şi unde gazda le-a ținut isonul cântând versurile, ca şi pentru interpretarea *Cvartetului op. 33 nr. 5* de Haydn, cu care au făcut o mulțime de „valuri dantelate" şi „victime". Aşa da! Modeşti, muncitori, pasionați, dăruiți, visători şi performanți în acelaşi timp, cu un interes crescând pentru apropierea muzicii de public şi, implicit, a publicului de muzica. Iar toți cei patru valoroşi instrumentişti din acest cvartet reprezintă cu cinste şcoala românească a cărei faimă o duc cu ei peste tot. Felicitări, SOLARTIS!!!

după recitalul din cadrul Festivalului "George Enescu"

împreună cu Hyun Kii Joo

Doina MOGA

Convorbire cu dirijorul Leo Hussain (I)

Pe Leo Hussain l-am întâlnit la Londra, cu o zi înaintea primului spectacol cu Œdipe *din seria celor şase care se va termina pe 8 iunie. Era prima dată când ne întâlneam, celălalt pe care mi l-a acordat fusese telefonic, anul trecut, când dirija la Glyndebourne. Discuţia a avut loc în cabina lui de la Royal Opera House şi aşa am ajuns pentru prima dată şi în spatele scenei acestui extraordinar teartu de operă şi de balet. A fost primul contact cu acest spectacol, pentru că undeva în spaţiul tehnic de lângă scena propriu zisă am văzut de aproape o parte din decorul cu alură de iconostas al acestei producţii. Mai erau aproape 24 de ore…*

Alexandru Pătraşcu: *Aşadar, cred că acesta este al treilea Œdipe pe care îl dirijaţi…*

Leo Hussain: Da, aşa este! Cred că sunt singurul dirijor din lume capabil să îl dirijeze de trei ori. *(râsete)*

A.P.: *La Bruxelles, apoi la Bucureşti, iar acum la The Royal Opera House of Covent Garden. Cum sunt, prin comparaţie, cele trei orchestre? Cum este această experienţă?*

foto: Marco Borggreve

L.H.: Cred că o să întorc întrebarea şi o să mă gândesc cum sunt eu, prin comparaţie, în aceste trei contexte. Pentru că unul dintre lucrurile care mi s-au lămurit în timpul repetiţiilor de aici este că *Œdipe* e o compoziţie specială: oricât de mult ai lucra la ea, oricât de convins ai fi că ai învăţat-o, în realitate este o lucrare cu care trebuie să trăieşti pentru a o înţelege cu adevărat. Şi nu vreau să spun că nu sunt mândru de ceea ce am făcut la Bruxelles, dar, întorcându-mă acum la ea, cinci ani mai târziu, am sentimentul că aici lucrez într-un mod total diferit. Prin urmare, ca să fiu onest, mai degrabă m-aş compara pe mine însumi decât să compar orchestrele.

A.P.: *E o problemă şi cu partitura pentru* Œdipe*, care nu este editată şi tipărită cum trebuie. Din câte ştiu, este vorba despre partitura dirijorului, nu şi despre partiturile pentru instrumente.*

L.H.: E vorba şi despre instrumente.

A.P.: *Şi despre instrumente?*

L.H.: Partitura pentru voce, cea pentru pian, este tipărită, dar nu şi restul.

A.P.: *Cum?? Iar orchestra de aici, de la Covent Garden, cântă după un manuscris?*

L.H.: Da, iar eu dirijez tot după un manuscris. Din câte ştiu eu, singura partitură pentru orchestră care există este o fotocopie după o fotocopie a partiturii utilizate de producătorul CD-ului din anii '90. Deci, nu doar că e fotocopiată de sute de ori, dar mai are şi tot felul de adnotări gri, mari, de genul „nu utiliza dubla 78 pentru această măsură"… Adică e aproape ilizibilă. Este o temă pe care o ridic mereu în discuţiile mele cu bibliotecarii şi cu editorii. Teama mea este că, dacă nu va exista o ediţie corectă, această lucrare nu îşi va găsi niciodată locul în repertoriu pentru că, trebuie să ştiţi asta, dacă partiturile ar fi fost tipărite corespunzător, am fi putut renunţa la două repetiţii complete cu orchestra. Iar două repetiţii cu orchestra înseamnă mulţi bani.

Şi dacă ne gândim la drepturile pe care le plătim editorilor ca să cântăm opera, suma este uriaşă şi cred că, la un moment dat, chiar trebuie evaluat dacă este acceptabil, dacă este realist să lucrăm după astfel de partituri. Este nevoie acută de o ediţie corectă. Şi chiar m-am gândit dacă nu ar trebui să mă apuc eu de lucru la această ediţie, dacă am timp. Şi poate că o să am timp, pentru că eu cred că e o activitate care o să-mi facă plăcere. Pentru că este o compoziţie care prezintă multe provocări la nivelul partiturii şi trebuie să iei multe decizii cu privire la lucruri care sunt în mod clar greşeli, lucruri care ar putea fi greşeli şi lucruri care în mod evident nu sunt greşeli, dar sună de parcă ar fi. *(râsete)*

Uluitoarele armonii ale lui Enescu, cu note uşor greşite… E plină opera de ele. Deci cred că ar fi o provocare bună pentru mine. Dar încă nu am avut timp.

A.P.: *Dar, ştiţi, în România, George Enescu este subiect de mândrie naţională, avem un muzeu Enescu, avem o mulţime de muzicologi care studiază Enescu, deci ar exista posibilitatea de a crea o echipă internaţională care să lucreze la editarea acestei partituri.*

L.H.: Aşa ar trebui să se întâmple lucrurile. Cred că problema este că, în acest moment, trebuie să trecem prin editorii francezi.

A.P.: *Salabert.*

L.H.: Salabert sau Durand?

A.P.: *Salabert. Dar e o ruşine, este absolut jenant. Cheltuim atâţia bani cu Festivalul George Enescu, al cărui obiectiv este să facă muzica lui Enescu cunoscută în lume, prin invitarea orchestrelor aici, să îi cânte muzica, apoi să iubească această muzică şi să o programeze în propriile lor stagiuni. Nu ştiu cât de mult se întâmplă asta. Sigur, Jurowski a dirijat* Simfonia nr. 3, *Peter Ruzicka a înregistrat* Simfoniile 4 şi 5. *Apoi, eforturile făcute de dumneavoastră. Producţia de la La Monnaie a fost, probabil, independentă de eforturile făcute de români pentru promovarea muzicii lui Enescu în lume. Eu cred că, pe undeva, Enescu ajunge să fie mai cunoscut în secolul XXI decât în secolul XX, când opera lui nu era cântată în Europa de vest, cu excepţia spectacolului de la Paris, unde a şi murit compozitorul, şi a celui de la Bruxelles. Plus câteva eforturi româneşti, de promovare a muzicii lui prin concerte. În 2002 a fost un Œdipe în concert aici, la Edinburgh Festival, dirijat de Cristian Mandeal.*

L.H.: Corect, pentru că mi-a spus cineva că a fost acolo şi a văzut partitura tipărită. Nu ştiam cine a dirijat, dar se pare că a fost Mandeal. Atunci, probabil că el are o partitură editată şi tipărită pentru *Œdipe*, pentru că

cineva mi-a spus că a văzut o astfel de partitură. Probabil că el o are. Trebuie să aflu!

A.P.: *Partitura tipărită este în mod clar un mister. Dar un mister care trebuie rezolvat. Un adevărat roman polițist.*

L.H.: Exact! Şi poate că Mandeal este cheia pentru rezolvarea misterului.

A.P.: *Şi cum a reacționat orchestra la acest aspect ciudat, al repetițiilor cu un manuscris?*

L.H.: Să ştiți că sunt foarte flexibili, pentru că sunt obişnuiți să citească manuscrise, cântând multă muzică contemporană şi muzică de balet. Nu poți niciodată să fii 100% sigur, dar eu am simțit că, după ce au descifrat-o, ca să zic aşa, le-a făcut o reală plăcere să o cânte. Şi cred că e o partitură cu surprize, pentru că aici muzica lui Enescu nu este foarte cunoscută, aşa că există tendința de a gândi „a, o operă de secol XX, cu o temă epică, nu se cântă niciodată, trebuie să fie intimidantă şi dificilă din punct de vedere muzical”. Şi cred că atunci când şi-au dat seama că, în realitate, această operă cuprinde totul, de la post-dramatismul lui Strauss până la Berg, s-au simțit ca un copil care primeşte o jucărie nouă de Crăciun şi s-au distrat. Repetițiile au fost foarte, foarte plăcute.

Johan Reuter – Œdipe

A.P.: *Asta e extraordinar. Iar anul trecut ei au avut experiența cu* Król Roger, *de Szymanowski.*

L.H.: Exact!

A.P.: *Ceea ce le-a deschis gustul pentru muzica contemporană din estul Europei. Iar acum, cântă* Œdipe. *Păcat că nu se transmite în stagiunea HD.*

L.H.: Da, păcat. Şi păcat că nu o filmează pentru DVD, pentru că nu există nici o înregistrare cu această operă, iar DVD-urile sunt azi o modalitate bună de promovare.

A.P.: *Va fi o transmisiune radio, pe 4 iunie, dar nu ştiu dacă va fi preluată de vreun post de radio din România. (Între timp Radio România Muzical a anunțat preluarea trasmisiunii radio de pe 4 iunie, n.n.)*

L.H.: Cred că va fi preluată, pentru că am făcut săptămâna trecută un interviu cu cineva din România, care mi-a spus că îl vor transmite în pauza transmisiunii.

A.P.: *O veste foarte bună! De fapt, încă nu fusese confirmată această transmisiune. Este ceva de neratat, practic este singura operă românească despre care se ştie în lume…*

L.H.: Poate că încă nu este confirmată transmisiunea. *(râsete)* Dar, oricum, au un interviu.

A.P.: *La un moment dat erau nişte zvonuri că se va scoate un DVD cu producția de la Bruxelles.*

L.H.: Nu ştiu, nu am auzit nimic despre asta, dar e posibil. Egoist vorbind, ar fi mai bine să se facă un DVD cu producția de aici, pentru că eu cred că acum e mult mai bine dirijată. În Bruxelles a fost acum cinci ani! *(râsete)*

A.P.: *Cum e distribuția? Absolut fantastică!*

L.H.: Este extraordinară, pur şi simplu incredibilă! Este unul dintre motivele pentru care am fost atât de mulțumit că pot dirija această operă aici. Pentru că este genul de Operă care poate aduna o distribuție conform nevoilor. Nu sunt multe Opere în lume care să îl poată distribui pe Sir John Tomlinson într-un rol de zece minute. Este o afirmație valabilă pentru toate rolurile. Iar Johan Reuter este uimitor, este un animal, e atât de puternic. Observ în fiecare zi cât e de inteligent, cât de bine pregătit este din punct de vedere muzical, cât de deştept şi cât de puternic este în tot ceea ce face. Este impresionant şi să îl vezi cum joacă rolul.

A.P.: *A propos de inteligență, am citit de curând un interviu cu el, dat unui blog, în care compara* Œdipe *cu* Simon Boccanegra, *aceeaşi călătorie a personajului, schimbarea vârstelor… A spus o mulțime de lucruri inteligente în acel interviu, de-abia aştept să îl văd mâine. Şi îi aveți şi pe Sarah Connolly, Stefan Kocan, Sir Tomlinson, este o distribuție de vis.*

L.H.: Este, într-adevăr, o distribuție de vis. Şi a fost interesant să văd cum a reacționat fiecare dintre ei la muzică. Pentru că, evident, aceste personaje mai mici, care apar în maxim două scene, nu ştiu toată opera. Au făcut pregătiri şi au o idee, dar îşi cunosc foarte bine propriile scene şi, într-un fel, descoperă întreaga lucrare pe măsură ce se derulează. Este un proces interesant.

A.P.: *Una dintre cele mai intense scene este cea a Sfinxului, o aştept cu nerăbdare. De asemenea, Antigona are o partitură importantă la final. La fel şi Thésée… Deci, aveți emoții pentru mâine?*

L.H.: Da, am emoții. Simt că am o responsabilitate mare cu privire la această lucrare, pentru că am sentimente foarte puternice față de ea, este o operă pe care o iubesc şi pe care vreau să o prezint în cel mai bun mod posibil, să le-o fac cunoscută oamenilor. Şi, de asemenea, simt o presiune. Nu a mai fost montată niciodată în Marea Britanie, aceasta este, probabil, cea mai importantă Operă din lume, este debutul meu aici, la Royal Opera, mâine este o zi foarte importantă pentru mine.

A.P.: *Şi eu sper ca această operă să aibă mare succes aici. Am văzut că biletele s-au vândut destul de bine. Pentru premieră, ieri se vânduseră deja 94% dintre bilete. Şi cred că până mâine va fi sold-out. (Între timp, toate cele şase spectacolele din seria* Œdipe *sunt sold-out, n.n.)*

L.H.: Asta e foarte bine. (Va urma)

Interviu de Alexandru PĂTRAŞCU

la https://despreopera.wordpress.com/2016/06/02/leo-hussain-visul-meu-este-un-concert-cu-prima-jumatate-oedipus-rex-de-stravinski-si-in-a-doua-jumatate-actul-iv-din-oedipe-de-enescu/

Mulțumesc, Adrian Enescu!

Îmi este foarte greu să scriu sau să vorbesc despre Adrian Enescu la timpul trecut. Spun asta din cel puțin două motive: primul este acela că Adrian Enescu mi-a fost în egală măsură coleg şi prieten, o prietenie şi o apreciere aproape inexplicabile pentru mine. Nu cred că i-am oferit vreodată suficiente motive pentru aprecierea pe care mi-a purtat-o.

Iar al doilea motiv este acela că eu l-am considerat pe Adrian Enescu un compozitor al viitorului. Muzica lui îmi părea mereu una care urmă să se nască, de parca nu era timpul ei încă. Asta pentru că Adrian Enescu a fost tot timpul cu un pas înaintea generației sale; un muzician de avangardă, extrem de meticulos, de exigent în primul rând cu el, un pionier al muzicii electronice şi în acelaşi timp un maestru al muzicii de film, balet, teatru, un cunoscător desăvârşit al scriiturii simfonice. Personalitatea sa complexă m-a făcut întotdeauna să privesc la creația lui ca la un vârf de munte imposibil de atins.

Viața mi-a oferit prilejul de a mă întâlni atât cu omul, cât şi cu muzicianul Adrian Enescu, de aceea voi spune câteva cuvinte despre colaborarea pe care Adrian Enescu a avut-o cu Big Band-ul Radio, din care fac parte. Am lucrat împreună la un album intitulat „Jazz pe româneşte”, album la care Adrian a contribuit cu două piese – „4mation”, respectiv „Trans4mation”. Am fost fascinat de stilul novator al acestor piese. O construcție şi o matematică aproape perfecte, o îmbinare ce căpăta contur pe măsură ce instrumentele se adăugau. Se vedea o preocupare pentru fiecare detaliu, ca nuanță, dinamică sau culoare timbrală, o construcție muzicală alcătuită din motive care fie se suprapuneau, fie treceau de la un instrument la altul sau de la o grupă de instrumente la alta. Până şi părțile de solistică erau atent gândite şi construite, singurul lucru pe care i l-am reproşat lui Adrian fiind acela că nu lasă suficient spațiu pentru desfăşurarea solo-ului. Mi-am dat seama însă că Adrian era un perfecționist, el nu lasă nimic la voia întâmplării în discursul muzical.

Un alt lucru care m-a fascinat la Adrian Enescu a fost altruismul său. Chiar dacă participarea sa la albumul de jazz mai sus menționat a fost una minimală (2 piese), el nu s-a limitat la a face master-ul propriilor piese, ci a masterizat tot albumul, cu aceeaşi migală şi atenție la fiecare piesă, o muncă de aproape două luni, muncă pentru care nu a pretins nimic, înafară de satisfacția realizării unui produs care să sune cât mai bine. Iar rezultatul a fost unul pe măsură, Adrian fiind un maestru de sunet desăvârşit. Iată un adevărat profesionist!

Colaborarea între Adrian Enescu şi Big Band-ul Radio a continuat apoi cu alte câteva piese, purtând aceeaşi amprentă de profesionalism, scoțând la iveală o personalitate puternică, o unitate ideatică intr-un univers timbral minuțios alcătuit până la fiecare detaliu.

Adrian Enescu era un om modest. Nu-i plăcea să fie în centrul atenției sau să fie „lăudat” de colegi. Dimpotrivă, eu l-am auzit în multe rânduri pe Adrian folosind superlative la adresa unor alți muzicieni colegi de breaslă, lucru care denotă superioritate. Pe Adrian Enescu nu îl vedeai la vreun eveniment monden coborând de la volanul unei maşini „ultimul tip” pentru singurul motiv că... el mergea pe jos sau cu metroul. Atunci când lucra la un proiect, Adrian se dedica întru totul proiectului respectiv, se închidea în camera de lucru, în universul său şi nu răspundea nici la telefon. El nu făcea compromisuri, când era vorba de muzică oferea totul.

Adrian Enescu era un om fidel principiilor sale: corectitudine, onestitate şi consecvență. Nu suporta discuțiile tărăgănate sau lipsa de transparență. În fața unor asemenea lucruri, Adrian se retrăgea, nefiind niciodată mulțumit cu jumătăți de măsură.

Am încercat în câteva cuvinte să-l descriu pe Adrian Enescu, maestrul care mi-a intersectat cariera

profesională, oferindu-mi prilejul de a interpreta câteva dintre partiturile sale, dar şi pe Adrian Enescu, omul căruia îi port o adâncă recunoştință şi a cărui memorie o prețuiesc.

Sper, stimați cititori, că înțelegeți acum de ce îmi este greu să vorbesc despre Adrian Enescu la timpul trecut. Pentru că aşa cum Mozart ESTE un reprezentant de frunte al clasicismului, aşa cum Chopin ESTE unul dintre marii romantici, Adrian Enescu ESTE parte integrantă a culturii româneşti.

Iar în fata acestor lucruri, eu nu pot să spun decât atât:

Mulțumesc, Adrian Enescu!

George NATSIS

Ireversibil

Iată că “Ireversibil”, titlul lucrării pe care Adrian Enescu mi-a dedicat-o cu destul timp în urmă, devine acum o stare de fapt. Şirul despărțirilor capătă consistența unei piramide clădite din sufletele celor care m-au format şi mi-au îmbogățit viața. Îmi spun, cu obstinație, că aşa trebuie să fie, însă nu pot să nu exclam, cu sufletul scăldat în regrete, asemenea Poetului odinioară: “De-ar mai fi o dată ca asta / Fiule, fiio!”

Îmi las aşadar memoria afectivă să evoce, după propria voie, secvenţe desprinse de cele mai multe ori din ambianţa studioului său, unde experimentam adeseori incredibile stări de plutire în sfere înalte. Căci pasiunea lui Adrian pentru muzică îl transfigura, făcându-l parcă să devină, în ciuda staturii sale impunătoare, de rugbist, de-a dreptul imponderabil. Îşi dorea să împărtăşească din prea-plinul său confraţilor, să polemizeze, să argumenteze, să asculte, să trăiască deplin prin muzică. Era impresionant să auzi un creator vorbind despre colegii de breaslă în termeni aşa de elogioşi. Pur şi simplu îi iubea, îi admira fără rezerve. A fost o adevărată vedetă autohtonă în lumea muzicii de film, pop şi jazz, dar a realizat şi memorabile coloane sonore ale unor piese de teatru, "nu multe", după cum spunea chiar el, dar pline de forţă. Având vocaţia prieteniei, s-a limitat să lucreze în teatru doar cu Alexandru Darie. Am fost martorul acelor producţii care au făcut vâlvă în lumea teatrală la vremea lor, faima acestora ajungând până în îndepărtata Japonie, la Teatrul "Globus". Pot spune, fără exagerare, că am avut şi eu parte de prietenia lui. Cu mulţi ani în urmă, la o petrecere cu actori, ne-am retras într-un colţ şi am vorbit despre muzică până când lumina zorilor ne-a dezvăluit un anturaj devenit dificil de înţeles, pe care l-am privit ca

pe o hologramă; noi bătuserăm palma în acea noapte pentru viitorul nostru artistic: îl stârnisem să scrie muzică contemporană pentru flaut, pe care să i-o interpretez eu, în primă audiţie. Ceea ce s-a şi întâmplat, chiar în Festivalul "George Enescu". Piesa "Ireversibil" a pecetluit parcă relaţia noastră. De atunci am devenit de nedespărţit: vorbeam aproape zilnic la telefon, mă ajuta în procesarea sunetului imprimărilor pe care le realizam, asista cu mare bucurie la recitalurile mele, îi recomandam interpreţi pentru studio, îmi trimitea producţii proprii, să le ascult, aşteptându-mi părerea ca un copil. Aveam grijă să fiu întotdeauna prompt cu răspunsul, spre a-l feri de stările de nelinişte ori de tristeţe ce-i puneau mult prea uşor stăpânire pe suflet. Aşa am înţeles cât de sensibil, de onest şi de bun prieten putea fi. Ieşeam împreună cu soţiile noastre, Adina şi Anca, la restaurante sau ne vizitam. Acasă la el, se mândrea arătându-ne ultimele achiziţii pentru studioul său, unic în România, adaptat continuu la cerinţele momentului, dar se putea arăta la fel de încântat şi de aparatul de făcut pâine, spre exemplu, pe care îl iubea cu aceeaşi convingere.

Vâltoarea amintirilor mă copleşeşte şi constat că scriu vrute şi nevrute, în încercarea de a-i schiţa un portret cât mai firesc. Au trecut doar câteva zile de la plecarea "ireversibilă" a lui Adrian Enescu şi deja mi-e foarte dor de el. Mă consolează doar gândul că în împărăţia din înalturi locul său va fi unul privilegiat, aşa cum se cuvine sufletelor curate, plămădite din muzică şi din iubire.

Ionuţ-Bogdan ŞTEFĂNESCU

Adrian Enescu

Născut la Bucureşti la 31 martie 1948, Adrian Enescu este cunoscut în special pentru activitatea sa în domeniul muzicii de film (peste 60 de titluri), în ultimii ani concentrându-se pe muzică electro-acustică, simfonică şi de jazz pentru big-band, fiind participant de mai multe ori la festivalul de jazz de la Sibiu. A fost, de altfel, între primii artişti de muzică electronică din România, începând cu anii '70. Între 1956-1966 a fost elev la Şcoala muzică nr. 2 din Capitală, după care a studiat la Conservatorul din Bucureşti (compoziţie cu Aurel Stroe şi Ştefan Niculescu, armonie cu Alexandru Paşcanu, contrapunct cu Tudor Ciortea, forme muzicale cu Myriam Marbe, orchestraţie cu Nicolae Beloiu, istoria muzicii cu Viorel Cosma). Membru al UCMR din 1973, a fost audient al Facultăţii de muzică electronică a Universităţii Stanford din California, SUA, lucrând ca orchestrator în diverse studiouri de muzică electronică şi clasică din Italia, SUA, Canada. A fost colaborator (pianist, compozitor) al Companiei de balet „Liliana Cosi" din Italia (1980-1984). Dar colaborările sale internaţionale sunt mult mai vaste, compunând muzică pentru film, balet (Italia, Olanda, Australia, Japonia, China), teatru (România, Belgia, Japonia, Canada, Australia), pop şi jazz. A cucerit premii internaţionale la festivalul de la New Delhi, India, în 1984, pentru filmul „Concurs", la cel de la Sanremo, Italia, pentru muzica filmului „Adela" şi tot în 1985 la Lisabona, pentru „Dreptate în lanţuri". Dacă tot am amintit de muzica de film, enumerarea câtorva titluri ne dă o imagine parţială a unei opere impresionante: „Şapte zile", „Întoarcerea lui Magellan", „Tănase Scatiu", „Urgia", „Septembrie", „Profetul, aurul şi ardelenii", „Bietul Ioanide", „Artista, dolarii şi ardelenii", „Pruncul, petrolul şi ardelenii", „Să mori rănit din dragoste de viaţă", „Faleze de nisip", „Pas în doi", „Noi, cei din linia întâi", „Ciuleandra", „Ringul", „Hotel de lux", „Domnişoara Christina", „Somnul insulei", „Pepi şi Fifi", între cele mai recente fiind „Femeia visurilor", „Second-Hand", „Struma" (documentar), „Love and Other Unspeakable Acts", „Die letzte Station".

Cum spuneam, îndeosebi după 2005 s-a concentrat pe elaborarea unor lucrări din domeniul muzicii simfonice şi al jazz-ului, cele mai cunoscute fiind: „Domino" (concert pentru percuţie şi orchestră),

„Tabu” (concert pentru vibrafon şi orchestră), „Călătoria lui Orfeu” (operă, variaţiuni pe teme de C. W. Gluck), „Labirint” (muzică pentru opt clarinete), „Graffiti” (muzică pentru cor şi pian), la care se adaugă lucrări de muzică electroacustică pentru flaut şi orchestră electronică, vibrafon/ marinbafon şi orchestră electronică, muzică pentru viola solo, viola şi orchestra electronică, 6 lucrări pentru orchestra de jazz-big-band.

Remarcabila discografie a lui Adrian Enescu include albumele „Basorelief”, pop simfonic (1976), „Funky Synthesizer”, vol. 1, electroacustic (1980) şi vol. 2, muzică electronică (1982), „Grupul Stereo”, muzică pop (1983, 1984), „Cred în tine”, muzică pop (1988), „Bună seara, iubito!”, muzică pop (1988), „Doi navigatori”, muzică pop (1989), „Un buchet de trandafiri”, muzică pop (1989), „Arcadia Jingle Bank”, Germania (1999-2000), „Millenium Angel” (2000), „Diva”, pop music (2001), „November Dreams” (Axel Springer Company, Germania), muzică electronică (2001), „Invisible Movies” (Earth Tone Sonic Images Records, SUA), ambiental music (2001), „Invisible Movies” (Buddha Bar), ambiental music (2001-2002), orchestrator ”Christmas Parade” Disneyland Paris, Franţa (2003).

Chiar dacă a compus muzică uşoară-pop doar în intervalul 1972-1989, Adrian Enescu este foarte cunoscut marelui public în primul rând datorită marilor şlagăre compuse pentru Loredana Groza (17 titluri), grupul Stereo (8), Silvia Dumitrescu (6), Gabriel Cotabiţă (2), Angela Similea. Trecând în revistă aceste hit-uri, regretăm şi mai mult că valorosul creator a părăsit aria genului, pentru că ar mai fi putut să ne dăruiască multe piese de succes, cum au fost „Bună seara, iubito!”, „Dansul timpului”, „Salut lumina vieţii”, „Adio”, „Plopii impari”, „Şi dacă”, „Coloana infinită”, „Dar să lupţi”, „Îţi citesc în ochi”, „O inimă de 16 ani”, „Să-ţi spun adio”, „Tu şi eu”, „Măcar o clipă”, „Un buchet de trandafiri”, „Scrisoare simplă”, „Diva inamorata”, „Ninsorile de flori”, „Zăpada palmei tale”, „De mă vrei, voi reveni”... Pe tărâmul muzicii uşoare, pop, rock, jazz mai amintim „Pe şase”, „Jazz-melos 1 şi 2”, „Basorelief”, „Inscripţie”, „Funky Synthesizer, vol. 1 şi 2”, dar nu putem uita că a mai scris muzică de teatru, vocal-simfonică („Cantata” pe vechi teme bizantine pentru cor mixt, orchestră de coarde şi cvintet de jazz), pentru film TV.

Încheiem portretul de faţă cu o convingătoare profesiune de credinţă: „La început am crezut că voi putea să fiu prieten cu toată lumea. Mai târziu am văzut că nu e chiar aşa. Acum sunt sigur. Nu putem să fim toţi prieteni. Timpul nu e o linie dreaptă. Nu are nici o formă. Noi nu prea putem să ne imaginăm ceva fără formă. Muzica are şi formă, şi timp. Se descoperă, se decodifică, se deschide ca o floare. Muzica pe care am scris-o şi pe care o scriu mă „povesteşte” foarte bine. Întotdeauna mi-au plăcut poveştile care nu se termină. Nu îmi place să citesc morala fabulei. Vreau să fiu eu acela care o află. Desluşirea ei înseamnă şi şoc. Mă pot redresa. Ce se va întâmpla cu muzica mea peste 100 de ani? Mulţi oameni compun muzică. Mulţi au nevoie de acest tip de exprimare. Experienţa în a şlefui sunete nu se poate povesti. E mai important ce se întâmplă în „laboratorul” creaţiei. Tu cu tine între patru pereţi, având grijă să nu se stingă focul în cuptor! Ce se întâmplă după, afară, în spaţiul cel liber, de cele mai multe ori impactul cu publicul nu mai contează. Lucrurile nu sunt ceea ce par a fi. Aparenţele înşeală. Realitatea e mereu una singură. Săraca mama mea a ajuns pe masa de operaţie. Anestezistul vrea să fie drăguţ, să destindă atmosfera. O întreabă candid pe mama: „Doamnă, purtaţi numele unui mare compozitor?”; replica mamei a venit instantaneu: „Da, e fiul meu!”.

Fiul de care doamna Enescu era pe drept cuvânt atât de mândră a încetat din viaţă vineri 19 august, după 41 de ani de carieră muzicală excepţională, în care a semnat muzica la 65 de filme de lung-metraj, a fost un pionier al muzicii electronice la noi şi a colecţionat distincţii: peste 20 de premii oferite de Uniunea Cineaştilor din România, 15 din partea UCMR, medalia Meritul Cultural Clasa I conferită de Preşedinţie, Premiul pentru întreaga activitate la festivalul internaţional de film TIFF 2013 de la Cluj-Napoca, premiul ”George Enescu” din partea Academiei Române în 2014. Compozitorul Jolt Kerestely (în studioul condus de el şi de fiul său Andrei, ”Midi Sound”, Adrian Enescu înregistrase cu numai 2 luni înainte de moarte...) declară că a fost muzicianul cel mai complet şi mai complex pe care l-a cunoscut. În Aula Palatului Cantacuzino, neîncăpătoare (într-un asemenea moment îţi dai seama cât de apreciat şi iubit a fost...) trupul neînsufleţit a fost depus marţi 23 august, UCMR organizând o emoţionantă ceremonie de rămas bun, coordonată de preşedintele Uniunii, Adrian Iorgulescu. Au vorbit colaboratori, prieteni, colegi, interpreţi, rude, cu toţii subliniind pierderea uriaşă suferită de mucica românească. Mass-media au reflectat de asemenea dureroasa dispariţie: TVR a redifuzat un amplu interviu, câteva publicaţii au găzduit articole (din păcate, se ştie, totul va fi în câteva zile învăluit în uitare...), cel mai documentat fiind cel semnat de Magdalena Popa Buluc în ”Caţavencii”, în care regăsim o altă tulburătoare profesiune de credinţă a muzicianului: „Arta compoziţiei este pentru mine o mare pasiune. Condiţia de creator a fost modul meu de a supravieţui. A fi compozitor înseamnă rezistenţă fizică şi psihică. Arta compoziţiei nu te vindecă şi nu-ţi oferă sensul pe care îl cauţi, dar îţi dă dreptul să treci la următoarea întrebare”. În articolul intitulat „Un geniu al muzicii ne-a părăsit”, autoarea vorbeşte despre tezaurul lăsat posterităţii de Adrian Enescu, care „a iubit muzica nebuneşte, a trăit

prin ea, a respirat-o". Sunt trecute în revistă evenimentele teatrale în care a fost implicat cu originalitatea muzicii sale: „The Bach File", la Teatrul Bulandra, ultimul dintre ele, în continuarea celor

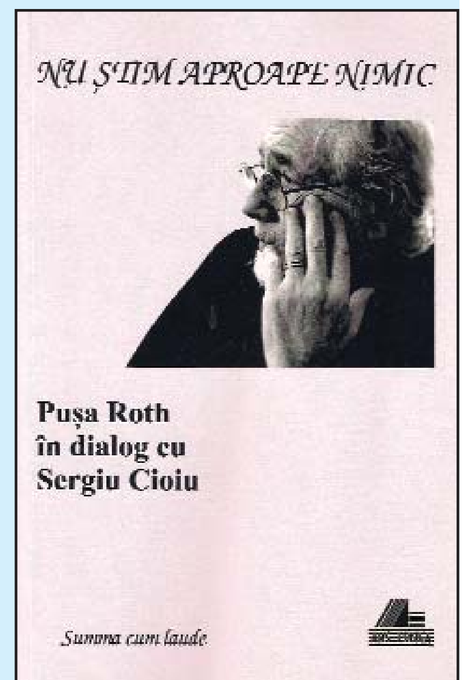
anterioare, „Elisaveta Bam" (în regia lui Alexandru Tocilescu), „Orfeu şi Euridice" (regia Alexandru Darie), acesta din urmă mărturisind: „O muzică de o modernitate sfâşietoare, o muzică *fusion* inspirată de compoziţiile lui Bach, dar şi contrateme, subteme surprinzătoare, scoase la lumină din măruntaiele complicatelor partituri ale geniului. O lume când tristă, când explodând de bucurie, plină de viaţă". Subcriem în întregime la concluziile autoarei, bună cunoscătoare a omului, dar şi a creaţiei compozitorului: „Adrian Enescu a creat punţi incredibile şi arhitecturi muzicale, asemeni celor care descoperă lumi noi, cutii noi de rezonanţă, elemente noi într-un tablou al lui Mendeleev al muzicii, îmbogăţit. A deschis orizonturi noi şi profunzimi de care alţii nu s-au apropiat, cu un geniu al modernităţii indiscutabil. A scris muzică de film cu o artă a contrapunctului egală cu marea respiraţie, colaborând cu regizori de prima clasă precum Dan Piţa, Mircea Veroiu, Sergiu Nicolaescu. Nu a făcut concesii sau compromisuri, nu s-a repetat în nici unul din proiectele sale, a fost un cercetător şi un teoretician care a creat o şcoală a vocaţiei modernităţii şi a expresivităţii, a empatiei moderne în asumarea valorilor polifoniei clasice, aduse în contemporaneitate, cu un aplomb şi un talent socotit genial de profesionişti".

Una din cele mai cântate compoziţii de muzică uşoară ale sale se cheamă „Nu-ţi spun adio!". Din păcate, cu durere în suflet, suntem nevoiţi acum să ne luăm rămas bun pentru totdeauna de la Adrian Enescu...

Octavian URSULESCU

Destăinuirile lui Sergiu Cioiu

"Nu ştim aproape nimic" se intitulează volumul rezultat din dialogurile, evident la distanţă, pe mail, dintre Puşa Roth şi Sergiu Cioiu, stabilit, după cum se ştie, în Canada. Cartea a apărut în colecţia "Summa cum laude", coordonată de Costin Tuchilă, a editurii Ars Longa, şi se adaugă celor anterioare cu acelaşi profil, în care partenerii de dialog au fost de fiecare dată actori importanţi. Nu se abate nici acum prea mult de la linie, fiindcă să nu uităm că Sergiu Cioiu este înainte de toate actor, chiar dacă notorietatea i-a adus-o muzica uşoară. Sunt 244 de pagini de destăinuiri adesea incomode, nefardate, în care Cioiu îşi trece în revistă succesele, dar şi neîmplinirile, bucuriile, dar şi dezamăgirile, în genul de dialog pe care ni l-am dori de la orice volum similar. Apoi este tipărită o documentată biografie artistică, pe mai bine de 20 de pagini, adăugându-se la final o consistentă galerie foto, aşa încât paginile încântă atât pe cei care l-au cunoscut pe artist, cât şi pe cei care descoperă acum unul din numele importante ale scenelor româneşti de dinainte de 1983, an în care s-a stabilit la Ottawa, la 17 ani de când lansa, la festivalul de la Mamaia, "Cântecul vântului" şi "Glasul tău". Emoţionantă este căldura cu care Cioiu vorbeşte, pe larg, despre colaboratorii săi primordiali, compozitorii Alexandru Mandy şi Dan Stoian (acesta din urmă şi în calitate de şef de orchestră în câteva proiecte teatral-muzicale), dar şi despre ceilalţi creatori care i-au marcat cariera, între care Radu Şerban, Laurenţiu Profeta, Aurel Giroveanu, Nicolae Kirculescu, Constantin Drăghici, Vasile Veselovschi, Dan Mizrahy, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Mihai Dumbravă, Gelu Solomonescu, Andrei Proşteanu, Robert Flavian, Vasile V. Vasilache. Deşi au trecut mai bine de 30 de ani, artistul n-a fost uitat, dovadă că la cele două lansări din Bucureşti, dar şi la cele din provincie, sălile au fost arhipline. De fiecare dată, Sergiu Cioiu a şi cântat, dovedind o formă de invidiat, ceea ce l-a făcut să-şi dorească un turneu naţional. Să sperăm că nu e prea târziu, că mai avem public dornic de muzică de calitate, romantism, umor, ironie, poezie, în condiţiile în care "piaţa" este invadată de vulgaritate şi manelisme... Din fericire, la scurtă vreme după lansarea cărţii casa Eurostar a pus la dispoziţia melomanilor albumul dublu pe care l-am recenzat în paginile noastre, "Sergiu Cioiu cântă Alexandru

Mandy", o altă ocazie de re-familiarizare cu "Venise vremea", "Merci, Bécaud", "Poarta sărutului", "Masa tăcerii", "Coloana fără sfârşit", "Locul meu de pe pământ" şi alte bijuterii dintr-o epocă revolută, când mai ştiam să "gustăm" rafinamentul poetic al unui cântec.

Lelia PRUNDU

Regal estival

Este absolut reconfortant, cum am mai scris, să constatăm că nedreapta marginalizare (o adevărată cenzură, absolut de neînţeles, dar explicabilă prin "dictatura" caselor de producţie în mass-media) a muzicii uşoare româneşti are de fapt un efect contrar, atracţia fiind enormă, ca în cazul oricărui lucru interzis: peste 4.000 de spectatori entuziaşti au făcut neîncăpătoare Grădina-cinemascop din Amara, în cele două seri ale festivalului dotat cu "Trofeul tinereţii"! Pe drept cuvânt vă veţi întreba de unde cunosc spectatorii melodiile, textele, compozitorii, interpreţii, în condiţiile difuzării absolut anemice? Mai un disc, mai internetul, mai transmiterea în direct pe micul ecran a celor mai importante manifestări de gen (la acest capitol, Neptun TV, post cu acoperire naţională, este detaşat pe primul loc), mai câte un post de radio, gen Naţional fm, care-şi justifică activitatea pe teritoriul României difuzând muzică autohtonă, nu ca altele, mai câte un concert sau eveniment unde vedetele muzicii uşoare au ocazia să-şi promoveze melodiile... La acest din urmă capitol festivalul din cochetul oraş Amara deţine supremaţia, rezistând "prin vremi şi sub vremi" din 1968 neîntrerupt, bătând practic toate recordurile în domeniu: s-au schimbat regimuri, preşedinţi, prim-secretari, stiluri muzicale, dar oamenii inimoşi de aici nu s-au lăsat şi la fiecare început de august a "convocat" floarea muzicii uşoare la Amara. Practic, n-a existat orchestră valoroasă, dirijor, compozitor, textier, instrumentist, vedetă, prezentator, tânăr aspirant la glorie care să nu fi trecut măcar o dată pe la marea reuniune muzicală ialomiţeană în aceşti 48 de ani. Singurul care l-ar fi putut "bate" ar fi fost festivalul de la Mamaia, inaugurat în 1963 şi programat în mod tradiţional după cel de la Amara, care "deschidea balul estival", dar după întreruperea dintre 1976 şi 1983, în urma atacurilor din revista "Flacăra", acesta a sucombat a doua oară, probabil definitiv, în urmă cu câţiva ani. Noua faţă a festivalului se datorează fostului primar al oraşului, Victor Moraru (ales anul acesta preşedinte al Consiliului judeţean, o garanţie a susţinerii consecvente a manifestării), şi directoarei de festival, Larisa Mihai, cei doi luând în 2014 decizia de a transforma evenimentul într-un mic Sanremo, cu scenă performantă (lumini şi sunet de clasă, în acest an, de la Stage Expert) şi mai ales cu o orchestră de acompaniament, nu numai pentru concurenţii finalişti, dar şi pentru unele din vedetele invitate în recital, cum au stat lucrurile anul acesta cu Luminiţa Anghel şi Gabriel Cotabiţă. Şi nu orice orchestră, ci evident cea mai bună din ţară, cu nu mai puţin de 3 membri ai Uniunii

Sebastian Tudor, Larisa Mihai

Organizatori, juriu

Compozitorilor şi Muzicologilor din România în componenţă - Ionel Tudor (claviaturi, şeful formaţiei), Andrei Tudor (claviaturi), Marian Georgescu (chitară) – şi cu alţi instrumentişti de clasă: Eugen Tegu (chitară

Alexandra Penciu, Victor Moraru

bas), Marin Ioniță (sax, percuţie), Daniel Bouroşu (chitară), Laurenţiu Smău (baterie), Dan Pirici (percuţie, chitară bas).

Ediţia a 49-a a festivalului de la Amara a fost organizată, ca de obicei, de Consiliul judeţean Ialomiţa, Consiliul local Amara (primar interimar Gheorghe Sohodoleanu), Centrul judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Ialomiţa, Centrul cultural UNESCO "Ionel Perlea" Slobozia, parteneri media fiind revista "Actualitatea muzicală", cotidianul "Ultima oră", Radio România Actualităţi, Neptun TV. Cum spuneam, postul de televiziune constănţean transmite în direct şi celelalte două manifestări-fanion ale genului, festivalurile internaţionale "George Grigoriu" de la Brăila şi "Dan Spătaru" de la Medgidia, ce completează ceea ce s-a numit "triunghiul de aur" al competiţiilor de gen. Îmbucurător este faptul că exemplul acestora (la toate trei premiile sunt consistente şi se află pe scenă redutabila formaţie condusă de Ionel Tudor) a fost molipsitor, şi alte manifestări apelând în ultima vreme la orchestre de acompaniament dirijate de compozitorii Viorel Gavrilă sau Dan Dimitriu, la Piteşti (festivalul "Vasile Veselovschi"), Mioveni, Alexandria, Oradea, Focşani ("Florentin Delmar"), iar tradiţionalul festival "Mamaia copiilor" de la Constanţa a fost de asemenea filmat şi l-a avut în fruntea juriului pe preşedintele UCMR, Adrian Iorgulescu. La ediţia din acest an, organizatorii ialomiţeni au avut alături nu mai puţin de 26 de sponsori, semn că toată suflarea judeţului este alături de ei (ceea ce nu se prea întâmplă în alte părţi), la loc de cinste fiind şi în 2016 Teletext (faimoasele lactate Diami, Mitru Crişan fiind un mare iubitor de muzică), Tritipan, Orion, Mundoil, Lăstun, Transmim. O altă frumoasă iniţiativă este "Foaia festivalului", distribuită gratuit, un ziar cu interviuri (foarte bun cel cu Horia Moculescu, care amendează ideile fantasmagorice ale unora, care propun pentru ediţia a 50-a seară de... DJ şi concurs pentru copii!), fotografii, program, proiecte; cel mai interesant este cel comunicat de preşedintele C. J., Victor Moraru, care a obţinut o finanţare de 20 de milioane de lei pentru reabilitarea şi modernizarea Grădinii de vară Amara, deşi ar fi de dorit să nu fie limitat numărul de scaune la doar 1200, s-a văzut şi acum că audienţa este mult mai mare.

Juriul (ar trebui să fie un exemplu pentru alte competiţii, unde juriile sunt mult prea stufoase) a fost alcătuit din Horia Moculescu (preşedinte), Viorel Gavrilă, Adrian Romcescu, Titus Andrei, Gabriel Cotabiţă, Cristian Obrejan, cu observaţia că numărul membrilor trebuie să fie neapărat impar. Din cei 11

Andreea Andrei, Larisa Mihai, Ionel Tudor

finalişti, selectaţi exigent, 8 au intrat în Gală. "Trofeul tinereţii" a fost acordat studentului (la ASE Bucureşti) de 20 de ani din Roman, Sebastian Tudor, aflat la prima

victorie la unul din concursurile de top, deşi are multe participări notabile. El a interpretat "Şi dacă...", sensibila compoziţie a lui Vasile Veselovschi pe versuri de Mihai Maximilian lansată solistic în 1965 de... Horia Moculescu, şi "Timpul", de Marius Moga. Unii ar fi văzut-o câştigătoare pe Alexandra Penciu din Galaţi, 21 de ani, studentă a Facultăţii de compoziţie, muzicologie şi pedagogie muzicală de la Universitatea naţională de muzică. Cunoscută şi de la "Vocea României", solista a fost recompensată cu premiul I, fiind încadrată pe podium de Miruna Mihaela Diaconescu, Bîrlad, 17 ani (cu apariţie la "X Factor" şi cu premiul UCMR la festivalul "George Grigoriu" din acest an), premiul II, şi Elena Cristiana Petcu, Bucureşti, 18 (cu prezenţe remarcabile la toate marile festivaluri), premiul III. În uralele mulţimii, Ştefan Robert Iosifescu, 18, Slobozia, a cucerit Premiul de popularitate, cu "Nunta" lui Nicolae Covaci (piesă norocoasă, anul trecut i-a adus Trofeul Gabrielei Amzaru!). Fiii regretatului compozitor s-au ţinut, iată, de cuvânt, aşa cum anunţau la constituirea Fundaţiei "Henry Mălineanu", premiul special al acesteia revenind elevei de 17 ani din Roman, Ana-Maria Piţa. În sfârşit, două menţiuni au mers către Ionuţ Danil, 20, Buzău, şi Mihaela Cătălina Mihăilescu din Călăraşi, 20, studentă la ASE, în Bucureşti. Dincolo de promisiunile certe, de calităţile vocale, de confirmări (cei mai mulţi dintre laureaţi au un palmares bogat, inclusiv internaţional), important este faptul că aceşti foarte tineri solişti s-au aplecat, beneficiind şi de şansa de a avea alături o orchestră care i-a ajutat să se autodepăşească, către melodii minunate de muzică uşoară românească (regulamentul se impune a interzice prelucrările sau preluările din folclor), şlefuindu-şi talentul şi cântând în limba română (ce ciudat e să semnalăm acest lucru!), nu ca la concursurile TV. Astfel, am reascultat cântece semnate de Ion Vasilescu (neuitatul "Mi-am pus busuioc în păr"), Ion Cristinoiu, Virgil Popescu, Andrei Tudor, Aura Urziceanu, Nicolae Covaci, Holograf, Răzvan Mirică/Marian Ionescu, Sfera, Raymond Vancu, Millenium,de dorit fiind totuşi o diversificare, unii tineri solişti fiind tributari cam aceloraşi titluri. Toţi finaliştii au respectat eleganţa, distincţia evenimentului inclusiv prin ţinutele vestimentare, pentru că muzica uşoară tradiţională are şi acest atribut definitoriu.

C. Obrejan, V. Gavrilă, T. Andrei, L. Mihai, H. Moculescu, G. Cotabiţă

În cei 48 de ani scurşi de la prima ediţie, Amara s-a schimbat total, de la o localitate cu aspect rural, în care ieşeau în evidenţă doar bazele de tratament, la un oraşel prosper şi elegant. La tot pasul te întâmpină azi vile luxoase, pensiuni şi hoteluri de 3 şi 4 stele (şi la actuala ediţie oaspeţii au fost cazaţi la un asemenea stabiliment, "Dana", cum nu visau să găsească în urmă cu câţiva ani), o sală de sport multi-funcţională, iar lacul este înconjurat de baze moderne, cu plajă, piscină, terenuri de recreere, de zici că eşti cel puţin la Mamaia. Dar mai ales multă verdeaţă, imensul parc nefiind sacrificat, ca în alte oraşe, în favoarea construcţiilor hidoase... Aşa încât nu este nici o exagerare când ne-am referit la un

Luminiţa Anghel

veritabil Sanremo în aer liber, eşafodajul scenic, cu ecrane de proiecţie uriaşe, lumini şi sunet de nivel internaţional, stând mărturie faptului că azi Amara poate sta fără să roşească alături de orice festival de top, fiind un pariu câştigat al oficialităţilor locale, care au înţeles un aspect esenţial: turismul se promovează şi prin manifestări culturale de calitate. Iar roadele promovării inteligente se văd inclusiv pe scena concursului. Anul trecut, când îi înmânau Trofeul Tinereţii puştoaicei de 16 ani din Călăraşi, Gabriela Amzaru, Victor Moraru şi Larisa Mihai nu puteau nici ei să anticipeze faptul că aceasta se va lansa rapid, devenind în acest fel, indirect, o reclamă itinerantă a festivalului! La ediţia 2016, Gabriela a venit cu noul nume de scenă, Aza, ales pentru ea de compozitorul şi producătorul Adrian Sînă, care a propulsat-o în topuri cu melodiile "Uşor, uşor" (3 milioane de vizualizări pe you tube) sau "Phou Phou", invitând-o să fie permanent alături de el în concertele live ale trupei Akcent. Aza cântă de la 4 ani, în 2009 s-a clasat a patra la Eurovision Junior, a concertat în Polonia, a fost semifinalistă la "Vocea României", în echipa Loredanei. Colaborările cu Cornel Fugaru sau Marius Ţeicu au ajutat-o să se afirme rapid, în 2014

Ştefan Bănică

obţinând premiul II la Amara. Microrecitalul său a dovedit o maturitate vocală impresionantă şi ne-a convins că avem în faţă o vedetă în devenire.

Observaţiile noastre din anii anteriori au fost luate în considerare de organizatori, aşa încât recitalurile au fost mult mai apropiate de specificul festivalului, care se prezintă drept unul "naţional de muzică uşoară românească". Cât de important este să ai un start benefic în carieră, asemeni Azei, ne-o dovedeşte reputata Luminiţa Anghel, dar în cazul ei lucrurile au stat exact pe dos, fiindcă a fost de 2 ori în finala de Interpretare de la Mamaia fără a intra în palmares! Culmea e că nici la Amara n-a câştigat Trofeul, la vremea respectivă! Roşesc oare membrii de atunci ai juriilor? Din fericire, în 1993 a

Gabriel Cotabiţă

condus către trofeul secţiunii de Creaţie, la Mamaia, piesa "Din tot ce a fost", după care a lansat şlagăre cum ar fi "Şansa e de partea mea", "Fereastra" (ambele de Ionel Tudor), "Mi-e frică" (Sfera), "A million stars" (Andrei Tudor, în finala naţională Eurovision, unde s-a clasat de fiecare dată foarte bine). N-a câştigat la Amara sau la Mamaia, în schimb a cucerit premiul I şi cel de Popularitate la "Cerbul de aur", trofee în Bulgaria, Cehia, Malta, Egipt şi mai ales s-a clasat pe un excelent loc 3 la Eurovision 2005, alături de Sistem, cu piesa lui Cristian Faur "Let Me Try". În egală măsură talentată actriţă şi prezentatoare TV, Luminiţa Anghel a oferit, alături de orchestra Ionel Tudor, un recital încântător, din care n-au lipsit nici hit-uri internaţionale sau cunoscuta versiune proprie a piesei "Andrii Popa". Cu mare nerăbdare a fost

aşteptată revenirea pe scena de la Amara, unde a fost cândva şi moderator, a lui Gabriel Cotabiţă, "nemuritorul" care a trecut miraculos peste toate problemele de sănătate. Compozitor, textier, producător, craioveanul şi-a făcut ucenicia în şcoala rock-ului, cântând în formaţii cum ar fi Redivivus, Holograf, Basorelief şi, fireşte, VH2 (după "Trece vremea", un nou titlu de succes în acest an, "Dor de voi"). La Amara, Cotabiţă a aniversat 30 de ani de la lansarea piesei care l-a consacrat în muzica uşoară, "Noapte albastră" de Ionel Tudor (dar compozitorul n-a fost pe scenă, acompaniamentul fiind asigurat de formaţia Andrei Tudor), moment din care recunoaşterile au curs: premii la "Şlagăre în devenire", Mamaia (Trofeu la Creaţie în 1990 pentru "Ave Maria" de Cornel Fugaru), Festivalul naţional al cântecului de dragoste (cum au dispărut toate ca şi cum n-ar fi fost...), în SUA sau Australia. Dar mai ales au curs, unul după altul, şlagărele pe care întreaga grădină din Amara (spectatorii au primit din partea organizatorilor, idee super, steguleţe cu numele vedetelor invitate) le-a reluat în cor: "Te rog, domnişoară, nu pleca!", "Prima iubire şi ultima", "Dă-mi o şansă", "Raiul e pe pământ", "Să nu ne spunem adio", "Dacă n-ai iubi". Alături de instrumentiştii săi (alături de care au fost cooptaţi Laurenţiu Smău şi Dan Pirici), Ştefan Mihalache, alias Connect-R, şi-a reconfirmat popularitatea, evoluând temperamental şi neocolind titlurile pe care publicul le aştepta, cum ar fi "Eu vara nu dorm", "Noi ne potrivim", "Mai dă-te-n dragostea mea", "Dacă dragostea dispare", cărora le-a adăugat şi piese lăutăreşti. Cu o pregătire muzicală şi coregrafică dusă aproape de perfecţiune, show-ul care a închis festivalul, cel al lui Ştefan Bănică, a fost absolut impecabil (păcat doar că n-a mai rămas câteva minute după recital, pentru autografe şi fotografii cu organizatorii şi admiratorii...). Bănică este un profesionist care nu scapă nici un detaliu din vedere, experienţa s-a ţinând de multiplele ipostaze în care se exprimă: actor (iniţial la "Bulandra", în prezent la Teatrul de Comedie), compozitor, textier, instrumentist, prezentator şi jurat TV plin de farmec. Într-o carieră prodigioasă, se poate lăuda pe drept cuvânt cu 30 de roluri în teatru, 15 filme (dintre care "Liceenii" a bătut toate recordurile), 20 de albume, 35 de video-clipuri, mii de concerte (între care cele 60 de Crăciun de la Sala Palatului, cu 300.000 de spectatori), peste 50 de premii. Într-o formă de zile mari, n-a ocolit nici una din melodiile sale de mare succes ("Veta", "Găseşte-mi loc în inima ta", "Dansează baba", "Gură, taci!", "Super-Love", "Toată lumea dansează", "S-o facem lată!"), fără a uita emoţionantul "Ani de liceu" al lui Florin Bogardo...

Aza

Connect-R

Anul viitor, la Amara festivalul dotat cu "Trofeul tinereţii" va ajunge la ediţia cu nr. 50, cifră absolut incredibilă, organizatorii anunţând de pe acum extinderea sa (fiească, am spune) la 3 zile şi multe surprize. Până una-alta, însă, se pot lăuda cu o strălucită ediţie 49! (Foto: Laurenţiu Ştefan)

Octavian URSULESCU

Formațiile noastre

Cum scriam şi cu alt prilej, formațiile aşa-zis „tinere" (adică mai puțin cunoscute, deşi au ani buni de activitate) sunt foarte dinamice, încercând permanent să-şi ridice titulatura spre aprecieri mai largi ale publicului de specialitate.

De pildă, **L.O.S.T.** a lansat „World War Cup", care va face parte din coloana sonoră a filmului de scurt metraj animat cu acelaşi nume, cu videoclip produs de Răzvan Răduță (Oldboy Studio). Vlad Buşcă, bassistul formației, a declarat că este primul single oficial de pe

următorul album L.O.S.T., pe care speră să îl finalizeze în 2016, şi prima colaborare de acest gen cu lumea filmului. Cântecul încearcă să completeze profilul personajelor principale, atât prin versuri cât şi prin muzică. Mihai Mitrică, producătorul filmului, a spus că „World War Cup" este o poveste despre doi veterani de război care se întâlnesc pentru a vedea împreună un meci de fotbal. Scurt metrajul de animație regizat de Sebastian Cosor are premiera programată pentru luna decembrie. Melodia a fost înregistrată la Mentor Rock Studio (Costin Neamțu

şi Mihai Mugescu), Studio B (Cristian Iancu) şi Taine Multimedia (Andy Ionescu). Mixajul a fost realizat de Alin Petruț (Gothic), masterizarea de Luculescu Alin Gabriel, iar grafica a fost semnată de Andrei „Max" Korony. Componența L.O.S.T.: BB Hanneman (chitară, voce), Vlad Buşcă (bass, voce), Adrian Dumitrescu (chitară), Dragoş Halmagi (keyboards), Alex „Gomez" Dăscăloiu (tobe).

Ajungând în Banat, aflăm că formația timişoreană **DESANT** merge mai departe, renunțând la colaborarea cu solistul Alex Anka, începând cu luna iulie. „Sunt obişnuit cu schimbări de genul ăsta, doar am mai trecut prin asta cu ceva ani în urmă, când Kempes a ales să plece din Cargo, formația în care activam la acea vreme" declară liderul Alin Achim. DESANT, după cinci ani, are ce arăta - 5 video-clipuri, două albume, "Joc de Noroc" – 2012 şi "Vulpea Deşertului" – 2015. Cei care cred că pot face față şi sunt serioşi, pot să contacteze formația pentru postul de solist vocal pe pagina de facebook www.facebook.com/desantrock.

Mai nouă este formația **JINXY VON D'ERS** care a lansat melodia "So Alive" cu videoclip adiacent. Formația bucureşteană de alternative rock 'n' roll / dramatic pop a fost înființată în acest an de Oriana Emanoil (voce), Cătălin Boltaşu (chitară), Dragoş Popa (bass) şi Nestor Petruş (tobe), ultimii trei fiind colegi şi în Blue Nipple Boy.

Formația bucureşteană **CAMIOANE ÎN MULȚIME** (titulatura era hazlie acum un deceniu, acum pare cam... sumbră) revine pe piața muzicală şi lansează piesa "Fraiera ta". După 10 ani de pauză, grupul revine în industria muzicală românească cu piese noi, un sound aparte şi o nouă componență: Carmen Dincă "Electrica" - voce, Emanuel Gheorghe "Fisă"- chitară şi clape,

Camioane în mulțime

Robert Voicu - bass şi Alex Diniță – baterie. Piesa este compusă de Emanuel Gheorghe, iar textul este scris de Carmen Dincă. "Fraiera ta" beneficiază şi de un videoclip.

Asta nu înseamnă că formațiile consacrate chiar şomează, că se culcă pe lauri. Dar în cazul lor toate producțiile discografice sau video, precum şi evenimentele adiacente concertistice au o altă amploare, aşa că acestea cer o îndelungată pregătire, o finanțare mai consistentă şi de aceea nu apar prea des în prim plan. Să facem un scurt tur de orizont, spre a afla ce au făcut titulaturile cunoscute pop-rock în ultimele luni.

Formația **HOLOGRAF** a lansat un videoclip pentru piesa "Bine ai venit în viața mea". Cei cinci au cântat în premieră noua lor melodie în cadrul Media Music Awards, în Piața Mare din Sibiu. Au colaborat cu regizorul Alex Ceauşu şi echipa sa şi cu Luiza Vlădescu, o actriță expresivă. Formația a lansat un nou album, al optsprezecelea din carieră, în cadrul unui concert la Sala Polivalentă din Bucureşti. Discul, editat împreună cu MediaPro Music, conține şapte piese noi, precum şi trei

melodii din repertoriul mai vechi al formației, reimprimate: "Mafia", "Sunt un balcanic" și "Ai o oră să te distrezi".

Am amintit doar în treacăt de decorarea formației **CARGO**. Se pare că Timișoara este preferata președinților României: după ce Traian Băsescu i-a decorat pe Phoenix, acum Klaus Iohannis i-a ales pe Cargo - Ordinul "Meritul Cultural", pentru cei 30 de ani de activitate (din păcate, prost sfătuiți, muzicienii s-au prezentat ostentativ în ținutele de scenă, nu în îmbrăcăminte de protocol. Oricum, președintele se putea opri la Riff, o formație din orașul său, cu mai multă vechime). O similitudine mult comentată: Phoenix nu a

Cargo

dorit ca pe listă să fie trecut solistul Mircea Baniciu, iar Cargo nu a dorit decorarea lui Ovidiu Ioncu Kempes (solist vocal). Amintim că, înființată la Timișoara în 1985, Cargo s-a impus cu albume cum ar fi "Povestiri din gară" și, în 1995, "Destin". În 1998, de Sânziene, au lansat "Ziua vrăjitoarelor" și o broșură intitulată "Jurnal de bord", cu biografia grupului. La începuturile anilor 2000 se lansează "Bagă-ți mințile în cap" și albumul "Best Of", intitulat "XXII" cu 22 dintre piesele trupei. Au urmat single-urile, "Nu mă lasă să-mi fie dor" și "A 5-a dimensiune". Componența Cargo: Adi Bărar – chitară, Adrian Igrișan (Baciu) - voce, Tavi Pilan - tobe, Ionuț Cârja – clape și Florin Barbu – bass

Să revenim în Capitală. **PROCONSUL** a lansat piesa "Un om mai bun", în al cărei clip Dragoș Bucur este protagonist. Membrii formației au decis să se folosească de puterea exemplului personal și să se implice în cât mai multe acțiuni caritabile și au devenit ambasadorii Fundației Star Of Hope România, fundația din Iași care de 25 de ani sensibilizează comunitatea cu privire la dreptul la educație al copiilor cu dizabilități. A susținut un concert caritabil în Londra, iar banii strânși din vânzarea biletelor vor fi donați sufletelor care, până acum, au numit "acasă" o fostă hală CUG, de la periferia orașului Iași. Proconsul au mai lansat un videoclip și pentru single-ul „Aici cu mine", feat. Andra și Ștefan Bănică (compusă de Robert Anghelescu, Dragoș Dincă, Mihai Dumitrescu, Emanuel Gheorghe și Bogdan Teslovan, pe versurile lui Mihai Dumitrescu - Jerryco) precum și „A mea și-a ta": videoclipul prezintă litoralul românesc: Vadu, Năvodari, faleza de la Cazinoul din Constanța.

Cei de la **VOLTAJ** au lansat videoclipul "Din toată inima", în regia echipei The Brothers M, cu imagini cu locuri superbe din România: Salina Turda, Transfăgărășan, Cheile Turzii, Marea Neagră, Pietrele Doamnei, Delta Dunării. Mulți oameni care fac cinste României apar în videoclip: Ivan Patzaichin, pilotul Adrian Teslovan, primul român care a traversat înot Canalul Mânecii - Andrei Roșu. Iar încasările concertului „Voltaj - Din toată inima Simfonic (Sala Palatului)" vor fi donate copiilor aflați în dificultate.

Formația **VIȚA DE VIE** lansează single-ul "Pe plaja-n Vama la 5", cel de-al treilea single de pe viitorul album. Fiindcă în 2016 Vița de Vie aniversează 20 de ani începând din februarie, în fiecare zi de 20 a lunii a promis că va face cadou subscriberilor un material nou, de pe viitorul album, ce va fi lansat pe 29 octombrie, printr-un concert la Arenele Romane. Videoclipul piesei, produs de Ekous Film, a fost regizat de Adrian Horobeț.

Nu stă nici **DIRECȚIA 5**: după "Salut! Ce faci", în colaborare cu Nicoleta Nucă, direcția 5 declară că "Rămâne din noi... dragostea", o poveste cu influențe hippie. Muzica este compusă de Marian Ionescu, iar poezia este scrisă de Dinu Olărașu. Pentru videoclip, direcția 5 a lucrat din nou cu regizorul Petre Năstase, ca și în cazul clipurilor "Salut! Ce faci?", "Îți mulțumesc", "Plin de furtuni". Este cel de-al doilea single lansat în

direcția 5

2016, an în care direcția 5 sărbătorește 25 de ani de carieră, fiind extras de pe următorul album al formației, "Love, Peace & Harmony".

După doi ani, festivalul Stelele Rockului Românesc a revenit pe scena Arenelor Romane din București, avându-l ca invitat special pe legendarul Nicu Covaci, liderul formației Phoenix. După o primă ediție care i-a adus pe aceeași scenă pe Cristi Minculescu, Nuțu Olteanu, Paul Ciuci, Leluț Vasilescu, Ovidiu Lipan Țăndărică, Florian Stoica, Victor Solomon, Dan Iliescu, Gabi Nicolau, Eugen Mihăescu și mulți alți artiști importanți din rock-ul autohton, de data aceasta pe scenă au urcat formații de prim plan: **Altar** (Cluj-Napoca), **Negură Bunget** (Timișoara) – foarte cunoscută la nivel european, **Bucovina** (Iași) – cu teme folclorice în registrul folk metal, **Luna Amară** (Cluj- Napoca) – rock alternativ cu mesaj social puternic, **Truda** (Cluj-Napoca) - cu texte non-conformiste, **Trooper** - gazda festivalului, 20 de ani de activitate și 7 albume la activ. O inițiativă frumoasă, menită să cimenteze coeziunea dintre muzicienii și formațiile noastre.

.

Dan CHIRIAC

Sergiu Malagamba, muzicianul dandy

Puţini muzicieni se pot lăuda că au impus o modă vestimentară, dar nu numai, iar Sergiu Malagamba se numără printre ei. Compozitor, dirijor şi baterist frenetic, s-a născut la Chişinău, în 6 februarie 1913, şi s-a stins din viaţă la Bucureşti, în 15 aprilie 1978. A început studiile muzicale la Conservatorul "Unirea" din Chişinău, aşa cum consemnează Viorel Cosma în Lexiconul său. Între 1931 şi 1933 i-a avut acolo dascăli pe Gheorghi Iaţeakovski (teorie-solfegiu) şi Iosif Schildkraut (violoncel), definitivându-le în 1950 la Bucureşti, cu Alfred Mendelsohn, în cadrul cursurilor de la UCMR. În 1935-1936 a fost baterist în diverse formaţii din Chişinău (Nicolae Cireş) şi Bucureşti (Max Halm), apoi cu orchestra Joe Reininger a efectuat turnee în Egipt şi... Sudan (1936-1939). A dirijat propria sa orchestră, "Malagamba", la barurile "Melody" şi "Continental" din Capitală (1939-1941), după care a fost baterist în orchestra Teatrului "Gioconda" (1941-1945), profesor de percuţie la Conservatorul American de Jazz (1944-1945), baterist şi dirijor la teatrele "N. Stroe", "Elly Roman" şi la cel al Ateneului Român (1945-1948), baterist la Teatrul de Estradă din Bucureşti (1948-1950), percuţionist (timpane) în Orchestra Simfonică a Cinematografiei (1950-1955), dirijor la Teatrul de revistă "Constantin Tănase" (1955-1974), profesor de percuţie la Şcoala populară de artă din Bucureşti (1965-1967). Compozitorul Temistocle Popa, la rândul lui în acea perioadă instrumentist (saxofon, flaut) în orchestra teatrului de revistă, îşi amintea de turneele prin ţară, care se făceau cu vagoane de tren, lăsate seara în triaj, în localităţile unde avea loc spectacolul, a doua zi fiind anexate altor garnituri. Turneele erau lungi, dar tocmai de aceea cimentau relaţiile dintre artişti, aflaţi în aceste vagoane-cuşetă ca în familie: aici se dormea, se gătea, se mânca, se bea, se petreceau seri minunate după reprezentaţii, aici era, practic, pentru câteva luni, casa lor. Într-un asemenea context a cunoscut-o compozitorul pe soţia sa Cornelia "Coca" Teodosiu (ne-a părăsit şi ea, la puţină vreme după iubirea vieţii ei...), nume cunoscut în epocă în lumea teatrului de revistă, cei doi legând o strânsă prietenie cu excentricul, dar atât de valorosul baterist Sergiu Malagamba. Influenţa lui în epocă a fost uriaşă, iar în cartea biografică dedicată lui Temistocle Popa acesta îşi amintea de evoluţiile trăsnite ale acestui virtuoz al percuţiei, de apariţiile sale în manieră Salvador Dali, şocante în acea epocă: "Malagamba avea, pe lângă faima unui strălucit muzicant, şi o înfăţişare deosebită, cu trupul său subţirel, nervos, cu chipul smolit şi mustăcioara à la d'Artagnan. Magazinele bucureştene se şi apucaseră să-i lanseze moda: guler à la Malagamba, croială à la Malagamba, pantofi à la Malagamba (înguşti şi cu tocuri înalte), sacouri à la Malagamba, cu revere mici... Şcolile de dans începuseră şi ele să-şi facă reclamă cu anunţul: "Predăm dansul Malagamba!". Iată-ne pe noi, cei de pe malul Dâmboviţei, câştigându-ne o celebritate pe care alţii n-au avut-o, fiindcă n-a existat niciodată un "dans Ginger Rogers", însă "dansul Malagamba" a fost şi s-a dansat frenetic". Vestimentaţiile sale erau absolut nonconformiste, imitate de tinerii "malagambişti" şi, tocmai de aceea, criticate virulent de ideologii vremii: pantaloni negri strâmţi, strânşi pe coapse, cum se poartă, inclusiv la fete, în prezent, dar scurţi, până la glezne, ca să se vadă şosetele albe, apoi sacouri deschise la culoare, în carouri mari, cu umerii laţi şi lăsaţi, revere înguste şi cravate în culori ţipătoare. Extravaganţa sa era în manieră italiană, pieptănătura fiind şi ea în ton: păr ondulat, cu cărare pe mijloc, şi doi zulufi deasupra urechii, daţi cu briantină, fiind copiată imediat de tinerii rebeli şi de "şmecherii de cartier". Astfel, Malagamba a fost un vizionar, un creator de modă "avant la lettre"! Pantofii erau cu talpă groasă, din microporos (crep). Cum aceştia erau scumpi, tinerii găsiseră modalitatea de a fi "malagambişti" prin înlocuirea microporosului cu... fâşii de anvelope de camion! Existau cizmari specializaţi, care nu mai pridideau, cu rezerve serioase de anvelope uzate. În 9 septembrie 1945 apărea în revista "Spectator" articolul "Un toboşar periculos pentru ex-mareşalul Antonescu: Sergiu Malagamba". În noul regim însă atitudinea "filfizonilor", "deşucheaţilor", care lansaseră şi un refren ("Sergiu Malagamba/ Noaptea stinge lamba") a început să fie sever înfierată în ziarele "Universul", "Seara", "Evenimentul zilei", puritanii, tradiţionaliştii mai în vârstă fiind indignaţi. Compozitorul Edmond Deda (el însuşi promotor al jazz-ului american), bun prieten cu Malagamba, relatează o discuţie spumoasă între mareşalul Ion Antonescu, şeful statului, şi colonelul Elefterescu, şef la Poliţia Capitalei: "- Ce e cu malagambiştii ăştia, Elefterescule? - Nu ştiu, dar mă voi interesa". După un timp, colonelul dă

raportul: "- Cred că e vorba de o sectă religioasă!". Pericle Martinescu, în amintirile sale, notează că reclama aceasta gratuită făcea ca la reprezentațiile sale lumea să se calce în picioare pentru a-i vedea pe "sectanți", unii pentru a aplauda, alții pentru a huidui. Poliția era permanent la ușă, se zvonise că însuși Malagamba fusese bătut de "mulțimea indignată" de extravaganțele sale, în timp ce "camarazii mureau pe front" (cum apare într-un comunicat al Guvernului). Practic, era un conflict între generații, "malagambiștii" putând fi asociați cu hipsterii de azi. În ciuda aparițiilor sale provocatoare, dar ținând seama de internarea în lagărul de la Târgu-Jiu (după 1947 asta era un titlu de glorie!), autoritățile epocii au fost nevoite să se plece în fața virtuozității sale, acordându-i în 1963 Ordinul Muncii clasa a III-a. Dar după ce făcuse, cum spuneam, și câteva luni de pușcărie la Târgu-Jiu, în timpul războiului, în 1942, fiind considerat mai târziu un veritabil... "luptător antifascist"! Arestarea sa a avut loc pe stradă, chiar pe Calea Victoriei, în ciuda protestelor vehemente ale unui grup de liceeni, pe motiv că ar fi condus o sectă periculoasă, care urmărea să atenteze la... siguranța națională! Sergiu Malagamba și-a evidențiat talentul de baterist în multe formații de muzică ușoară (Ion Vasilescu, Dinu Șerbănescu, Henry Mălineanu) și a dirijat în 1945 opereta "Sfinxul din Hollywood" de Ralph Benatsky. A alcătuit prima formație de jazz simfonic din România, pe care în 1942 a dirijat-o într-un concert demonstrativ la sala ARO, semnând zeci de orchestrații, prelucrări și aranjamente după Duke Ellington, Manuel de Falla, Grigoraș Dinicu, Gherase Dendrino. A scris muzică de scenă, în colaborare cu alți compozitori, coloana sonoră a filmului "Allo, București!" (regia Mircea Botez, 1944), dar mai ales multe piese de muzică ușoară (are în palmares o mențiune la Mamaia, în 1969). Între cele mai cunoscute titluri, cu siguranță căzute în uitare azi: "Rumba, rumba", "Pendula ritmată", "Bateriada", "Valsul primăverii", "Lumea zice că n-am ritm", "Cu tine nu pot să mă cert", "De ziua ta", "Perechea mea ești tu", "Nu mi-e dor de nopți cu stele", "Azi e mai frumos ca ieri", "Noapte bună, vioară", "În așteptarea ta", "Îți mulțumesc, dragul meu", "Mai sunt pe lume ochi albaștri", "Perechile sub lună", "Ploaie de vară". A avut un succes uriaș la public și în turneele întreprinse peste hotare, fascinând cu bețele aruncate în aer și apoi prinse cu dexteritate, fiind ovaționat în 1965 în URSS (unde era un adevărat idol), Israel, R. D. G., Italia (1966), Polonia (1960, 1962, 1965), Franța. "Baletul tobelor", un solo de baterie pe care a fost creat un dans, a făcut furori inclusiv pe celebra scenă de la Olympia din Paris, cu ocazia turneului din 1965 al Teatrului de revistă "Constantin Tănase", la invitația legendarului Bruno Coquatrix.

Smead (era de origine armeană, ca și Anda Călugăreanu sau Corina Chiriac), Malagamba a fost un personaj care a marcat epoca în care a trăit, fiind o adevărată legendă. Cei care nu l-au uitat au căutat în Dicționarul explicativ al limbii române, unde termenul "malagambist" semnifică "un tânăr din perioada 1940-1960 îmbrăcat ultramodern și cu un comportament nonconformist, liberal, șmecher, spre frivol". Malagamba, "Serghei", cum îi spuneau apropiații, a fost un mare show-man și mentor al multor instrumentiști (între aceștia, Ștefan Mihăescu, baterist formației Sideral), dar și un autentic dandy al Bucureștilor, un creator de trenduri, fiindcă îi plăcea să fie spilcuit, să adopte ținute ostentative, atât prin combinații surprinzătoare de culori, cât și prin croieli extrem de îndrăznețe ori tunsori extravagante. Look-ul său a fost rapid adoptat de membrii orchestrei, apoi de publicul pasionat de jazz. Notorietatea remarcabilă în rândul tinerilor epocii, povestea sa fascinantă au făcut din el un personaj care și-a pus amprenta asupra societății românești, legenda sa rămânând în poveștile de cartier și în memoria multor generații. Serile de dans de la cabaretul "Mon Jardin", din incinta fostului hotel Dorobanți, unde cântau Malagamba, Theodor Cosma, Dinu Șerbănescu, erau celebre, iar Malagamba a cântat nu o dată în anii '40 și alături de Maria Tănase. Pentru a vă da seama de amploarea fenomenului, însuși Constantin Tănase a apărut pe scenă îmbrăcat extravagant! Se înțelege, protestele publice din epocă erau ipocrite și absurde, siguranța statului și mersul

alături de Luigi Ionescu, pe scena Teatrului de revistă

războiului neputând fi influențate de frizura tăiată la spate perfect drept, după metoda celebrului frizer "Gică Vapor", de pălăria cu boruri late și panglică fină, de cămașa obligatoriu uni, asortată cu o cravată cu nodul mic, lungă până peste curea, de pantalonii cu 4 pense, cu manșeta strânsă la glezne, asigurându-se vederea la șosetele din lână fină, în dungi în culori tari, de pantofii din antilopă (piele întoarsă).

Cu Zizi Șerban

Sergiu Malagamba a devenit membru al UCMR în 1947, iar între 1949 și 1954 a fost protagonistul unor spectacole de mare succes la sala Dalles. Se înțelege că în ultima parte a vieții, asemeni tuturor compozitorilor, a fost nevoit să scrie și cântece "ancorate în realitățile societății" ("Braț la braț cu anii mei", "O țară își cântă bucuria", "Iubirea pentru țară", "A mea e viața"), dar acestea au fost mai degrabă melodii pătrunse de fior patriotic, cu nimic condamnabil, iar din punct de vedere muzical sunt la nivelul celor mai bune piese ale sale. Uimitor este că, așa cum consemnează Răzvan Moceanu, Malagamba a rămas în istorie pe de o parte ca un percuționist excepțional, iar pe de alta prin impunerea unui curent al normalității, adică al manifestării spiritului liber, șic. Pilduitor este faptul că în iulie 2014 S. T. U. P. Arts & Fashion a lansat un nou proiect, "Noua Malagamba a Bucureștilor", cu bărbați bine îmbrăcați, reprezentativi din toate domeniile – modă, teatru, film, fotografie, TV – un proiect care își propune "să renască acel curent "malagambist", în contextul emancipării societății românești de atunci și acum, acela al "dress code"-ului pentru întâlnirile de sâmbătă seara. Este vorba de relansarea curentului dandy-ului bucureștean, boem, fantezist, poetic, instigând estetica frumosului: un bărbat cu identitate, cu un stil vestimentar original, cum a fost cel lansat cu zeci de ani în urmă de celebrul Sergiu Malagamba...".

Oana GEORGESCU

Aniversare muzicală

Se pare că în ultima vreme județul Dâmbovița a devenit foarte ofertant pentru numele mari ale muzicii românești. Nu ne referim aici la tenorul Florin Georgescu, care n-a părăsit comuna natală, Pietroșița, sau la Gheorghe Zamfir, care a revenit la Găești, unde organizează anual și un mare festival. Iată însă că Mihaela Mihai a ales să trăiască în aerul curat al unui sat de lângă Pucioasa, iar "dâmbovițeancă", de-acum cu state vechi, este și fosta realizatoare TVR Aurora Andronache, care a părăsit Capitala odată cu renunțarea la postul public de televiziune, în care nu se mai regăsea. La data respectivă TVR a pierdut imens, fiindcă Aurora era redactor muzical, realizatoare și semnatară a unor proiecte moderne, cum a fost în anii '90 "Top TV". La începutul carierei alcătuise, împreună cu Ileana Popovici, chiar și un grup de backing vocal, "Aurora". Mulți dintre compozitorii și interpreții noștri îi datorează zeci de înregistrări și apariții pe micul ecran, așa că nu e de mirare că la aniversarea sa, în noua reședință de la Runcu, a avut-o alături nu numai pe sora sa, cunoscuta balerină Doina Andronache Patrichi, dar și câteva bune prietene și foste colaboratoare: Corina Chiriac, Stela Enache, Ileana Popovici, Monica Lenos. Să ne mai mirăm că astăzi TVR nu are o emisiune de muzică ușoară și că la dispariția compozitorilor și interpreților importanți nu e în stare să încropească un montaj decent, când în timp a îndepărtat toate valorile instituției?

C. Chiriac, S. Enache, I. Popovici (sus), D. A. PAtrichi, A. Andronache (jos)

Larisa VELCOVICI

Concerte

În sezonul estival concertele de muzică pop-rock părăsesc sălile şi se localizează în aer liber open air, cum se zice acum, folosind una din nenumăratele sintagme englezeşti strecurate în română. Ne vom opri pe scurt asupra evenimentelor din Bucureşti, urmând ca cele din ţară să facă subiectul unui articol în numărul viitor.

În Capitală, concertele în aer liber se organizează în trei locuri: Arenele Romane din Parcul Carol (pentru cele care nu depăşesc 5000 de spectatori), pe platoul din faţa Romexpo (5000 – 30.000 spectatori), Piaţa Constituţiei (peste 30.000, spre 50.000 de spectatori). Ultimul loc este preferat şi chiar cerut de starurile internaţionale, din pricina alăturării cu Parlamentul (Casa Poporului), despre au citit ei că este cea mare clădire din lume. Să vedem dacă primăriţa Gabriela Firea va mai permite întreruperea circulaţiei în piaţă pentru diverse evenimente (nu numai muzicale). Pe lângă Bucureşti se fac concerte prin Tunari (Best Fest) şi Buftea (Domeniile Ştirbey).

Rock the City

Primele ediţii ale festivalului durau trei zile, cu multe nume mari şi numeroase alte formaţii. Ediţia 2016 a durat doar două zile (deşi se vorbise şi de o a treia), cu un afiş destul de sărăcăcios, dar am avut prilejul de a asculta două dintre cele mai iubite şi apreciate formaţii.

Prima zi a fost dedicată rock-ului alternativ, deschiderea fiind asigurată de formaţiile Eyedrops (România), Birth Of Joy (Olanda) şi FiRMA (România). Stil indie cu Eyedrops, apoi Birth Of Joy – îmbinare între progesisive şi… rock'n'roll, urmată de FiRMA cu rock, blues, jazz şi funk. În jurul orei 21:30, britanicii de la Muse (formaţie considerată marea speranţă a rockului contemporan) au apărut pe scenă pe acordurile piesei „Psycho" de pe cel mai recent album al formaţiei - „Drones". Au urmat cântece precum „Plug in Baby", „Interlude", „Hysteria", „Resistance", o alternanţă pentru un program echilibrat, ancorate de vocea lui Matt Bellamy. N-a lipsit „Starlight", cântată şi de public, iar „Knights of Cydonia" a fost piesa de încheiere, la ora 23:00, fără bis. Concertul a fost ornat cu confetti şi baloane, proiecţii, efecte de lumină. Sunet foarte bun, parcurs melodic variat, deloc monoton, versuri interesante – calităţi care alcătuiesc universul aparte care i-a adus trio-ului britanic numai aprecieri.

În a doua zi de festival, mult mai multă lume, de toate vârstele, pregătită pentru întâlnirea cu una legendele heavy metalului. Formaţia de stil melodic metal Raven Age a deschis a doua seară, cu piese de pe singurul lor material discografic.

După 20:30, pe ritmurile piesei „Doctor, Doctor", a formaţiei UFO, scena a fost luminată şi au apărut decorurile specifice Iron Maiden. Flăcări introduc „If Eternity Should Fail", iar Bruce Dickinson salută publicul. Au urmat „Speed of Light" şi „Tears of a Clown", dedicată actorului Robin Williams. Programul (setlist) a cuprins atât piese de pe cel mai recent album, „The Book of Souls" (2015), cât şi piese de pe discurile lansate în decursul celor peste 40 de ani de carieră. Efectele pirotehnice şi prezenţa mascotei uriaşe Eddie (o mumie zombie) nu au lipsit nici de această dată din show, la „The Book of Souls", Dickinson a smulgând inima lui Eddie, în cadrul unui „ritual maiaş". Au urmat „The Trooper", „Poweslave", „Death or Glory", schimbări de decoruri, „Fear of the Dark" - piese de rezistenţă. „Iron Maiden" trebuiau să încheie concertul, dar aplauzele i-au obligat la un triplu bis - „Number of the Beast", „Blood Brothers " şi „Wasted Years". Au venit spectatori nu numai din România, dar şi din Bulgaria, Grecia şi Franţa, care şi-au fluturat drapelele naţionale. Concert de forţă, dar şi cu... umor, cu durată apreciabilă: încheiere spre ora 23:00, pe acordurile piesei „Always look on the Bright Side of Life", pe care spectatorii au fredonat-o în timp ce părăseau zona de concert. Una din cele mai valoroase formaţii rock din toate timpurile.

Rihanna

Primul concert al vedetei în România a dezamăgit o parte dintre spectatorii din Piaţa Constituţiei, fiindcă a reprezentat întâlnirea cu „noua" Rihanna. Concertul face parte din The Anti World Tour 2016. Cântăreaţa, supranumită prinţesa pop/ rhythm & blues, a prezentat la Bucureşti, pe lângă cele mai cunoscute melodii ale sale, piese de pe noul său album, „Anti", diferit faţă de tot ce a făcut artista originară din Barbados. Show-ul Rihannei era programat să înceapă la ora 21:00, după ce în deschidere au cântat Nick Yume şi Delia. N-a început la ora 21:00, ci cu o jumătate de oră mai târziu. Rihanna a urcat pe scenă şi a început concertul cu melodia „Stay", urmată de „Love The Way You Lie". De fapt, au fost doar fragmente din aceste melodii, pentru că aşa a fost conceput întregul show: a cântat câte puţin din piesele care au făcut-o celebră. La doar câteva minute după începerea concertului, cele două ecrane, amplasate în stânga şi în dreapta scenei, nu au mai funcţionat. Rihanna a venit cu dansatorii din echipa sa, iar în momentele în care se mişca pe scenă, părţile muzicale

care se auzeau erau înregistrate. A interpretat piesele „We Found Love” şi „How Deep is Your Love”, dar şi

Rihanna

„Man Down”, „Rude Boy” şi „Consideration” şi „Work”, de pe cel mai recent album. Concertul s-a terminat după o oră şi 15 minute, cu melodia „Kiss It Better”.

ZUtopia Music Festival

Pe 15 şi 17 august 2016, în Piaţa Constituţiei din Bucureşti, spectatorii i-au putut vedea şi asculta, în premieră, pe Steve Aoki – star american care, din 2007, a devenit recunoscut la nivel mondial şi a primit numeroase premii, printre care şi Billboard Award în 2008 – şi pe Sia – artistă australiană, nominalizată de patru ori la premiile Grammy.

Sia

Steve Aoki a urcat pe scenă în jurul orei 21:45, după ce Miki Love încălzise atmosfera. Artificii, confetti, jocuri de lumini – un show complet. Americanul a oferit două ore de muzică electro-house, în care publicul a dansat pe ritmurile oferite de celebrul DJ. Aoki a decis să invite câţiva fani pe scenă, iar o româncă, o italiancă şi o americancă au fost spectatoarele care au putut să-l vadă pe Steve mixând. *„Vreau să fac o fotografie şi să o public pe Instagram, pentru ca toată lumea să vadă cum arată un show în România”*, a spus Steve Aoki înainte de a face un selfie. Cu steagul României în mână, pe ritmurile melodiei „Cake Face”, artistul a început să arunce cu torturi în public. Un dulce final de spectacol.

Cântăreaţa australiană Sia a urcat pe scena din Piaţa Constituţiei pe 17 august şi a cântat doar o oră. Aşa cum era anunţat, concertul a început la ora 21:30, după ce pe scenă urcaseră Oh Land şi Selah Sue, iar prima melodie interpretată a fost „Alive”. Situată pe un piedestal, Sia părea că este îmbrăcată cu o rochie imensă, albă, alcătuită însă din dansatorii săi, care au făcut spectacol pe scenă. Cu chipul acoperit de faimoasa perucă alb-negru (i se zice Cântăreaţa fără chip) şi cu o fundă imensă pe cap, Sia a fost o prezenţă necomunicativă. A urmat piesa „Diamonds”, pe care Sia a scris-o pentru Rihanna, însă pe care şi ea o cântă în concerte, iar scena s-a transformat într-un mare diamant. Pe toată durata concertului, pe cele două ecrane, amplasate în stânga şi în dreapta scenei, au fost proiectate imagini atât din timpul show-ului, cât şi videoclipuri. Printre piesele intepretate de Sia la concertul de la Bucureşti s-au numărat şi „Cheap Thrills”, „Big Girls Cry”, „Breathe Me”, „Titanium”- pe care Sia a scris-o pentru DJ-ul David Guetta. A încheiat concertul cu piesa „Chandelier”, cea mai cunoscută melodie a sa, dar nu a revenit pe scenă pentru bis.

Atât Rock the City, cât şi ZUtopia Music Festival au fost organizate de Marcel Avram, East European Production şi D&D East Entertainment.

Summer Well Festival 2016

A şasea ediţie a fost, ca în fiecare an, „un festival ca o vacanţă” la Domeniul Ştirbey din Buftea, pe 13 şi 14 august .

Spectatorii au plecat din centrul Bucureştiului, în staţia liniei speciale de RATB, care a transportat participanţii pe toată durata festivalului. Aici au avut umbră şi aer curat, zone de relaxare cu hamace, şezlonguri şi bean bags, magazine ciudate, stand-uri cu tatuaje temporare şi chiar o piscină. Pe plan dinamic, au fost: canotaj, tiroliană, labirintul gonflabil, turul Domeniului Ştirbey şi roller coaster şi surf. Dar şi pop-up yoga studio, un pop-up cinema, plus instalaţii, expoziţii şi proiecţii pe apă.

După Sundara Karma (sound-ul chill rock şi psychedelic pop al britanicilor, al căror album de debut a fost anunţat pentru 2017), a urmat BØRNS, artistul american de 24 de ani, cunoscut pentru stilul său aparte care combină sound-uri folk, glam şi electro rock, cu melodia „Electric Love”, pe care organizatorii Summer Well au folosit-o pentru clipul-rezumat din prima zi. Grupul britanic Crystal Fighters cu „Solar Systems” şi „Follow”, a fost urmat de Neighbourhood din California, ajuns în România la 3 ani după apariţia melodiei „Sweater Weather”. Solistul Jesse Rutherford, cu tatuaje pe aproape toată suprafaţa bustului, a propus un repertoriu sentimental şi nostalgic, dar pe beat-uri rock indie şi hip-hop. În prima parte am ascultat melodii de pe noul album „Wiped Out!”, iar în a doua parte au fost piese de pe primul album: prestaţia nu a fost nota 10. Grupul Hurts, din zona new wave şi synthpop, aflat în turneul de promovare a celui de-al treilea album, „Surrender (2015), a ajuns pentru a patra oară în

România (au două videoclipuri filmate la noi). Show-ul a început cu „Surrender", s-au aprins lanternele telefoanelor pentru „Illuminated", bis cu „Nothing Will Be Bigger Than Us" şi „Stay".

Chemical Brothers

A doua zi primii pe scenă au fost cei de la Hælos, o formaţie din Londra care a interpretat câteva melodii de pe albumul „Full Circle", printre care piesa ce dă numele albumului, cu un sound electronic cu elemente de trip-hop. The Blossoms, o altă trupă britanică, formată în 2013, al cărei stil muzical oscilează între soul, indie, psychedelic rock, a oferit piese de pe albumul de debut, „Blossoms" (2016). Milky Chance, a treia trupă, a fost o surpriză placută, mai ales datorită sound-ului folk cu influenţe reggae şi electronice: se remarcă „Blossom", „Sweet Sun", „Ego" şi „Stolen Dance", melodia lor cea mai cunoscută. Years & Years a avut succes deosebit. Formată în 2010, e cunoscută pentru sound-ul electropop, în care integrează R&B şi elemente house specifice anilor '90: „Shine", „Worship", „Eyes shut", ultima melodie — „King". Aflaţi în România pentru a doua oară, cei de la The Chemical Brothers (cap de afiş) au comunicat puţin cu publicul. De pe noul album lansat anul trecut, „Born in the Echoes", au oferit melodii ca: „Go" şi „EML Ritual", iar din vechiul repertoriu „Do It Again" şi „Galvanize". Un show complex, cu proiecţii reuşite – roboţi coloraţi, dansatori pe role, fluturi, vitralii-imaginile asociate cu ritmurile cântecelor.

Un festival cu sonorităţi noi, formaţii tinere, în care muzica se află la egalitate cu distracţia şi relaxarea.

Gabi MATEI

Festivalul naţional de muzică folk şi baladă "Poarta Sărutului"

Singurul nostru festival de gen care conţine în titlu şi cuvântul baladă a ajuns la ediţia a XV-a, desfaşurându-se la Târgu Jiu, pe scena Teatrului de Vară. Prevăzut a dura trei zile, 12-14 august, s-a redus la două pentru a respecta ziua de 13 august ca zi de doliu naţional.

Evenimentul este organizat de Primăria şi Consiliul Local ale Municipiului Târgu Jiu, Consiliul Judeţean Gorj, Şcoala Populară de Artă Târgu Jiu, Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Gorj, Centrul de Cercetare, Documentare şi Promovare *„Constantin Brâncuşi"*, Ansamblul Artistic Profesionist *„Doina Gorjului"*, Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu". Fiind un concurs de creaţie şi interpretare care îşi propune să promoveze noi valori reprezentative pentru *folk*-ul românesc, nu există limită de vârstă. Concurenţii admişi au prezentat în concurs două piese originale, una fiind obligatoriu circumscrisă tematicii Festivalului, respectiv un cântec de dragoste. Durata fiecărei piese nu trebuie să depăşească 5 minute, iar concurenţi rezultaţi în urma preselecţiei au beneficiat de cazare şi masă. S-au decernat premii în valoare totală de 5700 lei, în felul următor: Marele premiu – 1500 lei. *Secţiunea interpreţi:* Premiul I – 800 lei, Premiul II – 700 lei, Premiul III – 600 lei. *Secţiunea grupuri:* Premiul I – 800 lei, Premiul II – 700 lei, Premiul III – 600 lei. Trofeele festivalului au fost concepute de către sculptorul Paul Popescu. Juriul, compus din Emeric Imre (preşedinte), Teodora Ionescu, Viorel Gârbaciu – iniţiatorul festivalului, Ovidiu Mihăilescu, Spiridon Popescu şi Sorin Minghiat, a decernat Trofeul Festivalului lui Paul Adrian Tihan, din Fălticeni. Pe locul I s-a clasat Cosmin Săveni Mariciuc, din Botoşani. Pe locul II s-au clasat doi concurenţi: Ionel Sebastian, din Dorohoi, şi Natalia Croitor, din Chişinău. De asemenea, alţi doi folkişti au ocupat locul II. Este vorba de Georgiana Ariadna Tiţoiu, din Craiova, şi de Andra Neţoiu, din Baia de Aramă. Premiul special la secţiunea „Interpreţi" a fost cucerit de Ştefania Patricia Thomits, din Sibiu, iar la „Grupuri" de Vox Mundi, din Râmnicu Sărat.

Adi Beznă

Cu ocazia Festivalului s-au organizat lansări de albume discografice, precum şi lansări de carte. Evident, n-au lipsit recitalurile, aplaudate de peste o mie de spectatori: vineri - remember Cenaclul ”Flacăra”, cu Andrei Păunescu, Emeric Imre, Adrian Beznă, Ovidiu Mihăilescu, Florin Camen, Cătălin Stepa, Vasile Mardare şi Mădălina Amon, iar duminică, după Gala Laureaţilor, au urmat Ducu Bertzi, Vasile Şeicaru, Vali Şerban, Dan Vană, Ştefan Geraksiev şi Mihai Boicu, câştigătorul de anul trecut. Amfitrionii festivalului au fost Adrian Beznă şi Andrei Maftei. Biletul de intrare la festival a costat doar 5 lei, pentru a obţine fondurile necesare organizării în bune condiţii a evenimentelor următoare: de exemplu, la Festivalul de la Gărâna se percepe o taxă de intrare de 50 de lei.

Un eveniment interesant, foarte bine organizat, care a reuşit să treacă cu bine peste impedimentul doliului naţional.

Ovidiu Mihăilescu

Tabăra folk Calafat 2016

În august 1996 se desfăşura la Calafat prima ediţie a Taberei de Muzică Folk, finanţată de Direcţia Judeţeană de Tineret şi Sport Dolj, printr-un proiect conceput de Dan Vană. Ideea apăruse în ultima zi a Festivalului de poezie şi muzică folk „Floare de Ger”, din luna decembrie a anului precedent. Primele ediţii au fost dedicate promovării tinerilor artişti, următoarele – conexiunii cu „poezia cântată” autohtonă şi din alte ţări, în paralel cu formarea unei „bresle a trubadurilor”.

Cristian Buică

După 20 de ani, avem 19 ediţii ale Festivalului Internaţional de Poezie şi Muzică Folk (titulatura exactă) de la Calafat – eveniment care, vară de vară, aduce pe malul Dunării artişti consacraţi, dar şi tineri folkişti, într-o atmosferă absolut colegială. Timp de 7 zile, cea de-a XIX-a ediţie a fost organizată de Primăria şi Consiliul Local Calafat, Casa de Cultură şi Asociaţia „Proiect pentru o Lume a Oamenilor Mai Buni” (APLOMB) Calafat. Parteneri media tradiţionali sunt Radio România Oltenia Craiova, TVR Craiova şi cotidianul „Cuvântul Libertăţii”.

De-a lungul timpului, mai toţi artiştii importanţi ai genului, din ţară, dar şi de peste hotare, au fost prezenţi la Calafat, precum şi tineri cantautori laureaţi la festivaluri-concurs, poeţi, critici muzicali, actori, producători, impresari. N-au lipsit acum Bebe Paraschivescu, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Nicu Alifantis, George Nicolescu, Cristian Buică, Mihaela Popescu, Dinu Olăraşu, Radu Gheorghe, Vali Şerban, Mircea Bodolan, Ovidiu Mihăilescu, Emeric Imre, Andrei Păunescu, Florentin Budea, Teo Boar, Vladi Cnejevici, Mike Godoroja & Blue Spirit, Grup Folk „Clasic”, Ciprian Diaconu, Alexandru Cismaru, Eugen Avram, Adrian Beznă, „Icarus”, poeţii Clara Mărgineanu, Liliana Hinoveanu, Stere Bucovală şi Spiridon Popescu, Stefan Gheraksiev şi trupa „Denvar” din Plovdiv (Bulgaria), Rosen Paskulov şi trupa „Rare Breed” din Sofia (Bulgaria), Natalia Croitor (Republica Moldova)- aproape toţi susţinând recitaluri.

Concertele zilnice au fost însoţite de alte evenimente: lansări de cărţi, focuri de tabără, cântări de noapte, Mike Godoroja & Blue Spirit au lansat albumul *„Hippie cu diamante”*, Nicu Alifantis - album *„Madame mon amour”* şi cartea *„FaceCarte”*, care cuprinde o selecţie a postărilor de pe pagina sa oficială de Facebook.

Există mai multe imnuri dedicate de participanţi, de-a lungul timpului, Taberei Folk, însă cel oficial a fost compus de Cristian Buică, în anul 2007 - *„Dacă vrei să fii bogat”*. Din 2009, sloganul este *„Asta-i muzica ce-mi place!”* – expresia celebră rostită de regele Carol I, la 15/27 mai 1877, la Calafat, în Războiul pentru Independenţă.

„Am invitat aici toată mişcarea folkului românesc, cea autentică Aici, artiştii nu aşteaptă contracte şi bani în cont, ci, din contră, de multe ori vin pe banii lor, să facă planuri de viitor, să schimbe impresii”, spune iniţiatorul şi coordonatorul proiectului, Dan Vană, el însuşi un apreciat folkist.

Florin-Silviu URSULESCU

Destinații ale blues-ului: Panorama-Ghelari, Jimbo Blues

De obicei – precum o arată şi genericul – raportam rândurile acestei rubrici exclusiv la domeniul jazz-ului. De astă dată însă, mă voi referi la un gen înrudit, ***blues-ul***, compartiment sonor survolat şi el de aripa de autentic a creativității spontane,– mie acordându-mi-se onoarea de a participa în calitate de prezentator la două festivaluri, nu doar juxtapuse ci chiar suprapuse cronologic în plină vreme de caniculă. În aceeaşi ordine de idei vom preciza că între invitați s-au numărat şi interpreți de jazz.

Ajuns la ediția a IV-a, **„Panorama Blues Festival 2016"** de la Ghelari – Hunedoara a fost găzduit ca de fiecare dată de ospitaliera pensiune „Panorama" înscrisă în titlul manifestării, fascinant loc de popas şi relaxare situat într-un ambient natural de un pitoresc aparte, la altitudinea de 800 metri. Ediția din acest an a fost valorizată de prezențe artistice exclusiv autohtone, entuziastul public (preponderent juvenil!) confirmând prin aplauzele sale nedrămuite că scena blues-ului românesc este vie, atractivă, de certă ținută.

Judicios concepută ca derulare şi diversitate a mijloacelor exprimării muzicale, prima seară a Festivalului, de vineri 5 august, a prilejuit urcarea la rampă a trei numere scenice efective. Astfel, **„The Lords Of Hammond Organ"** a însemnat un serial de mini-recitaluri susținute de trei exponenți români de notorietate ai ***orgăi Hammond***, instrument electronic complex cu timbru inconfundabil şi atât de expresiv. **Cosmin Farcaş** (care stăpâneşte deopotrivă pianul electronic Fendes Rhodes) s-a impus drept unul dintre cei mai pregnanți organişti ai tinerei generații, component şi al grupului lui **Rareş Totu**, promotor de ***soul-rock*** modern, totodată vocalist cu o distinctă amprentă personală; a fost însoțit în demersul său de bass-istul **Mike Dragomir**, de bateristul **Gene Boris** şi de ghitaristul **Rareş Totu**. Al doilea organist, braşoveanul **Ramiro Junger**, şi-a demonstrat la rându-i disponibilitățile improvizatorice şi experiența acumulată în deceniile de practică muzicală, inclusiv ca fondator al grupului **„Conexiuni"** şi cultivator al stilului *jazz rock* – în piesele oferite publicului la Ghelari având-u-i drept parteneri pe bateristul **Dan Socheri**, pe bass-istul **Tibi Duțu** şi pe ghitaristul **Alin Păun**. Poate cel mai pregnant şi inspirat poli-claviaturist, având la bază o educație / / formație muzicală clasică, a s-a vădit a fi virtuozul sintetizatoarelor **Florentin Milcof**, supranumit **Othello** (cântă la pian electronic, clavecin, mellotron, clavinet, dar mai ales la orgă Hammond), secondat de secția ritmică înainte citată – **Socheri** / **Duțu** / **Păun** – a încununat cu brio episodul scenic prin reformularea în manieră proprie a unor cunoscute teme de **Stevie Wonder**, **Booker T & the M.G.'s** iar în final, în trio de „Hammond-işti", notoria piesă „Peter Gunn" a lui **Henry Mancini**.

Momentului organistic i-a urmat pe podium **Mike Godoroja** „redebutând" în fruntea unui total remaniat line-up al trupei sale **„Blue Spirit"**, line-up alăturându-i pe înainte menționații **Dan Socheri**, tânăr şi dinamic baterist, **Tibi Duțu** care ciupeşte coardele unei vechi ghitare bass din anul 1971, **Alin Păun**, tânără speranță a ghitarei, student al lui **Nicu Patoi** (liderul grupului de ***fusion*** **„Platonic Band"**) şi **Florentin Milcof**. Manifestând actualmente un interes predilect pentru surse electro-acustice şi electronice „vintage" din anii '60-'70, **Mike Godoroja** a coordonat momentul **„Zeppelin von Blues"** în care i-a atras drept solişti invitați şi pe **Marcian Petrescu** – după cum se ştie, apreciat bluesman specializat în mânuirea harmonicii de gură (muzicuță) şi pe ghitaristul **Rareş Totu**. În

Rareş Totu

programul dăruit publicului, **Mike Godoroja** – vocal şi percuție – a inclus şi piese din noul disc aflat în pregătire.

Aş îndrăzni să calific drept apogeu al serii recitalul oferit de quartetul **„Midnight Sun"** al ghitaristului vocalist (şi claviaturist, producător muzical, compozitor, inginer de sunet, expert al ghitarelor electrice şi al echipamentelor de scenă, având la activ peste trei decenii de practică muzicală şi recunoaşteri valorice precum atribuirea titlului de Ghitaristul anului în România, în 1987 şi Cel mai bun ghitarist în Ungaria, în 1992) clujeanul **Rareş Totu** care în parteneriat cu bass-istul **Mike Dragomir**, cu organistul **Cosmin Farcaş** şi bateristul **Gene Boris** s-a întrecut pe sine în susținerea unui program de certă diversitate, expresivitate şi policromie timbrală. O mențiune aparte se cuvine

atribuită baueristului american **Gene Boris**, realizatorul unor solouri ritmice cu adevărat uimitoare.

Seara a doua de la Ghelari a inclus recitaluri susținute de **„Steel Jazz Quartet"** condus de hunedoreanul **Mircea Goian**, apoi **„Florin Giuglea Group"** (concomitent cu lansarea recentului album „Invitation To The Blues") și de originala formație **„Desperado"**. Din păcate însă, eu și partenerul **Mike Godoroja** cu ai săi coechipieri nu am mai rămas în munții Poiana Ruscă, grăbindu-ne să ajungem în iureș, sâmbătă 6 august – oameni, microbuz și camion cu scule – la Jimbolia, unde, la Teatrul de vară, s-a derulat a patrusprezecea ediție **„Jimbo Blues"**. Se cuvine însă a

Mike Godoroja

releva rolul organizatoric major marcat de neobositul manager **Sergiu Tent**, patron al pensiunii „Panorama" din Ghelari, înainte de a purcede la evaluarea festivalului din primitorul oraș bănățean.

Am regăsit cu bucurie atmosfera de liniște și armonie a burgului de 10.000 de suflete răspunzând la sonorul nume Jimbolia. Cu aceeași nereținută bucurie am reîntâlnit prieteni de suflet - ca primarul **Darius Postelnicu** și **Costel Sardeni**, proprietarul complexului hotelier „Santa Maria". Atmosfera de liniște de care vorbeam a fost tulburată benefic preț de o seară/noapte de kilowații sonori cu care echipa audio a nelipsitului **Reset** a amplificat acordurile de pe scenă. Pentru locuitorii din Jimbolia, Festivalul de blues – în subsidiar și de jazz – a continuat să suscite interesul drept o veritabilă sărbătoare muzicală estivală. Odată în plus anul acesta, fiindcă o aniversare religioasă a readus în oraș mulți dintre jimbolienii emigrați în Germania. Astfel că băncile din Teatrul de vară s-au dovedit insuficiente față de afluența de public...

În deschiderea Festivalului „Jimbo Blues" a evoluat, dintre cele patru formații invitate, **„Bega Blues Band"** din Timișoara. Grup de blues numai cu... numele, întrucât din anul 2010, de când a trecut în nemurire fondatorul **Kamocsa Béla**, noul lider **Johnny Bota** a reorientat repertoriul spre jazz. Teme standard diverse, dar și creații originale dintre cele incluse în recentul album (în dublă ipostază editorială, de CD și de LP-vinyl, relansat cu acest prilej și la Jimbolia) precum „Brassica Oleracea" de **Johnny Bota** și „Soup A La Blues" de **Lucian Nagy** au remis mesajul muzicii de calitate din partea componenților **Lică Dolga** - baterie, **Toni Kühn** - claviaturi, **Mircea Bunea** - ghitară, **Lucian Nagy** - saxofoane, flaut, caval, **Maria Chioran** - vocal, **Johnny Bota** - ghitară bass și conducere muzicală. Recitalul? O mărturie neîndoielnică a maturității grupului.

A urcat apoi pe scenă artistul de ***rock-blues***, dar și experimentat realizator TV și Radio, producător profesionist, fervent promotor de blues și jazz **Mike Godoroja**, reiterând cu patos, forță de comunicare și intensă participare afectivă succesul izbutit și cu o seară înainte. I-au fost colaboratori fideli noii săi colegi de grup **„Blue Spirit"**, bass-istul **Tibi Duțu**, ghitaristul **Alin Păun**, organistul **Florentin Milcof**, bateristul **Dan Socheri**. N-au lipsit hituri ale grupului compuse de **Mike Godoroja** – ca acelea intitulate „Blues-ul sufletului meu zdruncinat", „Mă doare", dar și mai noi creații ale sale destinate CD-ului în curs de apariție: „Blues bizar de București", „Balada lucrătorului ostenit", „I.R.I.S.H.". Iar la cererea publicului, ca supliment de recital, cea mai cunoscută piesă purtând autograful protagonistului: „Vă rog s-aveți o viață frumoasă".

Am avut din nou revelația valorii, odată cu prezența la Festival, a unui super-longeviv grup de jazz tradițional din Ungaria care – adevăr incredibil!!! – activează fără întrerupere de cincizecișidoi de ani, **„Molnár Dixieland Band"**. Cei șapte bravi interpreți, **Garay Márta** - pian și vocal, **Sallai László -** trompetă, **Fajszi Csanád** - trombon, **Kiszin Miklós** - contrabass, **Szászi András** - banjo, **Simon Krisztián** - baterie și liderul **Molnár Gyula** - saxofon alto, clarinet au dat măsura integrală a înzestrării lor pentru acest gen muzical, în tălmăcirea unor binecunoscute teme din jazz-ul începutului de veac XX, între care „Royal Garden Blues", „At The Jazz Band Ball", „When You're Smiling" și prelucrarea după tema de operetă „In A Persian Market".

În finalul ediției a XIV-a a Festivalului **„Jimbo Blues"**, un final cu mulți decibeli, am urmărit un program de ***rockabilly*** întruchipat în sonorități stenice, energizante de **„Tom White & The Mad Circus"** din Budapesta. Și-au reunit forțele întru reușita recitalului volubilul vocalist și ghitarist **Norman Badas**, explozivul vocalist și instrumentist la harmonica **Tom White**, **David Burning** la contrabass (în tehnică „slap") și bateristul **Tom Jazz**. În puține cuvinte caracterizată – o muzică cu mesaj direct, accesibilă, plină de vitalitate!

Organizarea, care a revenit Primăriei și Casei de Cultură Jimbolia, ca de obicei impecabilă! (Foto: Dragoslav Nedici)

Florian LUNGU

Margareta Pâslaru: „Cum să te las?”

Acest album de autoare a fost lansat de apreciata artistă în beneficiul supravieţuitorilor de la clubul „Colectiv”, fiind al 4-lea album caritabil din cariera sa. Sunt aici 16 compoziţii ale Margaretei, 5 pe versuri proprii, acoperind o mare plajă de timp, de la compoziţii mai vechi până la piesa titulară, în primă audiţie. Speciale sunt duetul cu Florin Zamfirescu în „Pansele negre”, colaborarea cu corul de copii Allegretto în „Bunicii mei”, desfăşurarea impresionantă de forţe din celebra „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi!” (alături de protagonistă apar actori binecunoscuţi, cum ar fi Florin Zamfirescu, Anca Sigartău, Emilia Popescu, Rodica Mandache, Marius Bisericanu, Marius Manole, Silviu Biriş). Înregistrările au avut loc la Midi Sound Studio, cu Jolt şi Andrei Kerestely la pupitrul de mixaj, aceştia figurând şi la capitolul orchestraţii, alături de George Natsis, Mircea Drăgan sau „americanii” Adrian Antonescu, Radu Goldiş şi Anthony

Petosa, colaboratori apropiaţi din anii petrecuţi dincolo de Ocean. La 25 de ani de la înfiinţare, casa Eurostar, condusă de Venera şi Paul Stângă, ne propune un album elegant, cu un cuprinzător booklet retrasând în imagini şi comentarii cariera prodigioasă a Margaretei Pâslaru.

Festivalul „Mamaia copiilor” 2001 – 2015

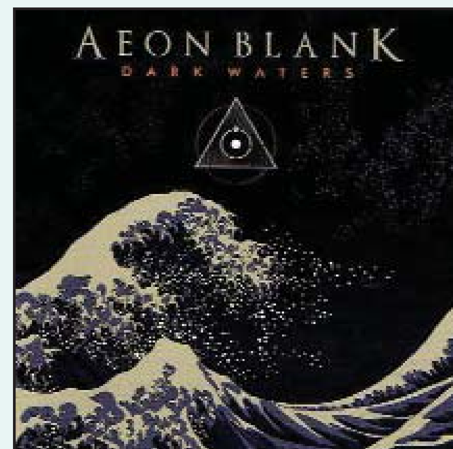
O iniţiativă demnă de toată lauda, ce materializează interesul UCMR legat de creaţia muzicală pentru cei mici, aşa cum sublinia la ediţia din acest an preşedintele UCMR, Adrian Iorgulescu, la Gala laureaţilor, din postura de preşedinte al juriului. Albumul dublu (pe un CD pozitivele, pe celălalt negativele, posibilitate pentru oricine de a prelua cele 26 de cântece) de faţă este un proiect finanţat de UCMR-ADA, producător fiind Editura Muzicală, iar co-producător Asociaţia culturală „Mamaia copiilor”. O realizare elegantă, booklet-ul conţinând toate textele cântecelor. De fapt, este vorba, aşa cum se indică pe mapă, de „cele mai cântate melodii la festivalul ”Mamaia copiilor” în intervalul 2001 – 2015, deci nu neapărat titluri premiate. Între

compozitorii prezenţi pe album: Jolt Kerestely, Aurel Manolache, George Natsis, Virgil Popescu, Dumitru Lupu, Marius Ţeicu, Nicolae Caragia, Andrei Tudor, Dan Dimitriu, Mihai Alexandru, Cristian Faur, Viorela Filip, aşa cum şi interpreţii sunt dintre cei care au făcut istorie la concursurile muzicale pentru copii: grupul Bim-Bam, Miruna Oprea, Alexandra Ruge, Alina Păun, Bianca Lixandru, Ioan Moise Bădulescu. Unii dintre aceştia îşi continuă cariera, alţii au rămas cu satisfacţia unor succese pasagere, puse în pagină datorită pasiunii şi talentului, dar istoria festivalului (din păcate, manifestarea estivală e nevoită să se desfăşoare în Casa de cultură a sindicatelor din... Constanţa) merge înainte!

Aeon Blank: „Dark Waters”

Formaţie bucureşteană de rock alternativ, cu influenţe gotice, înfiinţată în primăvara anului 2011, cu un prim album în 2012: “*Handmade Gods & Goodmade Demons*”. Componenţa trupei se stabilizează la: Emil Luca (voce, chitară), Mircea Becherescu (chitară), Alex Comăniceanu (bas), Bogdan Valentin (tobe) şi este semnat un contract cu o casă de discuri majoră - **Universal Music România**.

Discul conţine 12 compoziţii colective (cu texte în limba engleză, la fel ca şi în cazul primului album) şi a fost lansat în clubul Colectiv. Pe lângă cei din formaţie, la înregistrarea albumului au contribuit şi Sorin Fraţilă (keyboards), Dolto Ionescu (bas), Alex Grăjdeanu (violoncel) şi Dragoş Boeru (backing vocals). Producătorii albumului sunt Emil Luca şi Mircea Becherescu, iar mixajul şi masterizarea sunt semnate de **Adam Whitaker**, aflat la cea de-a treia colaborare cu o formaţie românească.

Fuego: „Iubirea înfloreşte primăvara”

Este o adevărată colecţie de succese ale anului precedent din cariera prolificului artist, semnate de Jolt Kerestely, George Natsis, Adrian

Romcescu, Maria Stoianov, Daria Radu, Marius Cristi Popa, Mihai Dolgan, Paul Surugiu însuşi, între textieri fiind Carmen Aldea Vlad sau Narcis Avădănei. Distribuit într-un

tiraj important de cotidianul "Libertatea", acest veritabil "best of" beneficiază şi de o copertă reprezentând una din cele mai apreciate picturi ale cantautorului. Nu lipsesc titluri aflate pe toate buzele, cum ar fi "Sunt lângă tine", "Eşti visul meu", "Se duc artiştii", "Covor de lacrimi", "Prinţesa mea", "Primăvară, primăvară", "Stai, mai stai" şi, fireşte, "Iubirea înfloreşte primăvara". Albumul este editat de casa Euromusic din Cluj-Napoca, producător muzical Puică Dat Florin.

E.M.I.L.: „Imens"

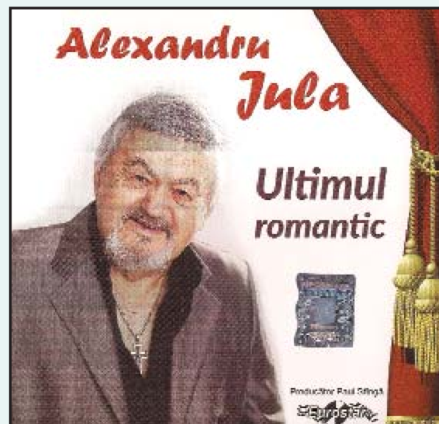
E.M.I.L. (adică *Emo Men In Love*), înfiinţată în anul 2000 la Bucureşti, îşi păstrează componenţa: Sorin Bădulescu (voce), Andrei Stoianovici şi Gabi Georgescu (chitară), Barbu Niculae (bas) şi Eugen Imecs (percuţie), ceea ce înseamnă omogenitate şi coeziune. În 2002 - mini-album, "*Cocktail verde*", urmat de albumele "*Rom, fum şi vanilie*" (2005), "*Ştiu, ţi se pare absurd*" (2009) şi "*Imens*" (2015, înregistrat în Studio 148, produs de Marius Costache, editat de Universal Music România) şi de un film documentar, "*behind the music*", intitulat "*10 ani de abuzuri, excese şi imoralităţi*".

Avem 12 piese, toate compuse de Sorin Bădulescu, cu sonorităţi punk şi rock alternativ, dinamice, hardcore, cu numeroase mesaje de protest, antisistem, revoltă, precum şi colaborare cu rap-erul Stoe Toxxic.

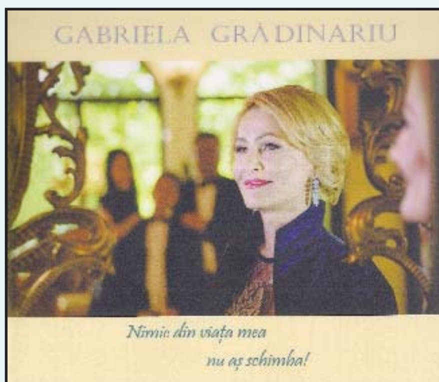
Alexandru Jula: „Ultimul romantic"

După cartea omonimă semnată de colega noastră Oana Georgescu, Alexandru Jula ne propune un album cu acelaşi titlu (compozitor: Francisc Reiter), dar a susţinut şi câteva concerte de succes sub acelaşi stindard. La 82 de ani, interpretul, care afişează o vitalitate, un tonus şi o creativitate rare, chiar că se poate considera un ultim romantic, dăruindu-ne şi pe acest foarte reuşit album Eurostar 17 titluri memorabile. Între acestea şi câteva mai vechi, aparţinând unor maeştri cum ar fi Vasile Veselovschi sau Vasile V. Vasilache, sau inevitabilele „Soţia prietenului meu", „Mi-ai adus iar primăvara", „Floare albă din Pireu", titluri fetiş pe care n-ar trebui să le ocolească niciodată în concerte. Nu putea lipsi tradiţionalul colaborator Dumitru Lupu, cu trei compoziţii, aşa cum şi de această dată Jula include creaţii semnate de Ionel Tudor sau Marius Cristi Popa. „Ultimul romantic" este un „best of" plin de farmec şi nostalgie, o colecţie de şlagăre care cu siguranţă se anunţă de succes peren în catalogul Eurostar.

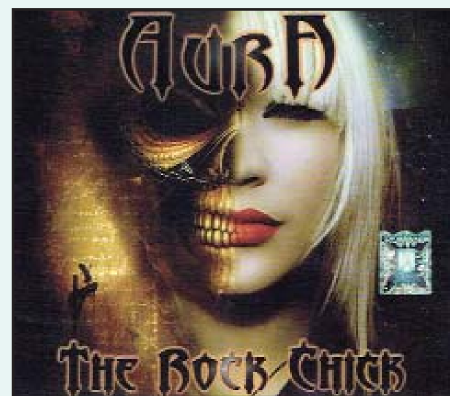
Gabriela Grădinariu: „Nimic din viaţa mea nu aş schimba!"

Este unul din numele noi din muzica uşoară românească, descoperită de valoroasa compozitoare din Basarabia Maria Stoianov (care semnează nu mai puţin de jumătate din cele 12 titluri ale albumului) şi încurajată de un alt nume de rezonanţă de dincolo de Prut, Olga Ciolacu. Avocat la Iaşi, Gabriela Grădinariu ne propune o colecţie de cântece sensibile, impregnate de melodicitate şi poezie (protagonista semnează şi câteva din texte), dintre care se detaşează "Dragostea mea", "Adă-mi flori de liliac", "Tango, tango, tango", "Cântecul fermecat", parte din ele aplaudate în spectacolul omagial de la Filarmonica din Chişinău al Mariei Stoianov. Constănţeanul Gigi Rădulescu semnează "Dragoste, te-aştept!", iar piesa titulară, ca şi "Să iubim" (bonus track – duet cu Ştefania Iacob) aparţin lui Doru Urîtu, pe versurile solistei. Inclusiv în apariţiile TV, Gabi Grădinariu evidenţiază graţie şi sensibilitate. Albumul este produs şi distribuit de MD-Sound (de dorit însă ca pe viitor să nu mai neglijeze diacriticile!).

Aura: „The Rock Chick"

Desigur, nu este vorba de Aura Urziceanu, ci de Aura Dănciulescu. Mai mult, chiar titulatura formaţiei este Aura, componenţa fiind Aura – voce, Mihai – chitară, Cristian Tibi – bass, Răzvan Stăicuţ – tobe. Avem 10 cântece în limba română (o raritate în rockul nostru actual !), mergând de la pop-rock la hard rock. Este de fapt un disc de autori: Aura - versuri, Mihai Dănciulescu (soţul) - muzica tuturor pieselor. Sonorităţi dense, amintind uneori de Pink sau de Heart – promotoare ale rockului feminin. Debut promiţător, aşteptăm al doilea album.

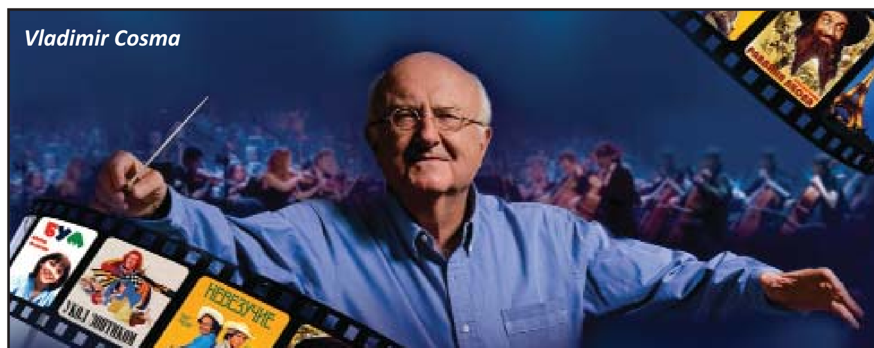

Pagini de
Florin-Silviu URSULESCU

De afară, de prin țară...

Muzicieni români din diaspora (XX)

Cu vestea în premieră că, din octombrie, TVR 3 va difuza în fiecare weekend, în locul emisiunilor „Remix”, seria „O poveste... cu cântec!” realizată din 2010 pentru TVR Internațional de subsemnatul, dedicată muzicienilor români din diaspora (câte două ediții în fiecare sâmbătă și duminică, de la ora 22.00), iată câteva extrase de pe site-ul Asociației culturale Alterculturo pe care îl alimentez cu știri legate de muzica românească în lume:

Vladimir Cosma

La ora la care mi s-a cerut acest articol, încă era de actualitate concertul din 27 august, la un festival jazz din nordul Olandei, al chitaristului George Dumitriu cu solista Sanem Kalfa (contând în promovarea recentului lor disc „Nehir”). În aceeaşi zi, la Gardony (lângă Budapesta), solista pop-rock Maria Nagy era invitata specială pe scena unui festival al maghiarilor proveniți din România. Un alt muzician român din Olanda, Alex Simu, era programat să cânte într-un eveniment caritabil dedicat tinerilor români talentați, în gara din Amsterdam (3 septembrie, sub egida FORChildren). În aceeaşi zi, la Tulcea, a doua ediție a festivalului „Dichis’n’Blues” are programat recitalul trioului BluesCore, adică Hanno Hoefer / Raul Kuşak / Liviu Pop (baterist român din Connecticut, cu o salbă de cântări toată vara, pe Coasta de Est).

Cel mai cunoscut grup metal-rock în străinătate, Negură Bunget din Timişoara, pleacă curând într-un lung turneu european de promovare a noului CD „Om”. Tot la începutul toamnei, după mai multe festivaluri scandinave, pianistul român Ion Baciu jr este invitat să cânte într-un mare festival de jazz din Israel.În ultima decadă a lui septembrie, Festivalul de jazz de la Bucureşti îl aduce din nou pe scenele româneşti pe marele basist Decebal Bădilă, alături de pianistul Petrică Andrei şi bateristul Vlad Popescu („The Second Meeting”). În 23 septembrie, concert în țară al Păsării Rock! Şi tot în septembrie, revine în România după doar jumătate de an, pentru un turneu de cluburi, O.N.E. (grupul hard rock româno-canadian din Montreal prezidat de solistul basist Marius Luca).

În 1 octombrie, la Lakeside Arts Center din Nottingham, contrabasistul Michael Crețu (nepotul lui Johnny Răducanu) încununează seria de concerte din

Decebal Bădilă

ultimul sezon cu poate cel mai important recital al trupei sale MIRO şi recentul lor disc „Time for Change”. În 8 octombrie, la Calgary, concertează pianistul Teo Milea, recent stabilit în Canada (urmat în 22 ale aceleiaşi luni de un recital la Toronto). Grație trompetistului Emil Bîzgă, o recentă postare pe facebook de la o repetiție confirmă unul dintre concertele turneului aniversar Vladimir Cosma cu orchestra sa simfonică (9 octombrie, Palais des Congrès de Paris). La început de noiembrie, un eveniment românesc la Kitchener (Canada) o are în cap de afiş pe Mirabela Dauer!

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef:
George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Petruța MĂNIUȚ-COROIU, Mariana POPESCU,
Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ,
Cristina ŞUTEU

Semnează în acest număr:
Loredana BALTAZAR, Mihai-Alexandru CANCIOVICI,
Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Ozana KALMUSKI-ZAREA,
Florian LUNGU, Petruța MĂNIUȚ-COROIU, Doina MOGA,
Iulia MOGOŞAN, George NATSIS, Alexandru PĂTRAŞCU,
Costin POPA, Ionuț-Bogdan ŞTEFĂNESCU, Cristina ŞUTEU,
Florin-Silviu URSULESCU, Damian VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x